

Wojewoda
Zachodniopomorski

Zatwierdzam:

Analiza stanu i skuteczności pomocy społecznej w województwie zachodniopomorskim za 2022 rok

Szczecin 2023 r.

1 SPIS TREŚCI

1	Spis treści.....	1
	Wstęp.....	3
1	Zmiany w obszarze zabezpieczenia społecznego w 2022 roku.....	5
2	Realizacja przez gminy zadań w obszarze pomocy społecznej własnych oraz zleconych z zakresu administracji rządowej w 2022 r.	6
2.1	Świadczenia pomocy społecznej w gminach w ramach zadań własnych	6
2.1.1	Zasiłki stałe	6
2.1.2	Zasiłki okresowe	6
2.1.3	Odpłatność gmin za pobyt mieszkańca w domu pomocy społecznej	7
2.1.4	Usługi opiekuńcze	7
2.1.5	Praca socjalna.....	7
2.2	Zadania zlecone gminom	8
2.2.1	Specjalistyczne usługi opiekuńcze (SUO) dla osób z zaburzeniami psychicznymi.....	8
2.2.2	Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.	8
3	Realizacja przez powiaty zadań w obszarze pomocy społecznej - własnych oraz zleconych z zakresu administracji rządowej w 2022 r.	9
3.1	Zadania własne	9
3.2	Zadania zlecone	9
4	Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na szczeblu gminnym, powiatowym oraz wojewódzkim w 2022 r.....	10
4.1	Realizacja zadań na szczeblu gminnym	10
4.2	Realizacja zadań na szczeblu powiatowym	10
4.3	Realizacja zadań na szczeblu wojewódzkim	12
5	Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2022 r.....	13
5.1	Przemoc w Rodzinie na terenie Województwa Zachodniopomorskiego w ujęciu statystycznym	13
6	Pomoc Obywatelom Ukrainy	17
7	Świadczenia.....	18
7.1	Świadczenia rodzinne	18
7.2	Jednorazowe świadczenie w wysokości 4.000 zł „za życiem”	22
7.3	Świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego.....	22
7.4	Zasiłek dla opiekuna	23
8	Działalność kontrolna Wojewody Zachodniopomorskiego.....	24
8.1	W zakresie pomocy społecznej.....	24
8.2	W zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.....	27
8.3	W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz świadczenia wychowawczego	29
9	Charakterystyka wybranych zasobów instytucjonalnych z obszaru zabezpieczenia społecznego	30
9.1	Środowiskowe domy samopomocy.....	30
9.2	Domy pomocy społecznej.....	31

9.3	Placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku	33
9.4	Zabezpieczenie osób bezdomnych	33
9.5	Reintegracja zawodowa i społeczna	34
10	Zatrudnienie w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej	36
11	Informacja o realizacji wydatków budżetu Wojewody w 2022 r.	38
11.1	Finansowanie domów pomocy społecznej	38
11.2	Finansowanie ośrodków wsparcia	39
11.3	Dofinansowanie tworzenia mieszkań chronionych	40
12	Programy z zakresu pomocy społecznej i wspierania rodziny	41
12.1	„Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym”, Edycja 2022	41
12.2	Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”	42
12.3	„Od zależności ku samodzielności” – Edycja 2022 r.	45
12.4	Program Wieloletni „Senior+” na lata 2021- 2025 Edycja 2022	46
12.5	Program KORPUS WSPARCIA SENIORÓW w roku 2022	48
12.6	Program „Opieka 75+” NA rok 2022	49
12.7	Program asystent rodziny na rok 2022	51
12.8	Karta Dużej Rodziny	51
12.9	Świadczenie wychowawcze – Program „RODZINA 500 +”	52
12.9.1	Program „RODZINA 500+” - zadania realizowane przez Gminę	52
12.9.2	Program „RODZINA 500+” – zadania realizowane przez Powiat	54
12.9.3	Przyznawanie i wypłata dodatku WYCHOWAWCZEGO w ramach programu „Rodzina 500+”	55
12.9.4	Przyznawanie i wypłata dodatku do zryczałtowanej kwoty w ramach programu „Rodzina 500+”. ..	55
13	Współpraca Wojewody Zachodniopomorskiego w 2022 r. z organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w zakresie pomocy społecznej	57
14	Programy realizowane w ramach Funduszu Solidarnościowego	58
14.1	„Opieka wytchnieniowa” – edycja 2022	59
14.2	Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2022	60
14.3	Program „Centra opiekuńczo-mieszkalne”	60
	Zakończenie	62
	Aneks	63

Analiza stanu i skuteczności pomocy społecznej za rok 2022 jest dokumentem sporządzonym na mocy art. 22 pkt 11 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹. Dokument przedstawia kluczowe obszary realizowane w ramach polityki społecznej, w szczególności z zakresu pomocy społecznej, wspierania rodziny, przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie województwa zachodniopomorskiego. W sposób szczegółowy zaprezentowano dane dotyczące realizowanych programów i świadczeń pieniężnych wspierających rodzinę. Zaprezentowane dane opisowe i liczbowe obrazują rozwój usług społecznych w województwie zachodniopomorskim.

W dokumencie przedstawiono obowiązujący stan prawny w 2022 r., z uwzględnieniem zmian, które zaszły w obszarze zabezpieczenia społecznego, scharakteryzowano realizację zadań własnych oraz zleconych przez gminy i powiaty z zakresu administracji rządowej w obszarze pomocy społecznej, wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz świadczenia wychowawczego. Kolejne części prezentują działalność kontrolną i nadzorczą wojewody oraz zasoby instytucjonalne naszego województwa w obszarze zabezpieczenia społecznego. Analiza obejmuje również informację o realizacji wydatków budżetu wojewody w 2022 roku.

Dokument opracowany został przez Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie. Analizę przygotowano w oparciu o dane Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego zawarte w „Ocenie zasobów pomocy społecznej województwa zachodniopomorskiego za rok 2022”, dane pochodzące ze sprawozdawczości (z wykorzystaniem Centralnej Aplikacji Statystycznej), opracowania własne oraz informacje przekazane przez jednostki samorządu terytorialnego.

Wojewoda Zachodniopomorski

Zbigniew Bogucki

---

¹ Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm.

Od 1 stycznia 2022 r. w związku z wejściem w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej uległy zmianie kryteria dochodowe. Kwota dla osoby samotnie gospodarującej wzrosła do wysokości 776 zł, (w 2021 r. było 701 zł) i dla osoby w rodzinie do wysokości 600 zł (w 2021 r. było 528 zł). Ponadto wzrosła maksymalna wysokość zasiłku stałego do kwoty 719,00 zł (w 2021 r. było 645 zł).

Od 1 stycznia 2022 r. zmianie uległa kwota świadczenia pielęgnacyjnego i wrosła o 148 zł do kwoty 2.119 zł² (w 2021 r. było 1.971 zł).

W związku z konfliktem zbrojnym od dnia 24 lutego 2022 r. na terytorium Ukrainy, rząd polski przyjął ustawę z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym³ na terytorium tego państwa. Pobyt obywateli Ukrainy, którzy przybyli legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy od dnia 24 lutego 2022 r. i zadeklarowali zamiar pozostania w Polsce – uznaje się za legalny do dnia 4 marca 2024 r. Osoby te, jeśli znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej, mogły ubiegać się o różne formy wsparcia wymienione w ww. ustawie. Z zakresu zadań koordynowanych przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w województwie zachodniopomorskim w 2022 r. były realizowane zadania opisane w poniższej analizie. Gminy wydatkowały środki z Funduszu Pomocy na pomoc obywatelom Ukrainy w kwocie ogółem ponad 30 mln zł, a powiaty w kwocie ogółem prawie 1 mln zł.

Od dnia 1 czerwca 2022 r. podmioty prowadzące placówki całodobowej opieki zobowiązane zostały do zatrudnienia pracowników wykonujących czynności opiekuńcze w wymiarze nie mniejszym niż 1/4 pełnego wymiaru czasu pracy na jedną osobę przebywającą w placówce (przepis przejściowy, podstawa prawna: ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego – Dz. U. z 2019 r. poz. 1690 ze zm.).

Od 30 października 2022 r. weszła w życie ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o *ekonomii społecznej*⁴, która reguluje organizację i zasady działania przedsiębiorstwa społecznego, zasady uzyskiwania i utraty statusu przedsiębiorstwa społecznego oraz nadzór nad przedsiębiorstwami społecznymi, instrumenty wsparcia przedsiębiorstwa społecznego, a także zasady i formy wspierania rozwoju ekonomii społecznej przez organy administracji publicznej. Kompleksowym dokumentem określającym kierunki polityki państwa w tym zakresie jest *Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 r. Ekonomia Solidarności Społecznej* (KPRES). Przedstawiono w nim plany i działania realizowane przez administrację rządową na szczeblu krajowym oraz kompleksową strukturę systemu wsparcia ekonomii społecznej na poziomie regionalnym, z uwzględnieniem roli innych przedstawicieli sektora administracji rządowej, a także jednostek samorządu terytorialnego i sektora ekonomii społecznej.

---

² Obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 27 października 2021 r. w sprawie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2022 (M.P. z 2021 r. poz. 1021)

³ Dz. U. z 2023 r. poz. 103 z późn. zm.

⁴ Dz. U. z 2023 r., poz. 1287 z późn. zm.

2 REALIZACJA PRZEZ GMINY ZADAŃ W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ WŁASNYCH ORAZ ZLECONYCH Z ZAKRESU ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ W 2022 R.

Zadania pomocy społecznej w gminach wykonują ośrodki pomocy społecznej lub centra usług społecznych, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych⁵.

2.1 ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINACH W RAMACH ZADAŃ WŁASNYCH

Świadczenia pomocy społecznej w 2022 r. przyznano decyzją (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania) 40 755 osobom, co stanowiło 2,5% mieszkańców województwa (w 2021 r. – 2,6%, 2020 r. – 2,6%, 2019 r. - 3,29%, 2018 r. - 4%. W stosunku do roku 2021 liczba ta była niższa o 3 507 (7,9%).

2.1.1 ZASIŁKI STAŁE

W województwie zachodniopomorskim zasiłki stałe otrzymywało w 2022 r. 8 400 osób wg danych zawartych w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 R, natomiast wg sprawozdania UM WZ liczba osób otrzymujących zasiłki stałe w 2022 r. wyniosła 8 450 (w 2021 r. – 8 902), w tym 7 549 osoby samotne i 903 osób pozostające w rodzinie. Łączna kwota wypłaconych zasiłków wyniosła 51 010 337 zł (wg UM WZ 51 020 524 zł) (w 2021 r. – 48 580 605 zł), w tym dla osób samotnych 47 945 668 zł oraz dla osób pozostających w rodzinie 3 064 669 zł. Średnia wysokość zasiłku stałego wyniosła 596 zł (w 2021 r. – 538 zł) dla osób samotnych 616 zł, a dla osób pozostających w rodzinie 396 zł. Liczba osób pobierających zasiłki stałe w województwie zachodniopomorskim od kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie i stanowi 0,51 % liczby mieszkańców województwa.

2.1.2 ZASIŁKI OKRESOWE

W 2022 r. zasiłki okresowe przyznano 12 142 osobom wg danych ze sprawozdania MRiPS-03 R natomiast wg sprawozdania UM WZ 12 141 osób (w 2021 r. – 13 599) na łączną kwotę 25 083 054 zł (wg UM WZ 25 868 011 zł) (w 2021 r. – 25 867 988). Średnia wysokość zasiłku wyniosła 370 zł (w 2021 r. - 331 zł). Środki własne gmin na zasiłki okresowe wynosiły 344 395 zł. Najczęstszym powodem przyznania zasiłku okresowego było bezrobocie – 7 881 osób, co stanowi 64,90% ogółem przyznanych zasiłków okresowych, długotrwała choroba – 2 114 osoby, co stanowi 17,41%, niepełnosprawność – 1 540, co stanowi 12,68%. Liczba osób pobierających zasiłki okresowe w województwie zachodniopomorskim stanowiła w 2022 r. 0,74% liczby mieszkańców.

W ciągu kilku ostatnich lat liczba świadczeniobiorców w województwie zachodniopomorskim sukcesywnie maleje, od roku 2016 zmalała aż o 47,5% (36 935 os.) w porównaniu z rokiem 2022.

⁵ Dz. U. z 2019 r., poz. 1818

2.1.3 ODPŁATNOŚĆ GMIN ZA POBYT MIESZKAŃCA W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2022 r. gminy poniosły odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej za 3 400 osób (w 2021 r. – 3 255 osób) na ogólną kwotę 114 068 821 zł, (w 2021 r. – 99 485 279 zł wg danych zawartych w sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 R). Średni miesięczny koszt dopłaty do pobytu mieszkańca w domu pomocy społecznej ponoszony przez gminę wyniósł 3 356,55 zł (w 2021 r. – 3 077,00 zł). Odpłatność za pobyt osób w domach pomocy społecznej jest największą pozycją w wydatkach gmin na zadania pomocy społecznej i co roku wydatki te wzrastają (w 2010 r. – 35 360,3 tys. zł, w 2011 r. – 36 493,0 tys. zł, w 2012 r. – 42 201,6 tys. zł, w 2013 r. – 45 914,5 tys. zł, w 2014 r. – 49 514,8 tys. zł, w 2015 r. – 54 249,6 tys. zł, w 2016 r. – 61 300,3 tys. zł, w 2017 r. – 65 288,8 tys. zł, w 2018 r. – 72 488,4 tys. zł, w 2019 r. – 81 264,8 tys. zł, w 2020 r. – 89 926,4 tys. zł, w 2021 r. – 99 485,3 tys. zł, w 2022 r. – 114 068,8 tys. zł).

Liczba osób za które gminy poniosły odpłatność za pobyt w domach pomocy społecznej oraz kwoty wydatków w latach 2021 i 2022 zawarte w sprawozdaniu MRiPS 03 R są zgodne z danymi ze sprawozdania UM WZ.

2.1.4 USŁUGI OPIEKUŃCZE

Usługi opiekuńcze w 2022 r. świadczone były w 107 gminach dla 5 913 osób, którym przyznano decyzją świadczenie (wg danych zawartych w rocznym sprawozdaniu resortowym MRiPS-03 R), a co za tym idzie – nakłady finansowe – 44 427 771 zł, (w 2021 r. – 42 481 510 zł). Średni koszt 1 godziny usługi wyniósł 31,22 zł (w 2021 r. – 27,88 zł). Dane są zgodne z UM WZ.

2.1.5 PRACA SOCJALNA

Praca socjalna jest jednym z obowiązkowych zadań własnych gminy. Jest to świadczenie niepieniężne, świadczone bez względu na posiadany dochód. Jej celem jest pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenia warunków sprzyjających temu celowi.

Ze sprawozdania MRiPS-03 R wynika, że w 2022 roku pracą socjalną objęto 22 904 rodzin z terenu województwa zachodniopomorskiego, z czego wyłącznie praca socjalna adresowana była do 6 668 rodzin. W porównaniu do roku 2021 zauważalny jest wzrost rodzin korzystających wyłącznie z pomocy w postaci pracy socjalnej – wzrost o 228 rodzin.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny i projekt socjalny.

W 2022 r. w województwie zachodniopomorskim zrealizowano 61 projektów socjalnych, podczas realizacji których objęto 1 830 osób. Wykorzystywanie projektów socjalnych jako narzędzia pracy socjalnej ma tendencję malejącą – w 2020 r. zrealizowano 71 projektów (projektami objęto 1 036 osób), w 2021 r. – 66 projektów socjalnych (projektami objęto 3 376 osób). W województwie zachodniopomorskim w 2022 r. projekty socjalne realizowane były tylko w 14 ośrodkach pomocy społecznej (w 2021 r. przez 15 ośrodków pomocy społecznej).

W 2022 r. zrealizowano łącznie 2 722 kontraktów socjalnych, którymi objęto 2 928 osób.

W porównaniu do roku poprzedniego pracownicy socjalni zawarli łącznie 2 373 kontraktów socjalnych z 2 727 osobami.

Głównym zadaniem z zakresu administracji rządowej zlecanym gminom jest organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

2.2.1 SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE (SUO) DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze (SUO) dla osób z zaburzeniami psychicznymi w 2022 roku realizowało 45 gmin z terenu województwa zachodniopomorskiego. Efektem rzeczowym przekazanej dotacji było objęcie pomocą 457 osób z zaburzeniami psychicznymi, którym przyznano decyzją świadczenie (w 2021 r. – 463 osoby wg sprawozdania rocznego resortowego MRiPS 03 R). Dane są zgodne z UM WZ.

Łączny koszt usług w 2022 r. wyniósł 4 247 714 zł (w 2021 r. – 4 011 217 zł). Średni koszt 1 godziny świadczonych usług wyniósł 38,13 zł (w 2021 r. – 36,64 zł).

Ponadto w ramach zadań zleconych gminy wypłaciły 324 osobom wynagrodzenie za sprawowanie opieki, zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej, na kwotę 2 049 908 zł (w 2021 r. – 1 987 791 zł).

PODSUMOWANIE:

Analiza danych wskazuje, że obserwujemy wzrost nakładów środków finansowych na świadczenie SUO, co ma znaczny wpływ na rozwój różnych form pomocy w środowisku dla tych odbiorców. Beneficjenci usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dzięki otrzymanemu wsparciu mogą pozostawać jak najdłużej w swoim środowisku rodzinnym i lokalnym, przy jednoczesnym zabezpieczeniu wszystkich niezbędnych potrzeb, co ma pozytywny wpływ na ich kondycję psychofizyczną oraz pozwala zachować aktywność społeczną. Pozwala to także na dłuższe utrzymanie ich samodzielności, co w wielu przypadkach oddala konieczność przyznania wsparcia instytucjonalnego np. w formie pobytu w domu pomocy społecznej.

2.2.2 PRYZNAWANIE I WYPŁACANIE ZASIŁKÓW CELOWYCH CUDZOZIEMCOM, KTÓRYM UDZIELONO ZGODY NA POBYT ZE WZGLĘDÓW HUMANITARNYCH LUB ZGODY NA POBYT TOLEROWANY NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

Ustawa o pomocy społecznej przewiduje realizację przez gminy zadań z zakresu administracji rządowej tj. przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnienie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 8 oraz ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. W 2022 roku z ww. środków korzystała 1 gmina finansując pobyt 1 cudzoziemca narodowości palestyńskiej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej - kwota wykorzystanej przez gminę dotacji wyniosła 16 890 zł.

3.1 ZADANIA WŁASNE

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) realizuje zadania z zakresu administracji rządowej oraz zadania własne powiatu określone odpowiednio w art. 19 i 20 ustawy o pomocy społecznej.

Ze sprawozdania MRiPS-03 R wynika, że w roku 2022 zadania własne obejmowały:

- pomoc pieniężną mającą na celu życiowe usamodzielnienie, na które przeznaczono środki w wysokości 33 024 zł,
- pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki, na którą przekazano 111 610 zł,
- pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej, która zamknęła się w kwocie 35 683 zł.

3.2 ZADANIA ZLECONE

Ustawa o pomocy społecznej przewiduje również pomoc w integracji dla osób objętych ochroną międzynarodową. Obecnie odnosi się to do uchodźców i cudzoziemców, którym przyznano ochronę uzupełniającą na terytorium Polski. Jest to zadanie zlecone powiatowi z zakresu administracji rządowej, na które przeznaczono środki z budżetu państwa. Pomoc dla osób objętych ochroną międzynarodową jest oferowana w ramach indywidualnego programu integracji (IPI), uzgodnionego między powiatowym centrum pomocy rodzinie a cudzoziemcem. Określa się w nim zakres i formy pomocy w zależności od indywidualnej sytuacji życiowej cudzoziemca i jego rodziny. Pomocy tej udziela się w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy, a do jej podstawowych elementów należą:

- zasiłki pieniężne przeznaczone na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne,
- specjalistyczne poradnictwo socjalne wspierające proces integracji.

Zgodnie z art. 22 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej wojewoda prowadzi rejestr indywidualnych programów integracji. W 2022 r. zostało podpisanych 35 indywidualnych programów integracji z cudzoziemcem. Kwota wykorzystanej przez powiat dotacji na ww. cel wyniosła 281 733,70 zł. Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat zgodnie z art. 181 pkt 2a lit. a i b ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy finansowanie pobytu w pieczy zastępczej dzieci cudzoziemców, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych. W roku 2022 Wojewoda Zachodniopomorski sfinansował pobyt 16 dzieci cudzoziemców z tego: 8 w placówce opiekuńczo-wychowawczej na kwotę 399 586,70 zł oraz 8 w rodzinie zastępczej na 165 061,40 zł.

PODSUMOWANIE:

Z powyższego wynika, że zarówno świadczenia z pomocy społecznej, jak i świadczenia rodzinne w pierwszej kolejności kierowane są do obywateli polskich. Integracja europejska spowodowała konieczność poszerzenia katalogu świadczeniobiorców tych świadczeń.

Oprócz obywateli polskich o te świadczenia mogą ubiegać się również cudzoziemcy, po spełnieniu dodatkowych wymagań. Cudzoziemcy są zatem także grupą podmiotów uprawnionych zarówno do świadczeń rodzinnych, jak i świadczenia wychowawczego. Jednakże ich prawo do tych świadczeń uzależnione jest od miejsca zamieszkania i przebywania na terytorium Polski oraz

legitymowania się określonym zezwoleniem lub korzystaniem ze szczególnej ochrony prawnej. Należy podkreślić, że cudzoziemcy jak i obywatele polscy korzystają z pomocy społecznej na równych zasadach.

4 REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA SZCZEBLU GMINNYM, POWIATOWYM ORAZ WOJEWÓDZKIM W 2022 R.

Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej realizowane są w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁶.

4.1 REALIZACJA ZADAŃ NA SZCZEBLU GMINNYM

W 2022 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego funkcjonowały 2 rodziny wspierające (o 4 mniej w porównaniu do 2021 r.), które swoim wsparciem obejmowały 2 rodziny. W gminach zatrudnionych było ogółem 195 asystentów, którzy na koniec 2022 r. obejmowali wsparciem 1 726 rodzin. W porównaniu z końcem 2021 roku, nieznacznie wzrosła liczba rodzin objętych wsparciem asystenta (o 6 rodzin). W 2022 r. asystenci zakończyli pracę z 415 rodzinami, w tym: ze względu na osiągnięcie celów z 161 rodzinami, ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodziny z 183 rodzinami oraz ze względu na brak efektów z 47 rodzinami.

Na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2022 r. funkcjonowało 270 placówek wsparcia dziennego (o 5 więcej w porównaniu z 2021 r.). Wśród placówek wsparcia dziennego 136 funkcjonowało w formie opiekuńczej, 41 w formie specjalistycznej i 108 w formie pracy podwórkowej realizowanej przez wychowawcę. Placówki dysponowały 5 304 miejscami dla dzieci. W porównaniu z rokiem 2021 o 106 zwiększyła się liczba miejsc w tych placówkach. Przeciętna liczba dzieci umieszczonych w placówkach wsparcia dziennego w 2022 r. to 3 577, co stanowi wzrost o 171 dzieci w porównaniu do roku 2021.

4.2 REALIZACJA ZADAŃ NA SZCZEBLU POWIATOWYM

Na terenie województwa było 21 organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej – we wszystkich przypadkach były to powiatowe centra pomocy rodzinie/miejskie ośrodki pomocy rodzinie/centrum usług społecznych. Organizatorzy zatrudniali 100 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (o 6 mniej w porównaniu z 2021 r.). Koordynatorzy pracowali z 1 637 rodzinami zastępczymi i rodzinnymi domami dziecka. W porównaniu z 2021 rokiem nastąpił spadek liczby rodzin znajdujących się pod opieką koordynatorów (z 1 685 rodzin).

W ramach poradnictwa specjalistycznego w 2022 r. udzielono 2 566 porad. Szkoleniami w zakresie pieczy zastępczej objęto kandydatów na rodziny zastępcze: niezawodowe – 98 osób, zawodowe – 28 osób oraz na prowadzących rodzinne domy dziecka – 9 osób. W 2022 r. przeszkolono łącznie 174 już istniejące rodziny zastępcze oraz 23 osoby prowadzące rodzinne domy dziecka.

Na terenie województwa w 2022 r. funkcjonowały ogółem 2 263 rodziny zastępcze, jest to o 61 rodzin mniej niż w roku 2021.

---

⁶ Dz.U. z 2023 r. poz. 1426 z późn. zm.

Tabela 1 Liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka

<i>Rodzaj pieczy</i>	Rok 2021	Rok 2022
<i>Rodzinna piecza zastępcza ogółem w tym:</i>	2324	2263
<i>Rodziny zastępcze spokrewnione</i>	1518	1453
<i>Rodziny zastępcze niezawodowe</i>	624	630
<i>Rodziny zastępcze zawodowe</i>	66	71
<i>Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego</i>	27	22
<i>Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne</i>	12	10
<i>Rodzinne domy dziecka</i>	77	77

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania resortowego WRiSPZ-P.

Z tabeli 1 wynika, że w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej nastąpił spadek liczby rodzin zastępczych. Na tym samym poziomie utrzymuje się liczba rodzinnych domów dziecka. Zwiększyła się o 6 liczba rodzin zastępczych niezawodowych oraz o 5 liczba rodzin zawodowych. Natomiast spadła o 15 liczba rodzin zastępczych spokrewnionych, o 5 liczba rodzin pełniących funkcje pogotowia rodzinnego oraz o 2 liczba rodzin zastępczych specjalistycznych. Liczba dzieci przebywających w pieczy rodzinnej praktycznie utrzymuje się na tym samym poziomie (2021 r. – 3 762, a 2022 r. – 3 740 dzieci). Najwięcej dzieci przebywa w rodzinach zastępczych spokrewnionych – 1 864, w niezawodowych – 879 oraz 599 w rodzinnych domach dziecka.

W rodzinach zastępczych zawodowych przebywało na koniec 2022 r. 398 dzieci, w tym: 121 w pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz 24 w rodzinach specjalistycznych. Na dzień 31 grudnia 2022 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego prowadzone były 63 placówki opiekuńczo – wychowawcze (o 1 więcej w porównaniu do 2021 r.), w tym 11 placówek typu rodzinnego. Placówki te w 48 przypadkach prowadzone były przez samorządy powiatowe, a w 13 przez podmioty niepubliczne. Dysponowały 778 miejscami – o 17 mniej niż w 2021 roku. Dane na temat instytucjonalnej pieczy zastępczej przedstawia tabela 2.

Tabela 2 Instytucjonalna piecza zastępcza – liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych

<i>Placówki opiekuńczo – wychowawcze</i>	Rok 2021	Rok 2022
<i>socjalizacyjne</i>	48	49
<i>interwencyjne</i>	26	31
<i>specjalistyczno-terapeutyczne</i>	26	27
<i>rodzinne</i>	11	11

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania resortowego WRiSPZ-P.

W placówkach na koniec 2022 roku przebywało 768 dzieci (o 22 dzieci więcej niż w roku poprzednim), z tego 66 w placówkach typu rodzinnego (o 12 dzieci więcej niż w roku 2021). Pieczę opuściło łącznie 496 wychowanków, w tym 198 powróciło do rodzin naturalnych, a 36 zostało przysposobionych.

W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił wzrost liczby dzieci wracających do rodzin biologicznych (o 38). Ponadto 240 wychowanków opuściło pieczę po uzyskaniu 18 roku życia.

W 2022 r. na terenie województwa prowadzona była jedna placówka wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym. Placówka zapewniała miejsca dla 30 wychowanków.

4.3 REALIZACJA ZADAŃ NA SZCZEBLU WOJEWÓDZKIM

Na terenie województwa prowadzona była jedna Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna w Dębnie, która dysponowała 42 miejscami. Samorząd Województwa Zachodniopomorskiego realizację zadania publicznego w zakresie uruchomienia i prowadzenia regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej powierzył powiatowi myśliborskiemu. Na dzień 31 grudnia 2022 r. w placówce przebywało 42 wychowanków, tyle samo co w roku poprzednim.

Na terenie województwa funkcjonowały 2 ośrodki adopcyjne: 1 prowadzony przez samorząd województwa oraz 1 prowadzony przez podmiot niepubliczny na zlecenie samorządu województwa, tj.:

- Publiczny Ośrodek Adopcyjny w Koszalinie (z oddziałem w Szczecinie),
- Ośrodek Adopcyjny Stowarzyszenia Rodzin Katolickich Archidiecezji Szczecińsko – Kamieńskiej w Szczecinie.

Efektom działalności ośrodków w 2022 r. było m.in. przysposobienie 85 dzieci, co w porównaniu do roku 2021 stanowi spadek o 1 dziecko. Ośrodki przeprowadziły 70 szkoleń dla kandydatów na rodziny przysposabiające (w 2021 r. było to 46 szkoleń). Ponadto udzieliły 750 porad dla rodzin i osób przysposabiających oraz rodzin naturalnych.

PODSUMOWANIE:

Analizując przedstawione dane na szczeblu gminnym, należy stwierdzić, że nieznacznie wzrosła liczba placówek wsparcia dziennego, jednakże zdarzają się jeszcze gminy, w których nie zostały one utworzone. W związku z tym gminy, które jeszcze nie mają placówek wsparcia dziennego powinny podjąć działania w celu ich utworzenia, ponieważ stanowią one istotny element systemu wspierania rodziny.

Dane z realizacji zadań na szczeblu powiatowym wskazują, że spada liczba rodzin zastępczych. W porównaniu do roku 2021 zwiększyła się liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych, przy jednoczesnym zmniejszeniu miejsc w pieczy instytucjonalnej, co spowodowane jest koniecznością posiadania wymaganych standardów przez placówki opiekuńczo – wychowawcze. Zmniejszenie liczby miejsc w pieczy zastępczej zwiększa ryzyko braku realizacji postanowień sądu o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej. Dlatego też powiaty powinny zintensyfikować działania służące zapewnieniu miejsc w pieczy zastępczej.

5 REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W 2022 R.

Zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie realizowane są na mocy ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.⁷, która to ustawą z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 535), wprowadziła od 22 czerwca 2023 r. zmiany definicyjne oraz nowe brzmienie przedmiotu ustawy – przeciwdziałanie przemocy domowej (Dz. U. z 2021, poz.1249 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535).

Skalę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie województwa zachodniopomorskiego obrazują dane przedstawione na podstawie sprawozdań resortowych. Poniższa tabela wskazuje na ilość wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.

5.1 PRZEMOC W RODZINIE NA TERENIE WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO W UJĘCIU STATYSTYCZNYM

Tabela 3 Realizacja procedur "Niebieskie Karty" w latach 2021-2022

Rok	ogółem
2021	3 815
2022	3 599

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2022 r.

W ujęciu statystycznym zauważalny jest nieznaczny spadek wszczynanych procedur „Niebieskie Karty”.

Tabela 4 Dane dotyczące procedury "Niebieskie Karty" w roku 2022

Wskaźnik	Liczba
wszczęte procedury „Niebieskie Karty”	3 599
wypełnione formularze „Niebieska Karta – C”	3 515
wypełnione formularze „Niebieska Karta – D”	1 805
rodziny objęte procedurą	4 871
procedury zakończone w związku z ustaniem przemocy	2 560
procedury zakończone w wyniku stwierdzenia braku zasadności podejmowania działań	955

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2022 r.

Analiza powyższych danych ujętych w Tab. 4 przedstawia podjęcie działań zespołu interdyscyplinarnego utworzonego na terenie każdej gminy, ustalenie planu pracy z osobą, rodziną doświadczającą przemocy poprzez formularz „Niebieska Karta – C” oraz współpracę z osobą, wobec których istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc poprzez m.in. wypełnienie formularza

⁷ Dz. U. z 2021 r., poz.1249 ze zm.

„Niebieska Karta – D.” Dane liczbowe dotyczące procedur zakończonych w związku z ustaniem przemocy, pozwalają zaobserwować tendencję współpracy uczestników procedur „Niebieskie Karty” oraz pozytywnego ich zakończenia oraz ustania zachowań przemocowych.

Tabela 5 Działalność zespołów interdyscyplinarnych

Wskaźnik	Liczba
<i>zespoły interdyscyplinarne</i>	113
<i>posiedzenia zespołów</i>	782
<i>rodziny objęte pomocą zespołów interdyscyplinarnych</i>	4 871
<i>osoby objęte pomocą zespołów interdyscyplinarnych</i>	12 212
<i>utworzone grupy robocze</i>	3 454
<i>posiedzenia grup roboczych</i>	10 324

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2022 r.

Podejmując kwestię rozwiązywania problemów indywidualnych przypadków wystąpienia przemocy domowej przez utworzone grupy robocze/diagnostyczno-pomocowe, dane w ujęciu tabelarycznym przedstawiają znacznie wyższe wartości liczbowe w stosunku do posiedzeń zespołów. Daje to obraz realnej i systematycznej pomocy osobom pozostającym w kryzysie poprzez bezpośredni kontakt z grupą roboczą/diagnostyczno-pomocową.

Tabela 6 Pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie

Wskaźnik	Liczba
<i>programy terapeutyczne dla osób dotkniętych przemocą</i>	36
<i>osoby korzystające z tych programów ogółem</i>	651
<i>osoby korzystające z terapii indywidualnej psychologicznej(terapeutycznej)</i>	1 218
<i>grupy terapeutyczne</i>	14
<i>grupy wsparcia</i>	22
<i>telefony zaufania, informacyjne</i>	72
<i>w tym całodobowe</i>	17
<i>rozmowy i interwencje przeprowadzone przez telefony</i>	6 856
Poradnictwo	Liczba osób
<i>medyczne</i>	56
<i>psychologiczne</i>	2 651
<i>prawne</i>	1 289
<i>socjalne</i>	3 662
<i>zawodowe i rodzinne</i>	1 093

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2022 r.

Porównując z rokiem 2021 w 2022 roku liczba programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą domową wzrosła. Zdecydowana większość osób uczestniczących w programach to kobiety. Ponadto na terenie województwa zachodniopomorskiego znacząco zwiększyła się częstotliwość rozmów przeprowadzonych przez telefon zaufania oraz informacyjne.

Tabela 7 Działalność specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie

Wskaźnik	Liczba
<i>specjalistyczne ośrodki wsparcia</i>	2
<i>miejsca w ośrodkach</i>	20
<i>osoby korzystające z całodobowej pomocy ośrodków ogółem</i>	90
<i>w tym kobiety</i>	81
<i>mężczyźni</i>	1
<i>dzieci</i>	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2022 r.

Potrzeby województwa w zakresie zabezpieczenia opieki całodobowej dla ofiar przemocy w rodzinie zapewniają niezmiennie dwa specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie: w Białogardzie i Świnoujściu. Z tej formy pomocy skorzystało w 2022 r. – 81 kobiet z dziećmi – w roku 2021 było to 25 kobiet. Potwierdza to fakt, że to te grupy są najbardziej narażone na przemoc domową.

Tabela 8 Ochrona dzieci przed przemocą w rodzinie

Wskaźnik	Liczba
<i>przyjazne pokoje</i>	25
<i>dzieci przesłuchane w przyjaznych pokojach przesłuchań</i>	279
<i>dzieci odebrane z rodziny – art. 12a</i>	177
<i>dzieci umieszczone u osoby najbliższej</i>	65
<i>dzieci umieszczone w rodzinie zastępczej</i>	26
<i>dzieci umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej</i>	104

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2022 r.

Wśród najbardziej narażonych oraz bezbronnych ofiar przemocy domowej są dzieci. Analiza powyższych danych wskazuje na czujność służb wobec sytuacji konieczności uruchomienia procedury odebrania dzieci z rodziny na podstawie art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej na terenie powiatów i gmin województwa zachodniopomorskiego. W ramach działań ochronnych każda sytuacja dotycząca odebrania dzieci z rodziny jest dokładnie oraz indywidualnie analizowana. Nie stwierdza się nieprawidłowości w tym zakresie.

Tabela 9 Działania wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie

Wskaźnik	Liczba
<i>podmioty realizujące programy korekcyjno-edukacyjne</i>	20
<i>osoby, które przystąpiły do programu ogółem</i>	237
<i>kobiety</i>	43
<i>mężczyźni</i>	194
<i>osoby, które ukończyły program ogółem</i>	147
<i>kobiety</i>	32
<i>mężczyźni</i>	115
<i>osoby, które powróciły do stosowania przemocy</i>	23
<i>kobiety</i>	6
<i>mężczyźni</i>	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2022 r.

Wskaźnik	Liczba
<i>podmioty realizujące programy psychologiczno-terapeutyczne</i>	25
<i>osoby, które przystąpiły do programu ogółem</i>	114
<i>kobiety</i>	41
<i>mężczyźni</i>	73
<i>osoby, które ukończyły program ogółem</i>	91
<i>kobiety</i>	34
<i>mężczyźni</i>	57
<i>osoby, które powróciły do stosowania przemocy</i>	6
<i>kobiety</i>	1
<i>mężczyźni</i>	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I-XII 2022 r.

W odniesieniu do proponowanych działań wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, w 2022 roku liczba osób, które przystąpiły oraz ukończyły programy korekcyjno-edukacyjne pozostała na tym samym poziomie. Natomiast w stosunku do roku 2021 zmalała nieznacznie liczba osób, które powróciły do stosowania przemocy w rodzinie. Monitorowanie osób kończących program oraz prowadzenie ewaluacji działań powinny zminimalizować ryzyko ponownego stosowania przemocy.

W odniesieniu do działań realizowanych wobec osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, w 2022 roku obserwujemy tendencję wzrostową osób, które przystąpiły oraz ukończyły programy psychologiczno-terapeutyczne. Ważnym podkreślenia jest fakt, że w stosunku do liczby uczestników, którzy przystąpili do programów psychologiczno-terapeutycznych i go ukończyli tj. 91 osób jedynie 6 powróciło do stosowania przemocy.

PODSUMOWANIE:

Na podstawie analizy danych obserwowalny jest spadek liczby wszczynanych procedur „Niebieskie Karty”. Działania służb powołanych przez jednostki samorządu terytorialnego do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem stosowania przemocy w rodzinie oraz wzrastająca świadomość społeczna i odpowiednie przygotowanie placówek pomocowych dają realny obraz zmiany sytuacji osób doświadczających przemocy. Ponadto dostosowanie oferty pomocowej między innymi w postaci poradnictwa specjalistycznego, także w trudnym dla wszystkich czasie pandemii – a w 2022 r. szczególnie w trakcie pierwszego kwartału nakierowane na udzielanie porad i wsparcia, także za pośrednictwem środków komunikowania się na odległość daje szansę na udzielenie realnej pomocy jeszcze większej liczbie osób doznających przemocy.

6 POMOC OBYWATELOM UKRAINY

W związku z konfliktem zbrojnym od dnia 24 lutego 2022 r. na terytorium Ukrainy, rząd polski przyjął ustawę z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Pobyt obywateli Ukrainy, którzy przybyli legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej z terytorium Ukrainy od dnia 24 lutego 2022 r. i zadeklarowali zamiar pozostania w Polsce – uznaje się za legalny do dnia 4 marca 2024 r. Osoby te, jeśli znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej, mogły ubiegać się o różne formy wsparcia wymienione w ww. ustawie. Z zakresu zadań koordynowanych przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w województwie zachodniopomorskim w 2022 r. były realizowane zadania wymienione w tabeli Nr 10. Gminy wydatkowały środki z Funduszu Pomocy na pomoc obywatelom Ukrainy (zadania 1 – 4) w kwocie ogółem 30.690,5 tys. zł, a powiaty (zadania 5 – 6) w kwocie ogółem 748,5 tys. zł.

Tabela 10 Zadania realizowane i koordynowane przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w ramach ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa w 2022 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Realizowane przez:	Środki wydatkowane z Funduszu Pomocy
1.	Wyплата jednorazowych świadczeń pieniężnych dla obywateli Ukrainy, których pobyt uznany jest za legalny, w wysokości 300 zł na osobę oraz koszty obsługi wypłat (art. 31 ust. 1 i 8)	jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego	18.642.266,12
2.	Bezpłatna pomoc psychologiczna (art. 32)	jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego	208.247,96

3.	Wypłata świadczeń z pomocy społecznej, m.in. na zapewnienie posiłków na dzieci i młodzieży, zasiłków okresowych, zasiłków stałych, zasiłków celowych, opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne, pobyty w DPS (art. 29-30)	jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego	5.181.794,82
4.	Świadczenia rodzinne (art.26 ust.1 pkt 1)	jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego	6.658.236,28
5.	Finansowanie pobytu dzieci będących obywatelami Ukrainy umieszczonych w polskim systemie pieczy zastępczej (art.27 ust.17)	jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego	649.026,52
6.	Pozostałe zadania (art.25 ust.21 w związku z ust.3b, 3ba i 3c oraz art.25a ust.8 w związku z art.25a ust.8a, a także art.26 ust.4f w związku z ust. 4c), w tym:	jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego	99.464,89
6.1.	Finansowanie prowadzenia ewidencji małoletnich obywateli Ukrainy	jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego	2.113,84
6.2.	Finansowanie pomocy dla opiekuna tymczasowego mającego pod opieką więcej niż 15 dzieci będących obywatelami Ukrainy	jednostki samorządu terytorialnego szczebla powiatowego	86.162,46
RAZEM			31.439.036,59

7 ŚWIADCZENIA

7.1 ŚWIADCZENIA RODZINNE

Od 1 stycznia 2022 r. zwiększyła się kwota świadczenia pielęgnacyjnego do 2.119 zł⁸ tj. o 148 zł (z 1.971 zł w 2021 r.). Kwota ta podlega corocznej waloryzacji od 1 stycznia 2017 r. Na tym samym poziomie pozostały kwoty kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń rodzinnych:

- 674 zł w przeliczeniu na osobę w rodzinie lub dochód osoby uczącej się,
- 764 zł w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 1.922 zł w przeliczeniu na osobę w rodzinie w przypadku ubiegania się o jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się żywego dziecka.

Nie zmieniła się wysokość zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych, zasiłku pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się żywego dziecka oraz świadczenia rodzicielskiego.

W 2022 r. świadczenia rodzinne pobierało 61.789 rodzin, w tym zasiłki rodzinne – 22.606 rodzin. Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne w 2022 r. uległa zmniejszeniu

⁸ Obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 27 października 2021 r. w sprawie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2022 (M.P. z 2021 r. poz. 1021)

w stosunku do roku poprzedniego o 8,73% (67.699 w 2021 r.), a liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne zmalała o 18,04% (27.583 w 2021 r.).

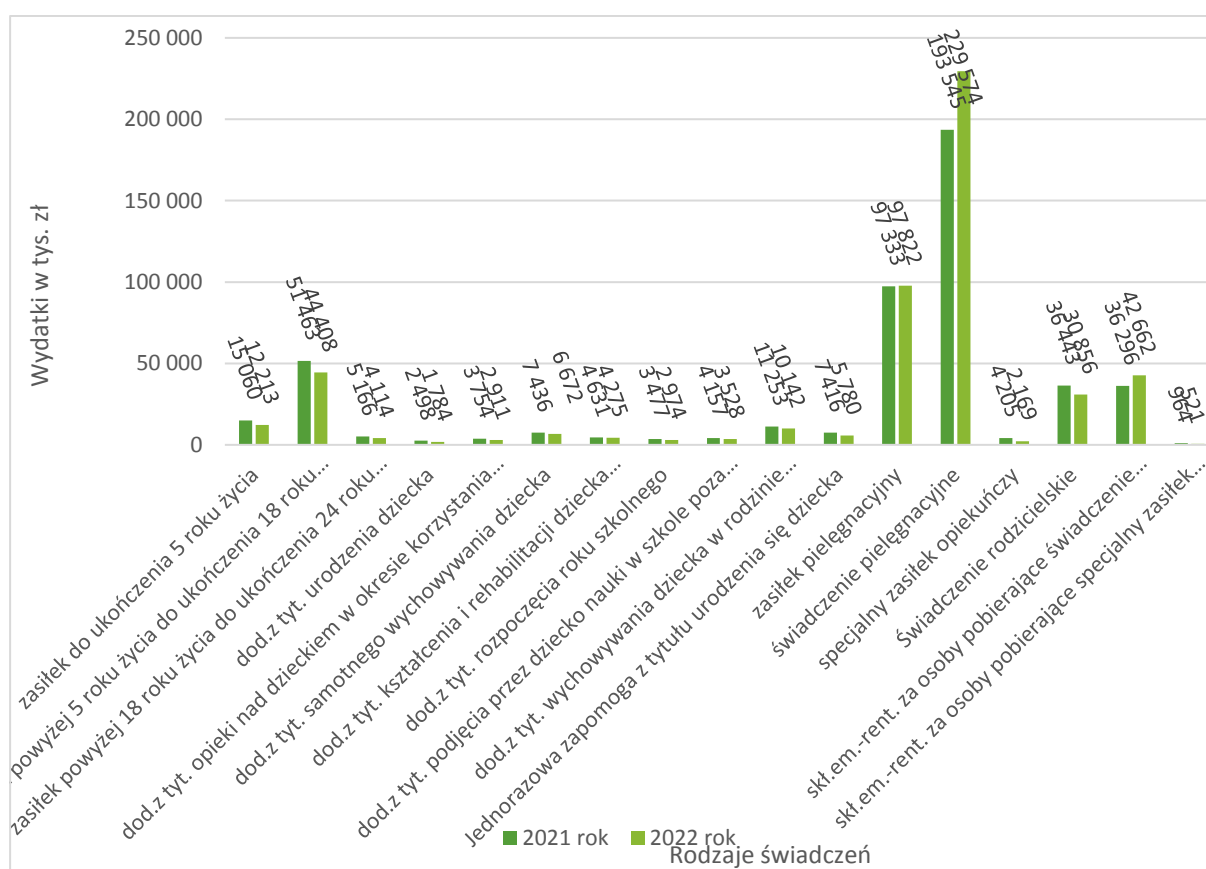
Dane zawarte w analizie pochodzą ze sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych publikowanego w Centralnej Aplikacji Statystycznej i różnią się od danych zawartych w dokumencie UM WZ.

Wydatki ogółem na wypłaty świadczeń rodzinnych oraz opłacenie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, sfinansowane z dotacji z budżetu państwa w 2022 r. wyniosły 506.160 tys. zł i w stosunku do roku 2021 (489.320 tys. zł) były wyższe o 3,44%. Dane są zgodne z UM WZ.

Największą część wydatków poniesionych w 2022 r. stanowiły: świadczenia pielęgnacyjne – 45,36% oraz zasiłki pielęgnacyjne – 19,33%. Najmniejsze wydatki stanowiły: składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy – 0,10% i dodatek z tytułu urodzenia dziecka – 0,36%.

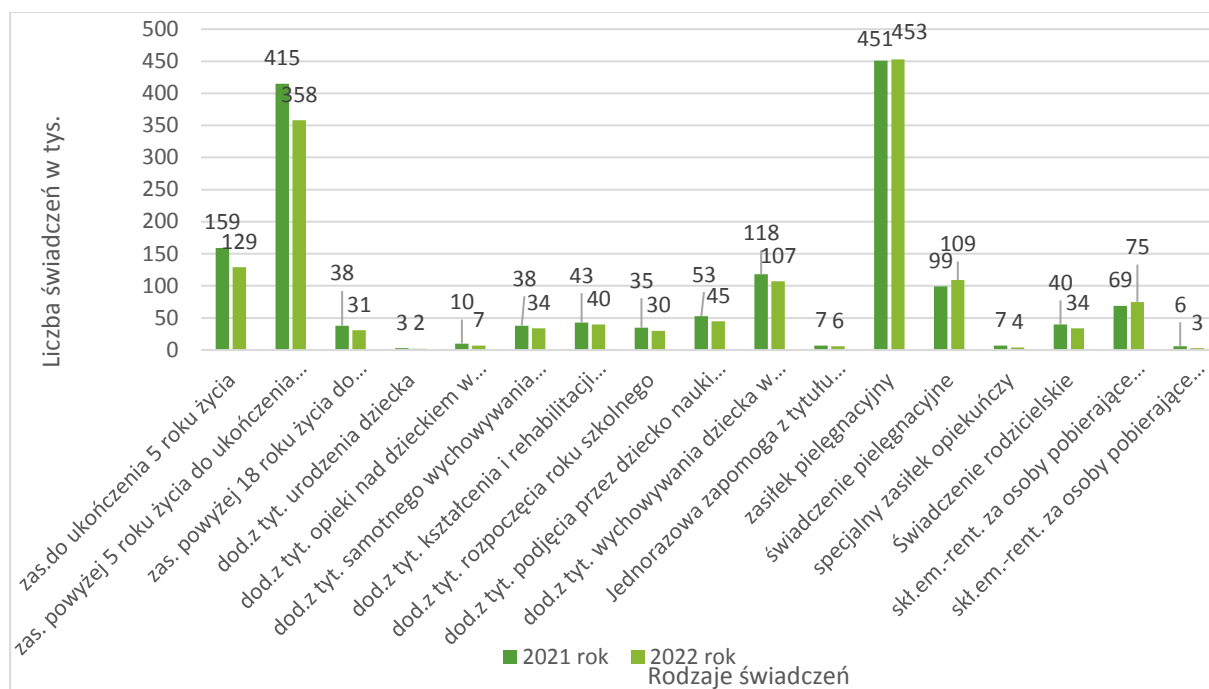
Wzrost wydatków między 2022 r. a 2021 r. dotyczył świadczenia pielęgnacyjnego – o 18,62%, składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne – o 17,54% oraz zasiłku pielęgnacyjnego – o 0,50%. W pozostałych świadczeniach nastąpił spadek wydatków, największy w specjalnym zasiłku opiekuńczym – o 48,42% oraz w składkach na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy – o 45,95%.

Wykres 1 Wydatki na świadczenia rodzinne w pełnej wysokości w województwie zachodniopomorskim (w tys. zł)

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych.

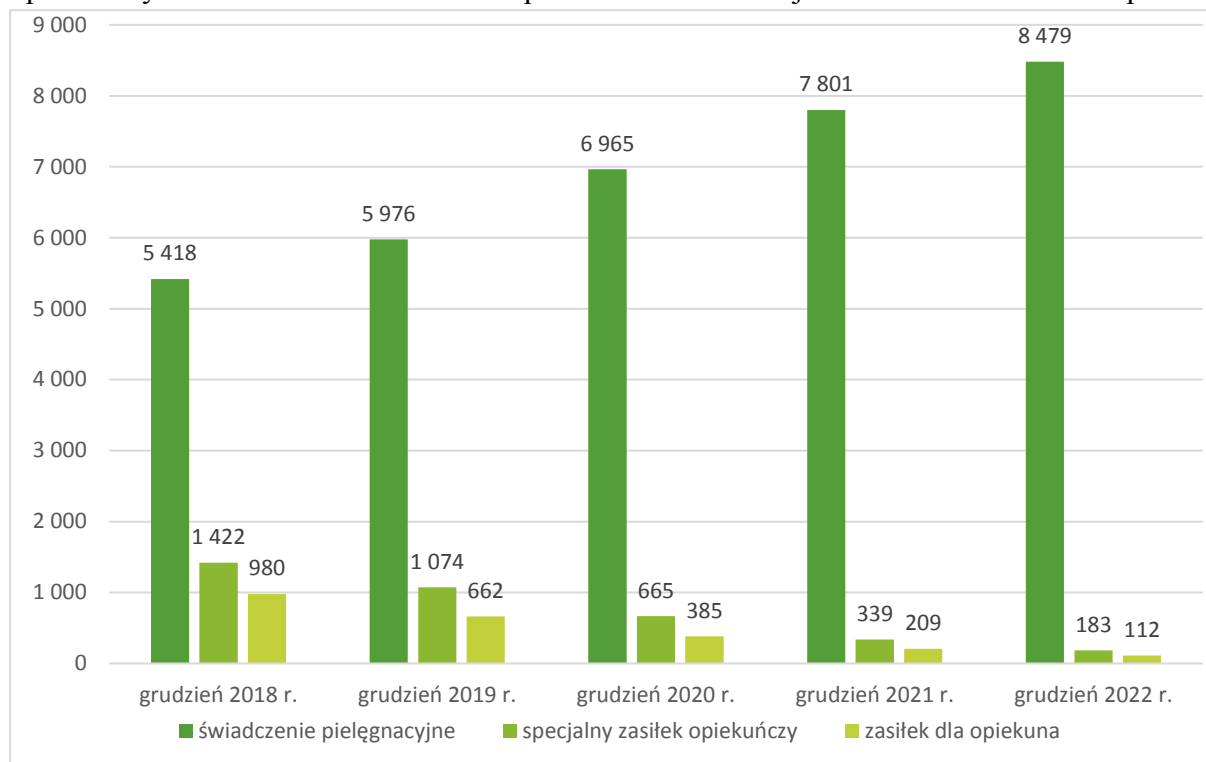
Wykres 2 Liczba wypłaconych świadczeń rodzinnych w województwie zachodniopomorskim

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych.

Z roku na rok rośnie liczba osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, a spada liczba osób pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna. Dane są zgodne z UM WZ. Część świadczeniobiorców rezygnuje ze specjalnego zasiłku opiekuńczego (620 zł) czy zasiłku dla opiekuna (620 zł) i występuje do organu właściwego o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego (2.119 zł), które jest ponad trzykrotnie wyższe i podlega corocznej waloryzacji.

Wykres 3 Liczba osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy i zasiłek dla opiekuna w województwie zachodniopomorskim

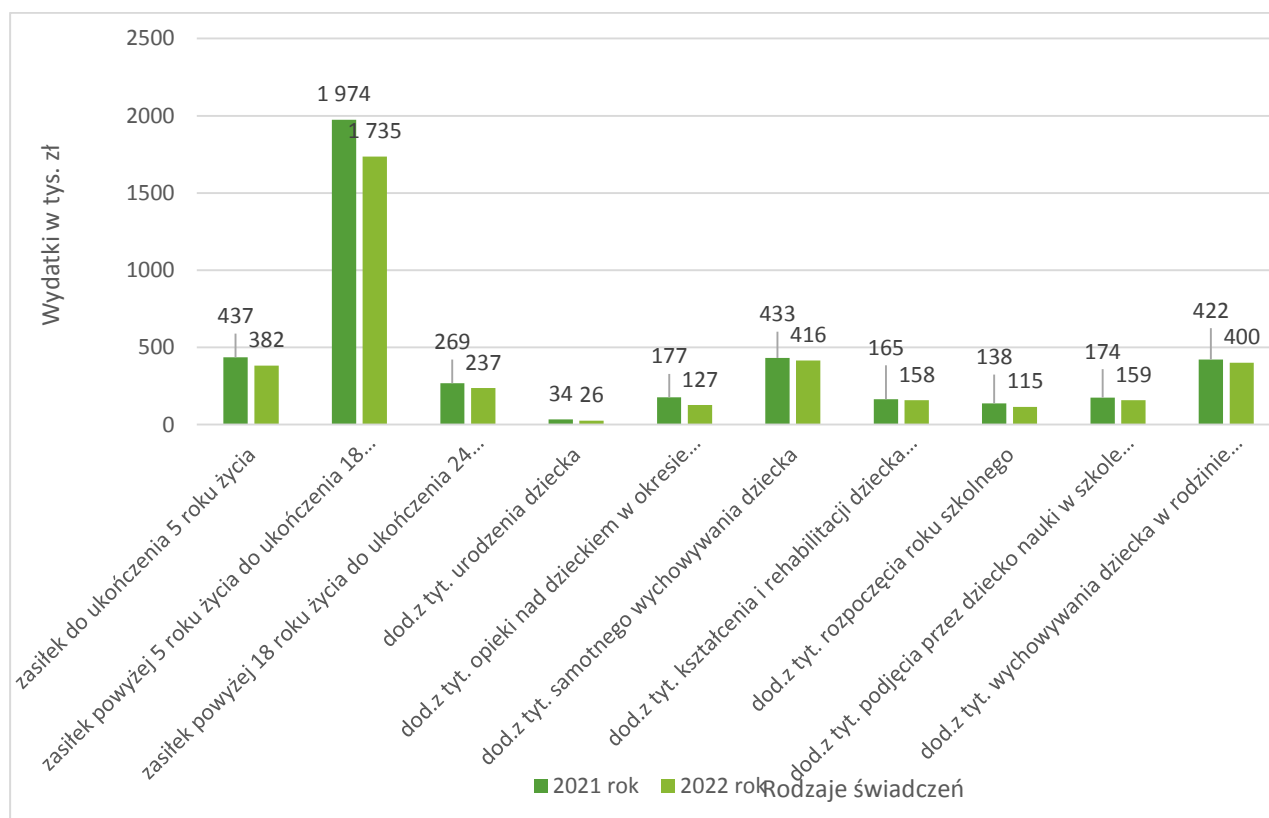

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, z realizacji zadań z zakresu zasiłków dla opiekunów.

Mechanizm „złotówka za złotówkę”

Z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę” gminy wypłaciły 0,74% świadczeń tj. zasiłki rodzinne wraz z dodatkami. Wydatki te zmalały w 2022 r. o 11,08% do kwoty 3.755 tys. zł (z 4.223 tys. zł w 2021 r.). Największy spadek wydatków nastąpił w dodatku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – o 28,25%. Największą część wydatków poniesionych w 2022 r. w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” stanowiły zasiłki rodzinne na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia – 46,21%, a najmniejszą dodatek z tytułu urodzenia dziecka – 0,69%.

Wykres 4 Wydatki na świadczenia rodzinne z zastosowaniem mechanizmu "złotówka za złotówkę w województwie zachodniopomorskim

Źródło: Sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych.

7.2 JEDNORAZOWE ŚWIADCZENIE W WYSOKOŚCI 4.000 ZŁ „ZA ŻYCIEM”

W 2022 r. 60 gmin wypłaciło 167 jednorazowych świadczeń w wysokości 4.000 zł „Za życiem” z tytułu urodzenia się żywego dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, na łączną kwotę 668.000 zł. W porównaniu do 2021 r. nastąpił wzrost liczby gmin, które wypłaciły jednorazowe świadczenie „Za życiem” (z 52 w 2021 r.) oraz wzrost liczby wypłaconych świadczeń (ze 164 w 2021 r.).

7.3 ŚWIADCZENIA Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO

W 2022 r. nie zmieniła się kwota kryterium dochodowego uprawniającego do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (900 zł na osobę w rodzinie) ani maksymalna kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego (do 500 zł).

Od 1 października 2020 r. funkcjonuje tzw. mechanizm „złotówka za złotówkę” w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego osobie uprawnionej w okresie świadczeniowym. Świadczenie przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie. Wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej nie może być niższa niż 100 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w 2022 r. pobierało 7.847 rodzin, mniej o 8,21 % niż w 2021 r. (8.549 rodzin).

Dane zawarte w analizie pochodzą ze sprawozdania rzeczowo-finansowego z realizacji zadań przewidzianych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów publikowanego w Centralnej Aplikacji Statystycznej i różnią się od tych zawartych w dokumencie UM WZ.

Wydatki na wypłaty świadczenia z funduszu alimentacyjnego wyniosły 57.098 tys. zł i zmalały w stosunku do roku 2021 (61.789 tys. zł) o 7,59%. Co roku rośnie przeciętna wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego, co jest spowodowane podwyższaniem kwot zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, natomiast maleje liczba wypłaconych świadczeń.

W ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” (dochód powyżej 900 zł na osobę w rodzinie) świadczenia z funduszu alimentacyjnego pobierało 600 rodzin, więcej niż w poprzednim roku o 29,87% (462 rodziny w 2021 r.). Wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego w ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” wyniosły 2.688 tys. zł (wzrost o 38,13% - z 1.946 tys. zł w 2021 r.), co stanowi 4,71% ogółu wypłaconych świadczeń.

Tabela 10 Przeciętna wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego i liczba wypłaconych świadczeń

Rok	Przeciętna wysokość świadczenia z funduszu	Liczba wypłaconych świadczeń
2014	367	244.035
2015	378	233.635
2016	387	221.665
2017	394	203.507
2018	399	185.188
2019	407	168.448
2020	413	154.261
2021	417	148.253
2022	421	135.605

Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań przewidzianych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

7.4 ZASIŁEK DLA OPIEKUNA

W 2022 r. zasiłek dla opiekuna pobierało 151 osób (średniomiesięcznie), mniej niż w 2021 r. (278 osób średniomiesięcznie) o 45,68%. Wydatki na zasiłki dla opiekunów zmalały w porównaniu do 2021 r. o 45,73 % (z 2.051 tys. zł) do 1.113 tys. zł.

Do zasiłku dla opiekuna uprawnione są osoby, które z dniem 1 lipca 2013 r. utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego w związku ze zmianą przepisów ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych⁹. Spadek liczby osób uprawnionych do zasiłku dla opiekuna związany jest m.in. z:

- rezygnacją opiekuna z zasiłku lub zaprzestaniem sprawowania opieki,
- śmiercią osób wymagających opieki,

⁹ Ustawa z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. poz. 1548)

- wpływem terminu ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności osoby wymagającej opieki.

PODSUMOWANIE:

Zadania z zakresu przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłków dla opiekunów i jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000 zł „Za życiem” realizowane były w: Szczecińskim Centrum Świadczeń, Urzędzie Gminy Darłowo, Centrum Usług Społecznych w Koszalinie, Centrum Usług Społecznych w Goleniowie, Centrum Usług Społecznych w Resku, Centrum Usług Społecznych w Gminie Świdwin oraz 107 ośrodkach pomocy społecznej.

Spadek liczby rodzin pobierających świadczenia rodzinne w 2022 r. spowodowany był niezmiennością kryterium dochodowego od 1 listopada 2015 r. Na zwiększenie wydatków miał wpływ wzrost od 1 stycznia 2022 r. kwoty świadczenia pielęgnacyjnego i liczby wypłaconych świadczeń, kwoty i liczby opłaconych składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne oraz liczby wypłaconych zasiłków pielęgnacyjnych.

Brak zmiany kryterium dochodowego wpłynął na spadek wydatków oraz liczby wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków rodzinnych z zastosowaniem mechanizmu „złotówka za złotówkę”. Stosowanie mechanizmu „złotówka za złotówkę” przy ustalaniu prawa do zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz kwot przysługujących świadczeń w praktyce jest skomplikowany i czasochłonny. Przy każdej zmianie sytuacji dochodowej i rodzinnej zachodzi konieczność przeliczania na nowo dochodów rodziny i ustalania na nowo wysokości przysługujących świadczeń, co skutkuje koniecznością wydania nowej decyzji, a także niejednokrotnie wszczynania postępowania w sprawie nienależnie pobranych świadczeń.

Spadek liczby rodzin pobierających świadczenie z funduszu alimentacyjnego związany jest z niską kwotą kryterium dochodowego (tj. 900 zł na osobę w rodzinie od 1 października 2020 r.). W ramach mechanizmu „złotówka za złotówkę” świadczenia z funduszu alimentacyjnego otrzymało 7,65% rodzin.

8 DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

8.1 W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2022 r. przeprowadzono 36 kontroli dotyczących zadań określonych w ustawie o pomocy społecznej, w tym:

- 10 kontroli w ośrodkach pomocy społecznej,
- 9 kontroli w domach pomocy społecznej,
- 7 kontroli w ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 5 kontroli w placówkach świadczących całodobową opiekę osobom starszym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku,
- 2 kontrole w powiatowych centrach pomocy rodzinie,
- 1 kontrolę w dziennym domu „Senior+”,
- 1 kontrolę w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- 1 kontrolę w podmiocie prowadzącym placówkę świadczącą całodobową opiekę osobom starszym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku – bez zezwolenia wojewody.

Łącznie przeprowadzono 27 kontroli kompleksowych, 8 kontroli doraźnych i 1 kontrolę problemową. Postępowanie kontrolne zakończone jest wystąpieniem pokontrolnym zawierającym ocenę kontrolowanej jednostki, wg skali: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami oraz negatywna.

W ośrodkach pomocy społecznej przeprowadzonych było 8 kontroli kompleksowych i 2 doraźne. W przypadku zakończonych postępowań kontrolnych wydano 2 oceny pozytywne oraz 1 ocenę pozytywną z nieprawidłowościami, natomiast 1 postępowanie zakończono bez wydania oceny. Wydane zalecenia dotyczyły:

- wydawania decyzji administracyjnych o przyznaniu lub odmowie przyznania świadczenia po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego,
- przyznawania świadczeń zgodnie z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej, tj. za okres miesiąca kalendarzowego, począwszy od miesiąca, w którym został złożony wniosek,
- skorygowania wysokości świadczeń (zasiłki stałe) dla klientów, którym przyznano zasiłki z późniejszą datą,
- prowadzenia postępowania bez zbędnej zwłoki tj. wydawania decyzji zgodnie z art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego,
- terminowego przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych oraz ich aktualizacji.

W domach pomocy społecznej przeprowadzono 5 kontroli kompleksowych, 1 kontrolę problemową i 3 kontrole doraźne. Jedna jednostka została skontrolowana dwukrotnie (kontrola doraźna i kontrola kompleksowa). W przypadku zakończonych postępowań kontrolnych 2 były związane z wydaniem oceny pozytywnej, 2 postępowania – pozytywnej z uchybieniami, a 4 postępowania – pozytywnej z nieprawidłowościami. Wydano następujące zalecenia pokontrolne:

- wyposażyć budynek w windę przystosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- podjąć działania mające na celu zapewnienie mieszkańcom odpowiednich warunków bytowych wynikających ze standardu, w tym zapewnienie właściwych warunków sanitarno-higienicznych,
- zapewnić wymagany standardem wskaźnik zatrudnienia w zespole terapeutyczno – opiekuńczym,
- zapewnić mieszkańcom Domu dostęp do systemu przyzywowo-alarmowego,
- przystosować pomieszczenia sanitarno-higieniczne do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz zapewnić warunki do zachowania intymności przy korzystaniu z tych pomieszczeń,
- zagwarantować osobie przebywającej w jednostce warunki mieszkaniowe zgodne z zaleceniem zawartym w orzeczeniu o niepełnosprawności,
- w indywidualnej dokumentacji prowadzonej dla mieszkańca uwzględniać plan i realizację usług w zakresie umożliwienia i organizowania mieszkańcom pomocy w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych,
- wzmocnić nadzór nad sposobem wydatkowania i rozliczania środków pieniężnych należących do mieszkańców,
- opracowywać indywidualne plany wsparcia mieszkańca w miarę możliwości we współpracy z mieszkańcem,
- podjąć działania w kierunku objęcia mieszkańców, którzy w ocenie skali Barthel otrzymali 40 lub mniej punktów, pielęgniarską opieką długoterminową finansowaną ze środków NFZ,

- zapewnić mieszkańcom bezpieczne przechowywanie środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych zgodnie z § 5 ust. 1 pkt 3 lit h rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- zapewnić pracownikom zespołu terapeutyczno-opiekuńczego możliwość uczestniczenia w szkoleniach organizowanych przez dyrektora Domu,
- zapewnić realizację terapii zajęciowej przez osobę posiadającą wymagane w tym zakresie kwalifikacje, określone w rozporządzeniu w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych,
- zapewnić odpowiednią strukturę pokoi mieszkalnych, zgodnie z art. § 6 ust. 1 pkt 2 lit. a rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej,
- stosować § 6 ust. 1 pkt 3 lit. b rozporządzenia w sprawie domów pomocy społecznej, w zakresie umieszczania mieszkańców w pokojach czteroosobowych.

W ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi przeprowadzonych było 6 kontroli kompleksowych i 1 kontrola doraźna. Kontrolowane jednostki zostały ocenione w następujący sposób: 4 oceny pozytywne, 1 ocena pozytywna z uchybieniami, 2 oceny pozytywne z nieprawidłowościami. Wydane zalecenia dotyczyły:

- dostosowania wskaźnika zatrudnienia pracowników zespołu wspierająco-aktywizującego do standardów określonych w § 12 rozporządzenia w sprawie środowiskowych domów samopomocy,
- współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej, kierującym mieszkańca gminy do udzielenia wsparcia w postaci zajęć w ŚDS, jak również z uczestnikiem i/lub jego opiekunem prawnym, celem wypracowania wspólnych rozwiązań na rzecz poprawy funkcjonowania uczestnika,
- tworzenia zindywidualizowanego planu pracy z podopiecznym, szczególnie w przypadku klienta wymagającego specjalnego podejścia,
- dostosowania organizacji pracy jednostki w zależności od struktury podopiecznych, celem zapewnienia uczestnictwa w zajęciach osobom z głębokimi lub znacznymi niepełnosprawnościami, co zapewni sprawną pracę całego ŚDS, bez szkody dla pozostałych uczestników.

W placówkach świadczących całodobową opiekę osobom starszym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku przeprowadzono 4 kontrole kompleksowe oraz 1 doraźną (1 ocena pozytywna, 2 oceny pozytywne z uchybieniami oraz 2 pozytywne z nieprawidłowościami).

Wydano następujące zalecenia pokontrolne:

- prowadzić *ewidencję przypadków korzystania ze świadczeń zdrowotnych na terenie placówki*,
- podawać kolację nie wcześniej niż o godz. 18⁰⁰,
- w przypadku osób, którym ograniczono możliwość samodzielnego opuszczania terenu placówki stosować zasady określone w art. 68 ust. 2a-2e ustawy o pomocy społecznej,
- umieścić w widocznym miejscu na budynku, w którym prowadzona jest placówka, tablicę informacyjną zawierającą informację o rodzaju posiadanego zezwolenia oraz numer wpisu do rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku,
- przyjmować do placówki osoby – zgodnie z rodzajem wydanego zezwolenia,
- w przypadku przyjęcia do placówki osób ubezwłasnowolnionych stosować art. 68c ustawy o pomocy społecznej, tj. przyjmować po uzyskaniu przez opiekuna prawnego zezwolenia

- sądu opiekuńczego w tym zakresie, a w przypadku osób ubezwłasnowolnionych już przebywających w placówce podjąć działania zmierzające do dopełnienia formalności,
- podjąć działania w zakresie pisemnego uzgodnienia z wszystkimi mieszkańcami placówki możliwości monitoringu wizyjnego w pokojach mieszkalnych.

W efekcie kontroli dziennego domu „Senior+” wskazano na konieczność zatrudniania pracowników na stanowiskach zgodnie z posiadanymi przez nich kwalifikacjami. Kontrola przeprowadzona w domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży zakończyła się wydaniem oceny pozytywnej i brakiem zaleceń. W przypadku kontroli podmiotu prowadzącego bez zezwolenia wojewody placówkę całodobowej opieki wydane zostało zalecenie dotyczące zaprzestania prowadzenia tej działalności bez zezwolenia.

PODSUMOWANIE:

Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości i uchybienia najczęściej były spowodowane niewłaściwą interpretacją przepisów prawa, brakiem możliwości zatrudnienia osób z odpowiednimi kwalifikacjami (z uwagi na niewielką ich podaż na lokalnym rynku pracy), rotacją pracowników służb społecznych, jak również zmieniającą się linią orzeczniczą. Odnosząc się do wniesionych do Wojewody Zachodniopomorskiego skarg i wniosków dotyczących działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej należy stwierdzić, że ich liczba była niższa niż w roku poprzednim (16 w 2022 r., a 25 w 2021 r.). Do rozpatrzenia większości skarg upoważniony był inny organ: rada gminy lub rada powiatu.

8.2 W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIELICZY ZASTĘPCZEJ

W roku 2022 przeprowadzono 45 kontroli dotyczących realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, pieczy zastępczej i usamodzielnień pełnoletnich wychowanków, wykonywanych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Tabela 11 Kontrole z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej

Kontrolowane jednostki	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba kontroli doraźnych	Ocena jednostki	Liczba wydanych zaleceń
Gmina	18	0	<ul style="list-style-type: none"> pozytywna – 2 pozytywna z uchybieniami – 11 pozytywna z nieprawidłowościami – 5 łączona – w zakresie pracy asystenta pozytywna z nieprawidłowościami, w pozostałym zakresie pozytywna - 1 	16 znaczących, 24 zwykłych
Powiat	5	1	<ul style="list-style-type: none"> pozytywna z uchybieniami – 1 pozytywna z nieprawidłowościami – 4 	13 znaczących, 7 zwykłych
Miasto na prawach powiatu	1	0	<ul style="list-style-type: none"> pozytywna z nieprawidłowościami – 1 	4 znaczących, 3 zwykłe

Placówka opiekuńczo-wychowawcza	20	1	<ul style="list-style-type: none"> • pozytywna – 7 • pozytywna z uchybieniami – 7 • pozytywna z nieprawidłowościami – 5 • łączona – w zakresie praw przestrzegania praw dziecka oceniam negatywnie w pozostałym zakresie pozytywnie z uchybieniami - 1 	10 znaczących, 21 zwykłych
Placówka wsparcia dziennego	1	1	<ul style="list-style-type: none"> • łączona - w zakresie przestrzegania praw wychowanków pozytywna, w zakresie organizacji działalności placówki oraz zapewnienia właściwej opieki nad dziećmi negatywna - 1 	2 znaczące

Źródło: Opracowanie własne, Oddział Rodziny i Pomocy Społecznej WZiPS.

Istotne stwierdzone nieprawidłowości:

a) gminy:

- brak placówek wsparcia dziennego pomimo występujących potrzeb,
- zatrudnianie na stanowisku asystenta oraz kierownika placówki wsparcia dziennego osób bez weryfikacji w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym¹⁰,
- brak kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną,
- nieprowadzenie monitoringu funkcjonowania rodziny po zakończonej pracy z asystentem,
- praca asystenta rodziny nieadekwatna do zdiagnozowanych potrzeb rodziny,
- brak okresowej oceny sytuacji rodzin,
- plany pracy z rodzinami, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, opracowywane bez udziału koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej i nieskoordynowane z planem pomocy dziecku;

b) powiaty/miasta na prawach powiatu:

- liczba miejsc w pieczy zastępczej nieadekwatna do potrzeb,
- umieszczanie w rodzinach zastępczych większej liczby dzieci niż pozwalają przepisy,
- umieszczanie w instytucjonalnej pieczy zastępczej dzieci poniżej 10 r.ż. bez zaistnienia przesłanek wskazanych w przepisach,
- niezapewnianie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i rodzin tymczasowo utworzonych przez sąd,
- opieszale realizowanie postanowień sądu o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej;

c) placówki opiekuńczo – wychowawcze:

- brak współpracy między wychowawcą a asystentem rodziny przy sporządzaniu planu pomocy dziecku,
- naruszanie praw dziecka,
- niejednolity system wychowawczy,
- zaburzone poczucie bezpieczeństwa u niektórych wychowanków placówek,

¹⁰ Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 11304 ze zm.).

- niewystarczające kompetencje osób pracującym z dziećmi.

Przeprowadzono trzy kontrole doraźne. Kontrole przeprowadzono na prośbę: Rzecznika Praw Dziecka – jedna oraz w dwóch przypadkach po otrzymaniu informacji o nieprawidłowościach od osób trzecich. Część zarzutów potwierdziła się i wydano zalecenia, a w części były one bezzasadne.

W 2022 roku do Wojewody Zachodniopomorskiego wpłynęły 4 skargi na działalność jednostek/organów realizujących zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Dwie skargi zostały przekazane do rozpatrzenia właściwym organom, jedną skargę rozpatrzono poprzez wszczęcie postępowania kontrolnego, natomiast jedną skargę prowadzono dwutorowo tj. poprzez przeprowadzenie kontroli w jednostce oraz przekazanie do rozpatrzenia rady miejskiej.

PODSUMOWANIE:

Obszary wymagające dalszej pracy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej:

- **gminy:**
  - dalszy rozwój opieki nad dzieckiem między innymi poprzez zapewnienie funkcjonowania placówek wsparcia dziennego w każdej gminie,
  - zapewnienie wsparcia asystentów rodziny i podniesienie efektywności ich pracy;
- **powiaty:**
  - zapewnienie pieczy zastępczej zgodnie z obowiązującymi przepisami i adekwatnie do potrzeb,
  - zwiększenie liczby rodzin zastępczych, szczególnie rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka – profesjonalizacja systemu rodzinnej pieczy zastępczej,
- **placówki opiekuńczo – wychowawcze:**
  - zapewnienie poczucia bezpieczeństwa wychowankom przebywającym w placówkach,
  - przestrzeganie praw dziecka,
- przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu oraz podniesienie kompetencji osób pracujących z dziećmi.

8.3 W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZEGO

W 2022 roku przeprowadzono 42 kontrole, w tym 6 w powiatach, oraz skontrolowano kompleksowo 2 Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, nieprawidłowości oraz uchybienia dotyczące m.in. braku:

- realizowania zadań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021 i 2022,
- dokumentowania działań podejmowanych w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

PODSUMOWANIE:

W przypadku kontroli realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej zmiany w przepisach prawa wprowadzone obowiązującą od 22 czerwca 2023 r. ustawą o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021, poz.1249 oraz z 2023 r. poz. 289 i 535) pozwolą na zwiększenie skuteczności podejmowanych działań w rodzinach doświadczających przemocy, w szczególności nakierowanych na odpowiedzialność osób stosujących przemoc. Ponadto w odniesieniu do działalności zespołów interdyscyplinarnych zmiana przepisów zapewniła obowiązkowe szkolenia, także dla grup diagnostyczno-pomocowych realizowane przez samorząd województwa.

Istotne jest także korzystanie przez członków zespołów z superwizji, coachingu, doradztwa. Zasadne jest również zwiększenie ilości prowadzonych kampanii społecznych oraz wspieranie rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy w rodzinie poprzez podejmowanie różnego rodzaju działań profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych zarówno do rodzin biologicznych jak i zastępczych. W przypadku infrastruktury instytucji działających na rzecz rodzin – wskazane zwiększenie liczby punktów konsultacyjnych świadczących specjalistyczne poradnictwo.

9 CHARAKTERYSTYKA WYBRANYCH ZASOBÓW INSTYTUCJONALNYCH Z OBSZARU ZABEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO

9.1 ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY

Infrastrukturę oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie województwa zachodniopomorskiego tworzą ośrodki wsparcia typu dziennego o zasięgu gminnym lub powiatowym, których podstawowym zadaniem jest podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia.

Celem funkcjonowania takiej placówki jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym intelektualnie lub chorym psychicznie oraz ich rodzinom możliwości aktywnego i dającego zadowolenie życia oraz poczucia więzi z ludźmi w warunkach bezpieczeństwa i akceptacji, bez konieczności zrywania więzów rodzinnych. Zadaniem ośrodka wsparcia jest opieka, prowadzenie rehabilitacji społecznej oraz usprawnianie funkcjonowania jego domowników, w oparciu o indywidualny program rehabilitacji. Zakres świadczonych usług oraz kwalifikacje osób zatrudnionych określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy¹¹.

Na koniec 2022 r. w województwie funkcjonowało 50 ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, na ogólną liczbę miejsc 1684, w tym 48 środowiskowych domów samopomocy (w *Ocenie zasobów pomocy społecznej* wskazano liczbę 42) oraz 2 kluby samopomocy. Na dzień 31 grudnia 2022 r. ogółem liczba miejsc w środowiskowych domach samopomocy wyniosła 1649 (w *Ocenie zasobów pomocy społecznej* wskazano liczbę 1619), a liczba osób korzystających – 1609. W przypadku klubów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi liczba miejsc na koniec roku wynosiła 35, a liczba osób korzystających – 25.

Tabela 12 Ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi z podziałem na organ prowadzący oraz liczbę miejsc w 2022 r.

<i>Podmiot prowadzący</i>	<i>Liczba ośrodków</i>	<i>Liczba miejsc</i>
<i>Samorząd gminny</i>	28	973
<i>Organizacje pozarządowe prowadzące ośrodki na zlecenie samorządu gminnego</i>	15	427
<i>Samorząd powiatowy</i>	3	139
<i>Organizacje pozarządowe</i>	4	145

¹¹ t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 249

<i>prowadzące ośrodki na zlecenie samorządu powiatowego</i>		
Razem	50	1684

Źródło: Opracowanie własne, Oddział Pomocy Społecznej WZiPS.

9.2 DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Osobę wymagającą tej formy wsparcia kieruje się do domu odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania, chyba że okoliczności sprawy wskazują inaczej, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego.

Domy pomocy społecznej świadczą usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nich przebywających. Organizacja domu, zakres i poziom usług świadczonych przez dom uwzględnia w szczególności wolność, intymność, godność i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopień ich fizycznej i psychicznej sprawności. Zakres świadczonych usług oraz kwalifikacje osób zatrudnionych określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej¹².

Na terenie województwa zachodniopomorskiego na koniec 2022 r. funkcjonowało 38 domów pomocy społecznej. Jednostki te można scharakteryzować ze względu na podmiot prowadzący.

Tab. 13. Domy pomocy społecznej podzielone ze względu na organ prowadzący wraz ze wskazaniem liczby miejsc

<i>Podmiot prowadzący</i>	<i>Liczba domów</i>	<i>Liczba miejsc</i>
<i>Samorząd</i>	26	3307
<i>Organizacje pozarządowe (prowadzące domy na zlecenie jst)</i>	6	563
<i>Organizacje pozarządowe (prowadzące domy bez zlecenia jst)</i>	5	354
<i>Podmiot gospodarczy</i>	1	82
Razem	38	4306

Źródło: opracowanie własne.

¹² Dz.U. z 2018 r., poz. 734 z późn. zm..

W 2022 r. w województwie zachodniopomorskim w stosunku do roku ubiegłego zwiększyła się liczba miejsc w domach pomocy społecznej o 86 miejsc.

Ustawodawca przewidział typy domów dostosowane do powodu, z którego osoba nie jest w stanie funkcjonować samodzielnie i wymaga całodobowej opieki.

Poniższa tabela obrazuje podział domów w województwie zachodniopomorskim ze względu na typ.

Tab. 14. Podział domów ze względu na typ oraz liczba miejsc

<i>Typ domu</i>	<i>Liczba domów</i>	<i>Liczba miejsc</i>
<i>dla osób przewlekle somatycznie chorych</i>	14	1255
<i>dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie</i>	4	349
<i>dla osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych</i>	8	1063
<i>dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie</i>	3	327
<i>dla osób przewlekle psychicznie chorych</i>	6	590
<i>dla osób przewlekle psychicznie chorych i dorosłych osób niepełnosprawnych intelektualnie</i>	3	722
<i>Razem</i>	38	4306

Źródło: opracowanie własne.

Domy funkcjonujące na terenie województwa zachodniopomorskiego działają na podstawie zezwolenia Wojewody Zachodniopomorskiego wydanego na czas nieokreślony. Niezależnie od typu, zadaniem domu jest zapewnienie mieszkańcom całodobowej opieki na poziomie obowiązujących standardów. Z powyższego zestawienia wynika, że największą grupą osób korzystających ze wsparcia instytucjonalnego jakim są domy pomocy społecznej to osoby przewlekle somatycznie chore oraz osoby w podeszłym wieku. Dla tej grupy osób zabezpieczono ponad 50% ogólnej liczby miejsc w domach pomocy społecznej.

Na podstawie sprawozdania *MRiPS-05 Wybrane informacje o domach pomocy społecznej o zasięgu gminnym, powiatowym i regionalnym oraz o placówkach całodobowej opieki prowadzonych*

w ramach działalności gospodarczej i statutowej za I-XII 2022 r. oraz Informacji z działalności DPS za 2022 r. prowadzonych przez organizacje pozarządowe (bez zlecenia jst) ustalono, że według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. w ciągu roku sprawozdawczego w domach pomocy społecznej umieszczonych zostało 810 osób, a na umieszczenie oczekiwało 228 osób. Wskazać należy, że liczba osób umieszczonych w dps w stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się o 2 osoby, (2021 r.– 812 osób), a liczba oczekujących na umieszczenie w dps zmniejszyła się o 40 osób (2021 r. – 268 osób). Najwięcej osób oczekuje na przyjęcie do domu pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych – 94 osoby, następnie do domu pomocy społecznej dla osób przewlekle psychicznie chorych – 81 osób.

Ważnym aspektem zapewniania całodobowej opieki osobom tego wymagającym jest zapewnienie odpowiedniego poziomu zatrudnienia. Na dzień 31 grudnia 2022 r. w domach pomocy społecznej zatrudnionych było 2.796 osób. Poziom zatrudnienia w stosunku do roku poprzedniego (2021 r.- 2804 osoby) zmniejszył się o 8 osób.

Należy zaznaczyć, że rok 2022 był to czas powrotu do stabilizacji w domach pomocy społecznej, a dotyczyło to głównie opuszczania domu przez mieszkańców, odwiedzin osób z zewnątrz, przyjmowania nowych mieszkańców, organizacji pracy personelu, zapewnienia usług opiekuńczych i wspomagających.

9.3 PLACÓWKI ZAPEWNIAJĄCE CAŁODOBOWĄ OPIEKĘ OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM, PRZEWLEKLE CHORYM LUB OSOBOM W PODESZŁYM WIEKU

Zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej działalność gospodarcza w zakresie prowadzenia placówki zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku może być prowadzona po uzyskaniu zezwolenia wojewody.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2022 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego funkcjonowało 25 placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, w tym: 22 placówki prowadzone w ramach działalności gospodarczej i 3 w ramach działalności statutowej. Placówki dysponowały 1141 miejscami. Podstawą ich funkcjonowania było zezwolenie Wojewody Zachodniopomorskiego wydane na czas nieokreślony. Zgodnie ze sprawozdaniem MRiPS-05 *Wybrane informacje o domach pomocy społecznej o zasięgu gminnym, powiatowym i regionalnym oraz o placówkach całodobowej opieki prowadzonych w ramach działalności gospodarczej i statutowej za I-XII 2022 r.* na dzień 31 grudnia 2022 r. w placówkach przebywało 921 mieszkańców.

W 2022 r. do Rejestru placówek zapewniających całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku nie zostały wpisane nowe placówki, nie zmieniła się również liczba miejsc w dotychczas funkcjonujących placówkach.

9.4 ZABEZPIECZENIE OSÓB BEZDOMNYCH

Według stanu na 31.12.2022 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego znajdowało się 47 placówek zapewniających schronienie osobom bezdomnym, w tym:

- 27 schronisk dla osób bezdomnych, które dysponują 835 miejscami,
- 2 schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, które dysponują 110 miejscami,
- noclegowni, które dysponują 294 miejscami,

- 9 ogrzewalni, które dysponują 128 miejscami.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o pomocy społecznej funkcjonuje *Rejestr miejsc, w których gmina udziela tymczasowego miejsca schronienia w schroniskach dla osób bezdomnych, schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, noclegowniach oraz ogrzewalniach*. Przepisy zobowiązują gminy do przekazywania wojewodzie informacji o miejscach, w których udzielane jest tymczasowe schronienie osobom bezdomnym, w tym m.in.: miejsca, w których gmina udziela tymczasowego schronienia, danych identyfikacyjnych podmiotu prowadzącego placówkę, jeżeli podmiotem prowadzącym nie jest gmina zgłaszająca, oraz liczby miejsc w poszczególnych formach placówek.

Według stanu na 21 grudnia 2022 r. 98 gmin zgłosiło miejsca, gdzie udzielają tymczasowego schronienia. Do rejestru zgłoszono 1479 miejsc, w tym w :

- schronisku dla osób bezdomnych – 914 miejsc,
- schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi – 177 miejsc,
- noclegowni – 253 miejsca,
- ogrzewalni – 135 miejsc.

15 gmin zgłosiło do rejestru, iż podpisały umowy z placówkami zapewniającymi schronienie osobom bezdomnym nie wskazując liczby miejsc z zaznaczeniem, że osoby bezdomne z terenu gminy będą kierowane do tych placówek według zaistniałych potrzeb. Część gmin województwa zachodniopomorskiego zapewnia schronienie osobom bezdomnym w placówkach znajdujących się na terenie innych województw.

Wszelkie zmiany danych objętych rejestrem gmina zobowiązana jest zgłaszać w terminie 14 dni od dnia ich powstania. Wojewoda aktualizuje zgłoszone dane w rejestrze zamieszczonym na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 8 lutego 2018 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 700 i z 2020 r. poz. 875) podmioty prowadzące w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy tj. 11 maja 2018 r. ogrzewalnie, noclegownie lub schroniska dla osób bezdomnych, niespełniające standardów określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 48a ust. 14 ustawy o pomocy społecznej są obowiązane dostosować do tych standardów ww. placówki. Czas na dostosowanie do standardów został przedłużony do 31.12.2023 r.

9.5 REINTEGRACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA

Działania na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym jako uzupełniające do zadań pomocy społecznej prowadzą centra integracji społecznej oraz kluby integracji społecznej, funkcjonujące na podstawie ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 2241) i realizujące zadania z zakresu reintegracji zawodowej i społecznej.

Centra realizują założenia zadeklarowane we wnioskach dotyczące reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Najczęściej pełnią funkcje społeczno-wychowawcze, terapeutyczne, socjalne, ekonomiczne. Osiągają założone cele dotyczące m.in. świadczenia pomocy osobom w trudnej sytuacji życiowej poprzez realizację indywidualnych programów integracji społecznej i zawodowej, wdrażania programów społecznych, organizowania

działań doradczych i aktywizujących, wsparcia otoczenia społecznego. Starają się zmniejszyć ryzyko wykluczenia społecznego u osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy poprzez nabycie nowych kwalifikacji zawodowych, co pozwala na zwiększenie ich szans na przyszłe samodzielne znalezienie zatrudnienia i aktywne funkcjonowanie na rynku pracy. Dzięki wsparciu psychologicznemu pomagają osobom i ich rodzinom pokonać trudne sytuacje życiowe, których nie są w stanie przezwyciężyć samodzielnie. Na koniec roku 2022 w rejestrze centrów integracji społecznej Wojewody Zachodniopomorskiego widniało 12 centrów integracji społecznej.

W klubach integracji społecznej prowadzone są działania mające na celu pomoc w znalezieniu pracy oraz przygotowanie do podjęcia zatrudnienia lub podjęcia działalności w formie spółdzielni socjalnej. Organizowane są także prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, poradnictwo prawne i zawodowe, staże, działalność samopomocowa w zakresie zatrudnienia, spraw mieszkaniowych i socjalnych. Na koniec 2022 roku do rejestru Wojewody Zachodniopomorskiego wpisane były 22 kluby integracji społecznej.

Infrastrukturę socjalną tworzą także zakłady pracy chronionej i zakłady aktywności zawodowej działające w oparciu o przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100), a od listopada 2022 r. także przedsiębiorstwa społeczne, które uzyskują status na podstawie przepisów z dnia 5 sierpnia 2002 r. o ekonomii społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1287).

W grudniu 2022 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego działało 9 zakładów pracy chronionej i 10 zakładów aktywności zawodowej zatrudniając łącznie blisko 1580 osób, w tym 1169 osób niepełnosprawnych. Od listopada do grudnia 2022 r. żaden podmiot ekonomii społecznej nie wystąpił do Wojewody zachodniopomorskiego o przyznanie statusu przedsiębiorstwa społecznego.

PODSUMOWANIE:

Koncepcje aktywnej polityki społecznej zmierzające do promowania idei „praca zamiast zasiłku”, czyli przejścia od działań pomocowo-osłonowych do działań wspomagających zatrudnienie, znalazły odbicie również w polskich regulacjach prawnych. Zatrudnienie socjalne to forma pomocy osobom, które nie są w stanie zapewnić sobie podstawowych potrzeb życiowych. Odgrywa ono szczególną rolę w małych miejscowościach i terenach popegeerowskich, gdzie liczba osób z prawie dwudziestoletnim okresem bez pracy jest bardzo duża. Opierając się m.in. na analizie dokonanej przez samorząd województwa należy wskazać, że od dłuższego czasu metodą walki z tym zjawiskiem są wspólne działania podejmowane przez samorządy i partnerów z organizacji pozarządowych. Centra realizują reintegrację zawodową i społeczną poprzez świadczenie usług polegających na: kształceniu umiejętności pozwalających na pełnienie ról społecznych i osiąganie pozycji społecznych dostępnych osobom niepodlegającym wykluczeniu społecznemu, nabywaniu umiejętności zawodowych przez przyuczenie do zawodu, przekwalifikowaniu lub podwyższaniu kwalifikacji zawodowych, nauce planowania życia i zaspokajania potrzeb własnym staraniem, uczeniu umiejętności racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami pieniężnymi.

W klubach organizuje się i prowadzi m.in. programy zatrudnienia tymczasowego, które pomagają w znalezieniu pracy. KIS-y udzielają porad prawnych, doradzają w sprawach mieszkaniowych i socjalnych. Zadaniem klubów jest szybkie reagowanie na potrzeby lokalnego środowiska i szukanie rozwiązań dla wszystkich grup ryzyka.

Zakłady Aktywności Zawodowej, zatrudniające Osoby Niepełnosprawne o najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, pozwalają swoim pracownikom na zdobycie doświadczenia zawodowego.

Doświadczenie to może im później pomóc w zatrudnieniu na otwartym rynku pracy. Sytuacja na rynku pracy systematycznie się poprawia, a to ma wpływ również na poziom zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami. W 2022 r. w stosunku do roku poprzedniego nastąpił spadek ogółu zatrudnionych w zakładach pracy chronionej i zakładach aktywności zawodowej działających na terenie województwa zachodniopomorskiego. Niewielki spadek nastąpił także wśród osób niepełnosprawnych zatrudnionych w ww. podmiotach. Nowym elementem systemu zatrudnienia osób niepełnosprawnych bez wątpienia bez wątpienia Zakłady Aktywności Zawodowej otrzymują „dotacje z PFRON na każdą zatrudnioną Osobę Niepełnosprawną. Ponadto ZAZ-y sprzedają swoje produkty i usługi, a zarobione środki przeznaczają na swoją dalszą działalność. Najczęściej są to usługi porządkowe, gastronomia i catering, usługi pralnicze, mała poligrafia oraz rzemiosło artystyczne. Nowym elementem systemu zatrudnienia osób niepełnosprawnych bez wątpienia będą podmioty ekonomii społecznej, które uzyskają status przedsiębiorstwa społecznego nadawany w drodze decyzji administracyjnej przez właściwego wojewodę. Przedsiębiorstwa społeczne to specyficzny typ podmiotu gospodarczego, w działalności którego na pierwszy plan wysuwają się nie zyski i ich maksymalizacja, lecz cele społeczne w tym reintegracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych. Przedsiębiorstwa społeczne działają pod postacią różnych form prawnych: spółdzielni socjalnych, stowarzyszeń, fundacji, spółek non-profit. Jednakże efektów ich działalności można dopiero spodziewać się w 2023 r.

10 ZATRUDNIENIE W JEDNOSTKACH ORGANIZACYJNYCH POMOCY SPOŁECZNEJ

W jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej na poziomie gmin i powiatów województwa zachodniopomorskiego w 2022 r. zatrudnionych było 7 101 osób, w tym:

- w ośrodkach pomocy społecznej – 3 278 osób,
- w domach pomocy społecznej – 2 550 osób,
- w ośrodkach wsparcia – 757 osób,
- w powiatowych centrach pomocy rodzinie – 512 osób,
- w placówkach specjalistycznego poradnictwa – 8 osób,
- w ośrodkach interwencji kryzysowej – 13 osób¹³.

Zauważalny jest nieznaczny wzrost liczby osób zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (w 2021 r. zatrudnionych było 6 970 osób).

Natomiast na poziomie województwa zachodniopomorskiego w 2022 r. zatrudnionych było 93 osób, w tym:

- w regionalnym ośrodku polityki społecznej – 64 osoby,
- w służbach wojewody realizujących zadania pomocy społecznej – 29 osób.¹⁴

Nastąpił niewielki spadek liczby osób zatrudnionych w służbach wojewody realizujących zadania pomocy społecznej (w 2021 r. zatrudnionych było 31 osób¹⁵).

Nadal najliczniejszą grupę pracowników służb społecznych stanowią pracownicy ośrodków pomocy społecznej. W 113 ośrodkach pomocy społecznej w 2022 r. zatrudnionych było 3 278 osób,

¹³ Źródło: MRiPS-06 Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej. za I-XII 2022 r.

¹⁴ Źródło: MRiPS-06 Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej. za I-XII 2022 r.

¹⁵ Źródło: MRPiPS-03 Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2021 r.

w tym 873 pracowników socjalnych, na 868,32 etatach. Widoczny jest wzrost liczby zatrudnienia w ośrodkach pomocy społecznej w stosunku do 2021 r., w którym to ośrodki zatrudniały 3 236 osób, w tym 897 pracowników socjalnych, na 890,45 etatach.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej *ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2 000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących*. Ponadto na podstawie art. 110 ust. 12 ww. ustawy *ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych*.

W wyniku analizy sprawozdania MRiPS-06 za 2022 r., przekazanego za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS) stwierdzono, że w 10 ośrodkach pomocy społecznej gmin województwa zachodniopomorskiego, w 2022 r. było zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy mniej niż trzech pracowników socjalnych.

Z powyższego wynika, iż w 2022 r. nie zmieniła się liczba ośrodków pomocy społecznej, które nie spełniały wymogów określonych w art. 110 ust. 12 ustawy (w latach 2021 – 2022 na terenie województwa zachodniopomorskiego było 10 gmin, w których liczba pracowników socjalnych była niższa niż określona przepisem ustawy).

Na strukturę zatrudnienia w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia wpływ ma konieczność spełnienia standardów zatrudnienia określonych w obowiązujących przepisach prawa, np. rozporządzeniu w sprawie środowiskowych domów samopomocy i rozporządzeniu w sprawie domów pomocy społecznej¹⁶.

PODSUMOWANIE:

Z uzyskanych informacji wynika, iż zatrudnianie mniejszej niż ustawowo wymagana, liczby pracowników socjalnych jest wynikiem braku osób chętnych do pracy w zawodzie. Czynnikiem determinującym taki stan jest wymóg posiadania wąsko określonych kwalifikacji, co ogranicza liczbę osób wchodzących na rynek pracy, które mogłyby być zatrudnione na stanowisku pracownika socjalnego. Zdaniem kierowników oraz pracowników samorządowych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej na szczególną uwagę zasługuje fakt, że frustrację, wypalenie zawodowe oraz brak osób chętnych do pracy w tym zawodzie m. in. odpływ doświadczonych pracowników w wieku produkcyjnym jest wynikiem nie tylko niskich wynagrodzeń i braku odpowiedniego wsparcia psychologicznego, ale i delegowanie na pracowników pomocy socjalnych, dodatkowych obowiązków nie związanych z pracą socjalną (np. praca administracyjna związane z wydawaniem decyzji, itp.) oraz przeciążenie zadaniami, które realizowane są w oparciu o ustawę o pomocy społecznej oraz kilkadziesiąt innych ustaw.

Biorąc pod uwagę podnoszone problemy można wnioskować, że zwiększenie przez samorządy środków finansowych dla ośrodków pomocy społecznej, z przeznaczeniem na zatrudnienie odpowiedniej liczby pracowników socjalnych oraz poszerzenie katalogu kierunków studiów, które uprawniają do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, przy równoczesnym wzroście wynagrodzeń tej grupy zawodowej, może spowodować zmniejszenie deficytu

---

¹⁶ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz.U. z 2020 r., poz. 249) oraz Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz.U. z 2018 r., poz. 734).

zatrudnienia pracowników socjalnych i zniwelować ogólny brak satysfakcji u osób, które aktualnie wykonują zawód pracownika socjalnego oraz zwiększyć zainteresowanie zawodem pracownika socjalnego wśród osób młodych, które aktualnie stają przed wyborem kierunku edukacji i drogi zawodowej.

Dodatkowo na uwagę zasługuje fakt, że mimo dużej odpowiedzialności, która spoczywa na pracownikach socjalnych, często czują się niedoceniani. Większość z nich odczuwa przeciążenie pracą, spowodowane nadmiarem środowisk objętych opieką, rozbudowaną sprawozdawczością oraz ograniczeniami finansowymi. Odbija się to na jakości i skuteczności ich pracy. Prócz zarobków frustrację wywołują brak uznania i szacunku społecznego. Pracownicy socjalni często są narażeni na różne formy agresji (donosy, poniżanie, pomówienia oraz grożenie i wyzwiska). Zasadnym jest więc zapewnienie pracownikom socjalnym pomocy prawnej w ich bieżącej pracy merytorycznej oraz w ramach ochrony prawnej.

11 INFORMACJA O REALIZACJI WYDATKÓW BUDŻETU WOJEWODY W 2022 R.

11.1 FINANSOWANIE DOMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

Mieszkańcy, którzy zostali przyjęci do domu pomocy społecznej przed 1 stycznia 2004 r., objęci są dotacją celową pokrywaną ze środków budżetu państwa. Wysokość tej dotacji według planu budżetowego na 2022 r. wynosiła 38 381 000 zł, przy uwzględnieniu średniej miesięcznej wojewódzkiej kwoty dotacji w wysokości 3 217,72 zł i przyjętych do planu 994 mieszkańców dotowanych. W trakcie roku dotacja została zwiększona o rezerwę budżetową w kwocie 1.432.511 zł. Łącznie na dofinansowanie działalności bieżącej domów pomocy społecznej w 2022 r. przeznaczono kwotę 39 813 511 zł.

Pandemia koronawirusa SARS-CoV-2, która pojawiła się w 2020 r. dotknęła szczególnie ludzi starszych, wymagających stałej opieki i wsparcia – mieszkańców domów pomocy społecznej. Stąd w 2022 r. zostały przekazane dwie dodatkowe dotacje dla domów pomocy społecznej, w celu przeciwdziałania skutkom pandemii Covid-19. Kwota środków na zagwarantowanie właściwej opieki nad mieszkańcami, w szczególności na wynagrodzenia i gratyfikacje dla osób świadczących pracę oraz zapewniających ciągłość realizacji usług oraz na zakup niezbędnych środków ochrony osobistej, sprzętu i wyposażenia w ramach ww. dotacji wyniosła 3 317 891 zł. Otrzymało ją w naszym województwie 17 powiatów, prowadzących 31 domów pomocy społecznej oraz gmina Miasto Koszalin na jeden dom pomocy społecznej. Jest to kwota dwukrotnie wyższa niż w roku 2021.

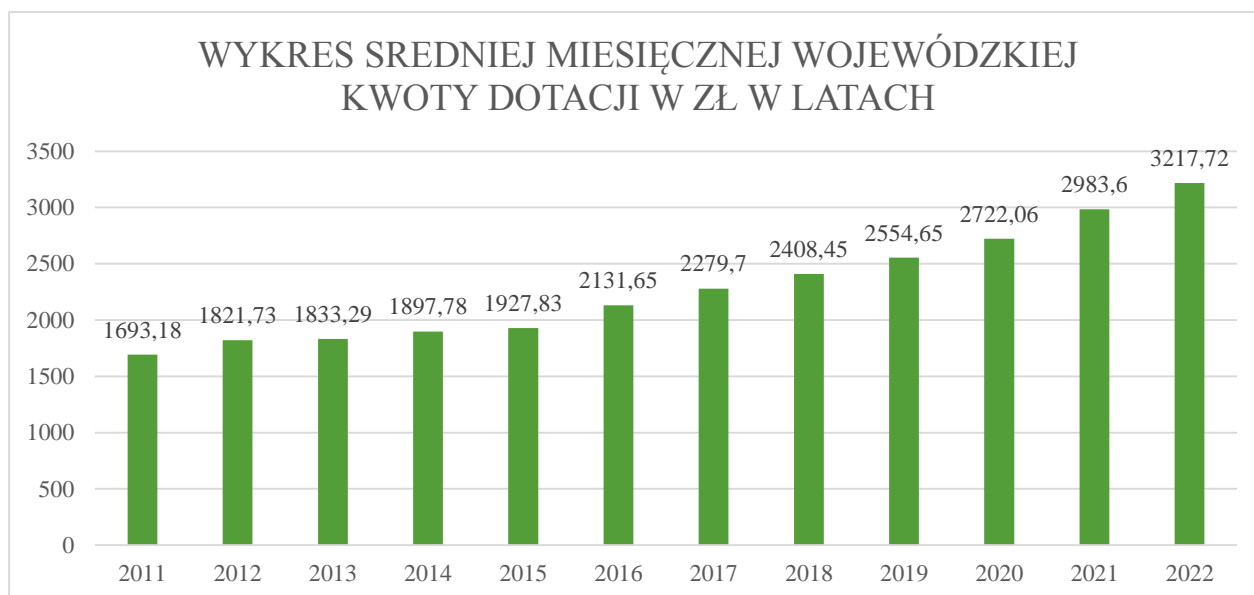
Tabela 15 Analiza wzrostu wartości średniej wojewódzkiej wysokości dotacji w domach pomocy społecznej

Rok	Liczba mieszkańców dotowanych	Budżet wg ustawy budżetowej w zł	Budżet po zmianach w zł	Zwiększenie budżetu w %	Wysokość średniej miesięcznej wojewódzkiej kwoty dotacji w zł
2011	2.200	44.700.000	46.922.000	4,97	1.693,18
2012	2.027	44.312.000	45.422.242	2,5	1.821,73
2013	1.894	41.667.000	42.742.906	2,58	1.833,29
2014	1.734	39.489.000	39.836.820	0,88	1.897,78
2015	1.642	37.986.000	38.561.387	1,51	1.927,83
2016	1.485	37.986.000	39.285.000	3,42	2.131,65
2017	1.403	38.381.000	39.162.525	2,04	2.279,70

2018	1.328	38.381.000	39.162.525	2,04	2.408,45
2019	1.252	38.381.000	41.016.100	6,87	2.554,65
2020	1.175	38.381.000	44.358.628	15,60	2.722,06
2021	1.072	38.381.000	40.915.132	6,60	2.983,60
2022	994	38.381.000	39.813.511	3,80	3.217,72

Źródło: Sprawozdania jednorazowe jednostek w CAS.

Wykres 5 Kształtowanie się wartości średniej wojewódzkiej wysokości dotacji w domach pomocy społecznej w latach 2011-2022

Źródło: Sprawozdania jednorazowe jednostek w CAS

PODSUMOWANIE:

Wysokość średniej wojewódzkiej kwoty dotacji z budżetu państwa w domach pomocy społecznej jest związana z limitem środków, jaki na każdy rok określa dla województw ustawa budżetowa.

W 2022 r. plan dotacji w budżetach wojewodów został ustalony na poziomie ustawy budżetowej z lat 2017-2019 r., co w związku ze zmniejszającą się liczbą mieszkańców dotowanych, oznacza dalszy wzrost dotacji na jednego mieszkańca.

Z kolei kwota średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej w 2022 r. wynosiła 4 883,93 zł. W porównaniu z ubiegłym rokiem budżetowym kwota ta wzrosła ok. 9% (średni koszt w roku 2021 r. wynosił 4 505,71 zł). W skali województwa, koszty utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej cechują się dużym zróżnicowaniem.

Najwyższy koszt w 2022 r. występował w Domu Pomocy Społecznej w Szczecinie przy ul. Kruczej i wynosił 5 682,24 zł. Najniższy natomiast odnotowano w Domu Pomocy Społecznej w Żydowie – 4 119,93 zł.

11.2 FINANSOWANIE OŚRODKÓW WSPARCIA

Środki finansowe przekazano do 6 powiatów, 3 miast na prawach powiatu i 34 gmin. Dotacja została wykorzystana na pokrycie kosztów działalności 42 środowiskowych domów samopomocy o zasięgu gminnym, 6 powiatowych ośrodków wsparcia, dwóch klubów samopomocy: gminnego w Barlinku (10 miejsc) oraz powiatowego w Policach (25 miejsc).

W ramach dotacji sfinansowano m.in. wynagrodzenia dla pracowników, opłaty stałe, zakup materiałów dydaktycznych, materiałów do terapii zajęciowej, doposażenia, zakup żywności, koszty transportu i inne wydatki bieżące, a także koszty związane z uzyskaniem standardów.

Jednostki samorządowe otrzymały środki w kwocie 2 365 293 zł z przeznaczeniem na sfinansowanie podwyższonej dotacji dla uczestników środowiskowych domów samopomocy na podstawie art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej, w związku z realizacją programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” ustanowionego uchwałą Nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. (M.P. poz. 1250), zmienioną uchwałą 189 Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 2021 r. (M.P. z 2022 poz. 64). Środki finansowe na powyższy cel przekazano do 3 miast na prawach powiatu, 31 gmin oraz 5 powiatów. Dotacja przeznaczona była dla 37 środowiskowych domów samopomocy i 6 powiatowych ośrodków wsparcia. Dotacja została wykorzystana między innymi na: wynagrodzenia pracowników, zakup wyposażenia, materiałów lub sprzętu niezbędnego do pracy z uczestnikami.

Przyczyną niewykorzystania środków (w tym rezerw celowych) był m.in.: brak pełnego wykorzystania istniejących oraz nowo uruchamianych miejsc.

W 2022 r. na rozwój sieci ośrodków wsparcia zostały przyznane środki z rezerwy celowej poz. 25 w kwocie 1 481 397 zł, z czego wykorzystano środki w kwocie 1 449 894 zł.

Środki wykorzystane zostały przekazane na:

- środki na utworzenie nowego powiatowego ośrodka wsparcia, w tym utworzenie 30 nowych miejsc w Powiecie Myśliborskim w kwocie 1 083 706 zł,
- poprawę standardów (środki na remonty, wyposażenie) w 1 powiatowym ośrodku wsparcia w kwocie 89 810 zł,
- poprawę standardów (środki na remonty, wyposażenie) w środowiskowych domach samopomocy w kwocie 216 232 zł,
- środki z przeznaczeniem na inwestycję w środowiskowych domach samopomocy w kwocie 60 147 zł,

Przyczynami niewykorzystania środków (w tym rezerw celowych) były m.in.: niewykorzystanie istniejących oraz nowo uruchamianych miejsc, późniejsze niż planowane uruchomienie nowych miejsc a także oszczędności powstałe w trakcie bieżącej działalności ośrodka.

Środki dotacji nie wykorzystano z powodu min.:

- braku uczestników (środki przyznane na utworzenie 10 nowych miejsc) w środowiskowym domu samopomocy w Gminie Świdwin, w miejscowości Kłępczewo, niewykorzystana dotacja w kwocie 19 400 zł.

- braku uczestników (środki przyznane na utworzenie 30 nowych miejsc, z tego uruchomiono 26 miejsc) w powiatowym ośrodku wsparcia w Powiecie Myśliborskim w miejscowości Barlinek, niewykorzystana dotacja w kwocie 7 760 zł

- braku uczestników (środki przyznane na utworzenie 30 miejsc dla uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi/autyzmem, z tego uruchomiono 23 miejsca) w powiatowym ośrodku wsparcia w Powiecie Myśliborskim w miejscowości Barlinek, niewykorzystana dotacja w kwocie 4 074 zł.

11.3 DOFINANSOWANIE TWORZENIA MIESZKAŃ CHRONIONYCH

Tworzenie mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych ma na celu udzielenie wsparcia osobom legitymującym się orzeczeniami o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Podmiotami realizującymi to zadanie są samorządy powiatowe lub gminne.

W ramach programu Gmina Dolice otrzymała dotację w kwocie 511.200 zł i w 2022 r. utworzyła 2 mieszkania chronione dla 9 osób niepełnosprawnych ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Mieszkania powstały na parterze w budynku po byłym Ośrodku Zdrowia przy ul. Wiejskiej 44 w Dolicach. Gmina wykorzystwała w całości otrzymaną dotację, a ze środków własnych na realizację zadania wydała 158.528 zł.

Jednocześnie na rozwój sieci domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, którego realizatorami są samorządy powiatowe i podmioty niepubliczne działające na zlecenie samorządów, Powiat Policki otrzymał dotację w wysokości 16.000 zł na poprawę obecnie funkcjonującego domu dla samotnych matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży w Karwowie, prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego. Środki zostały w całości wykorzystane między innymi na modernizację 5 pokoi, które wymagały zakupu: szaf ubraniowych, łóżek, materacy, biurka, krzeseł, lamp, firanek itp. Powiat Policki wydał ze środków własnych kwotę 4.000 zł.

PODSUMOWANIE:

Mieszkania chronione pełnią bardzo ważną rolę w systemie wsparcia i opieki osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych, niesamodzielnych. Placówki te wypełniają lukę między całodobową opieką instytucjonalną a opieką środowiskową. Są to miejsca niezwykle ważne i potrzebne, dzięki którym osoby starsze i niepełnosprawne mają szansę na usamodzielnienie się i powrót do życia w społeczeństwie.

12 PROGRAMY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ I WSPIERANIA RODZINY.

12.1 „POKONAĆ BEZDOMNOŚĆ. PROGRAM POMOCY OSOBOM BEZDOMNYM”, EDYCJA 2022

„Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym”, edycja 2022, realizowany przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, miał za zadanie wsparcie finansowe projektów z zakresu pomocy społecznej skierowanych do osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością. Przyznawane w programie dotacje mają charakter uzupełniający wobec ustawowych obowiązków samorządów gmin w zakresie przeciwdziałania bezdomności, a także charakter wspierający działalność podmiotów uprawnionych, funkcjonujących w obszarze pomocy społecznej. Program stanowi również instrument motywujący do wdrażania nowych metod pracy socjalnej z osobami bezdomnymi oraz programów aktywizacji społecznej i zawodowej tych osób. Głównym celem programu jest inspirowanie i wspieranie działań nakierowanych na przeciwdziałanie i rozwiązywanie problemu bezdomności.

W ramach poszczególnych modułów programu wyznaczone zostały następujące cele szczegółowe:
MODUŁ I: PROFILAKTYKA, Cel szczegółowy: Zapobieganie bezdomności przez prowadzenie działań profilaktycznych.

MODUŁ II: WSPARCIE OSÓB BEZDOMNYCH, Cel szczegółowy: Prowadzenie działań interwencyjnych i aktywizujących skierowanych do osób bezdomnych.

MODUŁ III: INFRASTRUKTURA, Cel szczegółowy: Wsparcie podmiotów w dostosowaniu prowadzonych przez nie placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych do obowiązujących standardów.

MODUŁ IV: INNOWACYJNOŚĆ, Cel szczegółowy: Inspirowanie do wdrażania nowych rozwiązań w zakresie pomocy osobom bezdomnym.

Organizacje pozarządowe z województwa zachodniopomorskiego złożyły w 2022 roku 9 ofert, dofinansowanie otrzymały 3 oferty:

- Caritas Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej - dotacja wyniosła 154 800,00 zł, w ramach modułu III cel: wsparcie podmiotów w dostosowaniu prowadzonych przez nie placówek świadczących usługi dla osób bezdomnych do obowiązujących standardów;
- Stowarzyszenie Ludzi Bezdomnych Samotnych Matek z Dziećmi im. Dr. Tomasza Judyma w Stargardzie – dotacja wyniosła 105 000,00 zł, również w ramach modułu III;
- Stowarzyszenie „Solidarni Plus” z siedzibą w Wandzinie – Ośrodek Rehabilitacyjno-Postresocjalizacyjny w Darzewie – dotacja wyniosła 50 000,00 zł, w ramach modułu II cel: prowadzenie działań interwencyjnych i aktywizujących skierowanych do osób bezdomnych.

W skali kraju dofinansowano 46 projektów na łączną kwotę 5 500 000 zł.

12.2 WIELOLETNI RZĄDOWY PROGRAM „POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU”

Zadanie realizowane jest na podstawie uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r. poz. 1007).

Program zakłada wsparcie finansowe gmin ze środków budżetu państwa w realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym określonego w art. 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, tj. na realizację zadania dożywiania dzieci i zapewnienie posiłku osobom tego pozbawionym – moduł I i II oraz organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe w zakresie realizacji zadań, o których mowa w art.10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, tj. zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.

W ramach modułów I i II program przewiduje udzielenie pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Za realizację zadań wynikających z modułów I i II programu odpowiada Minister Rodziny i Polityki Społecznej .

Moduł III dotyczy wzmocnienia opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie nauki w szkole. Realizacja ww. działań może być prowadzona w formie zakupu usług remontowo-adaptacyjnych służących poprawie standardu funkcjonowania stołówek szkolnych lub miejsc spożywania posiłków oraz niezbędnego wyposażenia kuchni w stołówkach szkolnych. Koordynatorem modułu III programu na szczeblu administracji rządowej jest Minister Edukacji i Nauki.

Uczestnictwo gmin w programie jest dobrowolne. W województwie zachodniopomorskim w 2022 r. do programu przystąpiły wszystkie gminy (podpisały umowy o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadania własnego). Warunkiem otrzymania przez gminę dotacji z budżetu państwa w ramach programu jest zagwarantowanie udziału środków własnych gminy w kwocie nie niższej niż 40% przewidywanych kosztów realizacji zadania. Na uzasadniony pisemny wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wojewoda może wyrazić zgodę na zwiększenie dotacji, z tym że udział środków własnych gminy nie może wynosić mniej niż 20% przewidywanych kosztów realizacji zadania. W 2022 r. Wojewoda wyraził zgodę na zmniejszenie udziału własnego w kosztach programu 106 gminom.

Ze środków przekazywanych w ramach programu gminy udzieliły wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy.

W ramach programu udzielano wsparcia w szczególności:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym,
- w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Zgodnie z art. 8 ust.2 ustawy o pomocy społecznej, gmina może udzielać wsparcia w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności osobom spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium tylko w przypadku uchwalenia przez gminę stosownej uchwały podwyższającej kryterium dochodowe do tego poziomu.

Program przewiduje również wsparcie gmin, które w szczególnie uzasadnionych przypadkach, udzielały pomocy, gdy uczeń albo dziecko wyraża chęć zjedzenia posiłku, a odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola poinformuje ośrodek pomocy społecznej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka, o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Warunkiem przyznania pomocy bez decyzji administracyjnej przyznającej posiłek oraz bez przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego jest przyjęcie przez gminę programu osłonowego, o którym mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej.

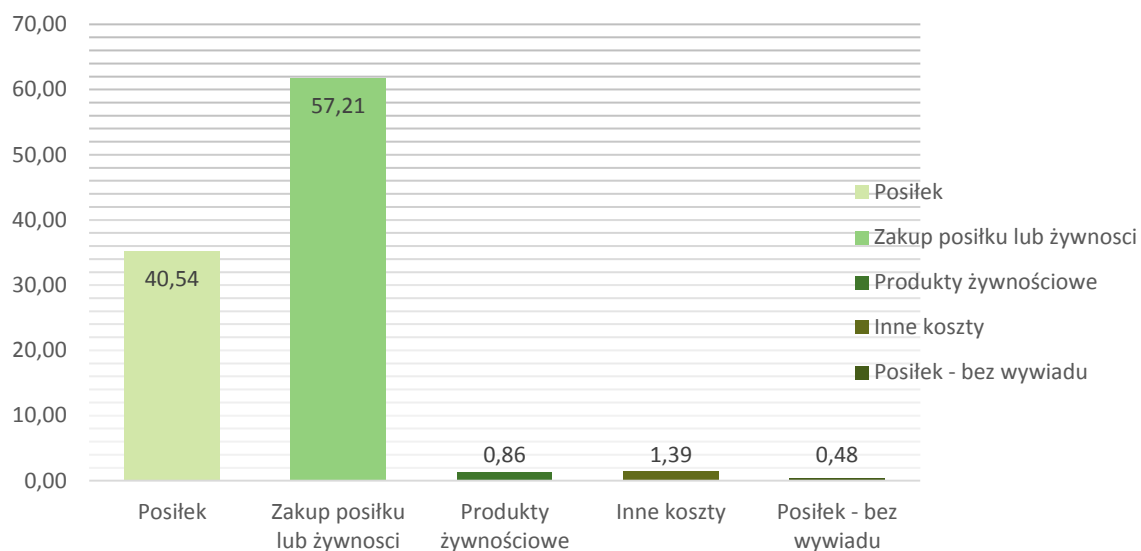
W 2022 roku wydatki na realizację programu „Posiłek w szkole i w domu” w województwie zachodniopomorskim wynosiły łącznie 33 359 786 zł, z czego 23 709 746,20 zł (71,07 %) stanowiły środki z dotacji, a 9 761 693 zł środki własne gmin (29,26%).

Wydatki poniesiono na:

- dożywianie w formie posiłku – 13 524 160 zł (40,54% ogółu środków),
- zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności – 19 083 642 zł (57,21%),
- świadczenie rzeczowe, w postaci produktów żywnościowych – 286 890 zł (0,86%),
- inne koszty – 465 094 zł (1,39%),
- pomoc w formie posiłku nie wymagającą przeprowadzania wywiadu środowiskowego – 160 110 zł (0,48%).

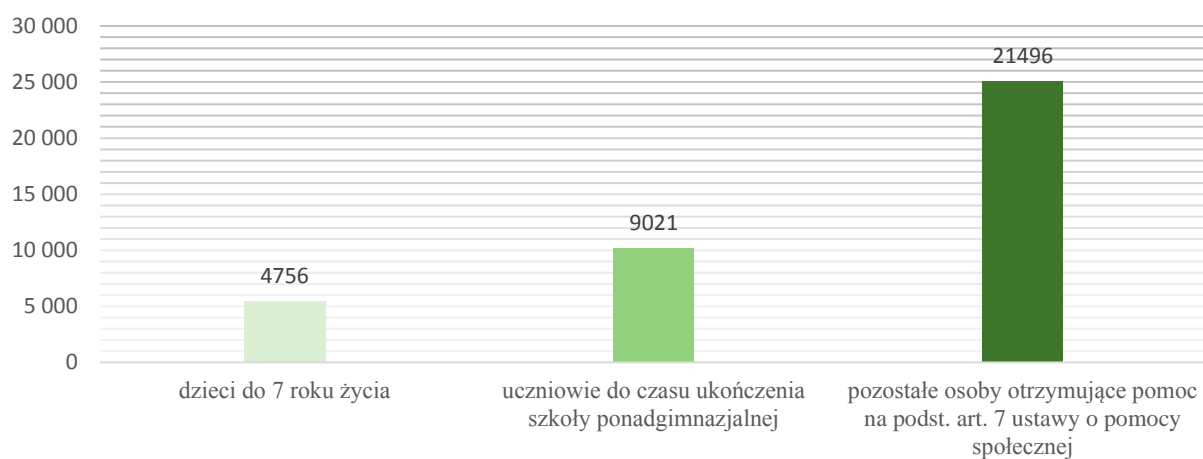
Dane dotyczące wartości środków finansowych wydatkowanych w ramach programu wg sprawozdania z realizacji programu „POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU” za 2022 r. publikowane w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS) różnią się od tych zawartych w dokumencie pn. *Ocena zasobów pomocy społecznej za rok 2022 dla województwa zachodniopomorskiego*.

Wykres 6 Struktura wydatków poniesionych na program w 2022 r. (w %)

Źródło: Sprawozdanie z realizacji programu „POSILEK W SZKOLE I W DOMU” za 2022 r. publikowane w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS).

Wykres 7 Liczba osób korzystających z programu z podziałem na poszczególne grupy adresatów

Źródło: Sprawozdanie z realizacji programu „POSILEK W SZKOLE I W DOMU” za 2022 r. publikowane w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS).

W 2022 roku z posiłku skorzystały 10 534 osoby, co stanowi 30,12% wszystkich osób objętych programem. Udzielona pomoc obejmowała:

- pełen obiad – 5 363 osób,
- jedno danie gorące – 5 457 osób,
- mleko, bułki/kanapki – 25 osób.

Zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności przyznano w 2022 r. 14 355 osobom, a świadczenia w formie pomocy rzeczowej, w postaci produktów żywnościowych przyznano 586 osobom.

PODSUMOWANIE:

W 2022 r. programem objęto ogółem 34 969 osób (w 2021 r.- 40 401 osób), z czego 45,30% stanowili mieszkańcy z obszarów wiejskich. Największą grupą osób, tj. 21 496 korzystających z pomocy, były osoby otrzymujące pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej, co stanowi 61,47% ogółu objętych programem.

Spadek liczby osób objętych programem o 5 432 (o 13,45 %) w stosunku do 2021 roku spowodowany jest utrzymaniem wysokości kryterium dochodowego osobom korzystającym wcześniej z programu w sytuacji zwiększenia wysokości wynagrodzeń i emerytur.

12.3 „OD ZALEŻNOŚCI KU SAMODZIELNOŚCI” – EDYCJA 2022 R.

Na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 7a ustawy o pomocy społecznej Minister Rodziny i Polityki Społecznej realizuje Program „*Od zależności do samodzielności*”. Celem głównym programu jest umożliwienie osobom z zaburzeniami psychicznymi przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej w jakiej się znalazły, której własnym staraniem, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości nie są w stanie samodzielnie pokonać.

W ramach programu Edycja 2022 r. dofinansowanie otrzymało 5 projektów złożonych przez podmioty z terenu województwa zachodniopomorskiego.

1. Stowarzyszenie na Rzecz Harmonii Społecznej w Policach otrzymało dotację w wysokości 41.500 zł na projekt zakładający przeprowadzenie profesjonalnych warsztatów tworzenia filmów dokumentalnych, połączonych z poradnictwem psychologicznym oraz stworzenie reklamy społecznej.
2. Caritas Diecezji Koszalińsko-Kołobrzeskiej otrzymał dotację w wysokości 90.000 zł na realizację projektu polegającego na przeprowadzeniu zajęć z psychoedukacji dla rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi, zajęć rekreacyjnych oraz plastycznych dla bezpośrednich odbiorców zadania. Projekt zakładał również organizację warsztatów aktywności społecznej, indywidualnych i grupowych sesji pomocy psychologicznej oraz pobytów integracyjnych.
3. Gmina Miasto Stargard otrzymała dotację w wysokości 100.000 zł na przeprowadzenie treningów samodzielności dla osób z całościowym zaburzeniem rozwoju, w tym z autyzmem i zespołem Aspergera, obejmujących działania na rzecz usamodzielnienia tych osób oraz nabywania przez nie nowych doświadczeń i umiejętności, umożliwiających uczestniczenie w życiu społecznym.
4. Gmina Barwice otrzymała dofinansowanie w wysokości 35.500 zł na utworzenie grupy wsparcia, skupiającej osoby ze zdiagnozowanym zaburzeniem psychicznym. Projekt zakładał również spotkania z psychologiem oraz organizację wyjazdu integracyjnego

połączonego z warsztatami psychologicznymi z elementami ruchu terapeutycznego i treningu społecznego.

5. Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Promyk” w Goszkowie otrzymało dofinansowanie w wysokości 31.000 zł na realizację warsztatów przedsiębiorczości, warsztatów twórczych, warsztatów ekonomii społecznej, poradnictwo indywidualne: psychologiczne i prawne oraz doradztwo zawodowe.

Łączna kwota dofinansowania to 298.000 zł. W skali kraju w ramach Edycji 2022 r. 41 podmiotom przekazano środki finansowe w wysokości 3 mln zł.

PODSUMOWANIE:

Programy zakładające wsparcie dla osób z zaburzeniami psychicznymi od lat cieszą się dużym zainteresowaniem podmiotów niepublicznych oraz jednostek samorządu terytorialnego. Spowodowane jest to z pewnością większym otwarciem społeczeństwa na ten rodzaj choroby i niepełnosprawności. Realizowane w tym zakresie projekty przyczyniają się znacząco do przeciwdziałania stygmatyzacji tej grupy osób, pomocy do ich wejścia w środowisko oraz wpływają na poszerzenie środowiskowej oferty wsparcia. Realizowane projekty często stanowią kolejną edycję wcześniejszych działań projektowych, co świadczy o dużym zapotrzebowaniu na wsparcie w tym zakresie.

12.4 PROGRAM WIELOLETNI „SENIOR+” NA LATA 2021- 2025 EDYCJA 2022

Program Wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025 adresowany jest do nieaktywnych zawodowo osób w wieku 60+. W Dziennym Domu oraz Klubie „Senior+” można spędzić 8 godzin dziennie od poniedziałku do piątku. Znajdują się w nich pomieszczenia m.in. do wspólnych spotkań, gotowania, ćwiczeń i relaksu. W Dziennym Domu „Senior+” zapewniony jest także ciepły posiłek. Województwo zachodniopomorskie w 2022 roku otrzymało w sumie na realizację programu kwotę 2 176 331,77 zł.

Jednostki samorządu terytorialnego na realizację programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021 - 2025 w roku 2022 otrzymały dofinansowanie w następującej wysokości:

W ramach modułu I

Tabela 16 Utworzenie i wyposażenie Dziennego Domu/Klubu "Senior+"

Lp.	Gmina/Powiat	Rodzaj placówki	Liczba miejsc	Kwota dotacji
1.	Gmina Polanów	KLUB	20	108 000,00
2.	Gmina Szczecinek	KLUB	15	160 000,00
3.	Gmina Krzęcin	KLUB	25	157 054,77
razem:			60	425 054,77

Źródło: Wyniki naboru ofert w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 Edycja 2022.

Tabela 17 W ramach modułu II - Zapewnienie funkcjonowania Dziennego Domu/ Klubu "Senior+" (powstałych w latach poprzednich)

Lp.	Gmina/Powiat	Rodzaj placówki	Liczba miejsc	Kwota dotacji
1.	Miasto Koszalin	dzienny dom	30	116 640,00 zł
2.	Gmina Sianów	dzienny dom	30	116 640,00 zł
3.	Miasto Koszalin	klub	20	38 880,00 zł
4.	Gmina Ustronie Morskie	klub	30	54 127,00 zł
5.	Gmina Chociwel	klub	15	24 300,00 zł
6.	Gmina Sianów	klub	15	29 160,00 zł
7.	Gmina Biesiekierz	klub	25	48 600,00 zł
8.	Gmina Świdwin	klub	15	29 160,00 zł
9.	Gmina Świdwin	klub	15	29 160,00 zł
10.	Gmina Będzino	klub	20	38 880,00 zł
11.	Miasto Stargard	klub	25	4 050,00 zł
12.	Gmina Świdwin	klub	15	29 160,00 zł
13.	Miasto Stargard	klub	50	31 981,00 zł
14.	Gmina Kalisz Pomorski	dzienny dom	15	58 320,00 zł
15.	Gmina Nowogródek Pomorski	dzienny dom	20	77 760,00 zł
16.	Miasto Stargard	dzienny dom	20	77 760,00 zł
17.	Gmina Darłowo	dzienny dom	24	93 312,00 zł
18.	Miasto Kołobrzeg	klub	50	97 200,00 zł
19.	Miasto Kołobrzeg	klub	50	97 200,00 zł
20.	Gmina Będzino	dzienny dom	20	77 760,00 zł
21.	Gmina Czaplinek	klub	20	34 992,00 zł
22.	Gmina Dębno	dzienny dom	25	97 038,00 zł
23.	Gmina Mielno	dzienny dom	15	58 320,00 zł
24.	Gmina Suchań	dzienny dom	15	40 503,00 zł
25.	Gmina Gryfino	dzienny dom	22	85 536,00 zł
26.	Gmina Międzyzdroje	klub	15	29 160,00 zł
27.	Powiat Policki	dzienny dom	30	116 640,00 zł
28.	Gmina Borne Sulinowo	klub	20	38 880,00 zł
29.	Gmina Szczecinek	klub	15	29 160,00 zł
30.	Gmina Choszczno	klub	30	21 838,00 zł
31.	Gmina Barwice	klub	15	29 160,00 zł
razem:			726	1 751 277,00 zł

Źródło: Wyniki naboru ofert w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025 Edycja 2022.

W 31 funkcjonujących placówkach „SENIOR +” dostępnych dla seniorów było w sumie 726 miejsc. W 3 nowopowstałych Klubach „Senior+” powstało kolejnych 60 miejsc.

Po roku 2022 w sumie dostępnych dla seniorów było 1 296 miejsc w 53 placówkach, co stanowi wzrost tej liczby w porównaniu do roku 2021 o 11,2 %.

W ramach programu „Senior+” na lata 2015-2020 oraz „Senior+” na lata 2021-2025 udostępniana jest seniorom infrastruktura pozwalająca na aktywne spędzanie wolnego czasu. Działalność

Dziennego Domu/ Klubu „Senior+” polega na motywowaniu, aktywizowaniu i zaangażowaniu seniorów w działania samopomocowe oraz włączenie ich w życie społeczności lokalnych. Dodatkowo, w zależności od potrzeb, mogą być zatrudnieni również inni specjaliści. Zapewnienie seniorom wsparcia oraz pomocy adekwatnej do potrzeb wynikających z wieku, stanu zdrowia wpływa na poprawę jakości ich życia oraz na promocję aktywnego starzenia się.

PODSUMOWANIE:

Wobec postępującego procesu starzenia się naszego społeczeństwa należy zauważyć, że dzięki wsparciu finansowemu z programu, sukcesywnie zwiększa się dostępność do usług społecznych dla osób starszych oraz poprawia się komfort ich życia. Seniorzy, korzystający z zajęć w Dziennych Domach „Senior+” i Klubach „Senior+”, otrzymują opiekę, wsparcie oraz ciekawą ofertę spędzenia czasu, usprawniają swoją aktywność ruchową i kondycję psychofizyczną. Istotne jest również to, że coraz więcej osób starszych jest aktywnych społecznie, a także realizuje się jako wolontariusze w akcjach charytatywnych. Dzięki temu osoby te nie czują się samotne, a czują się potrzebne i są postrzegane w lokalnym środowisku jako osoby, na których wsparcie można liczyć. Reasumując, program przynosi założone rezultaty oraz odpowiada na faktyczne potrzeby lokalnych społeczności.

12.5 PROGRAM KORPUS WSPARCIA SENIORÓW W ROKU 2022

Program był elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnych ze względu na wiek lub stan zdrowia i odpowiedzią na zachodzące procesy demograficzne. Kierując się troską o bezpieczeństwo osób starszych, które nie były w stanie np. poprzez wsparcie rodziny zabezpieczyć podstawowych potrzeb, celowym stało się podejmowanie różnego rodzaju działań, w tym ochrona przed zakażeniem COVID-19, w związku z utrzymującym się stanem epidemii.

Usługa wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej, obejmowała swoim zakresem wsparcie społeczne, wsparcie psychologiczne, ułatwienie dostępności do podstawowej oraz specjalistycznej opieki zdrowotnej, wsparcie w czynnościach dnia codziennego oraz zapewnienie bezpiecznego funkcjonowania seniorów w ich miejscu zamieszkania.

W ramach programu „Korpus Wsparcia Seniorów” w roku 2022 przyznano środki w wysokości 3 587 649 zł, a gminy faktycznie wydatkowały środki w wysokości 2 756 01,49 zł.

Realizacja programu obejmowała swoim zakresem dwa moduły:

- Moduł I, angażował do realizacji wolontariuszy, w tym również działaczy środowisk młodzieżowych i obywatelskich, świadczących codzienną pomoc osobom potrzebującym wsparcia.
- Moduł II, miał na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.

Na realizację Modułu I w 2022 r. dla 28 gmin województwa zachodniopomorskiego przyznano 1 121 961 zł, z czego 22 gminy wydatkowały środki w kwocie 760 740,91 zł. (w 6 gminach nie zarejestrowano zgłoszeń osób w wieku 65 lat i więcej, które kwalifikowały się do objęcia wsparciem w ramach programu).

Gminy zarejestrowały 981 zgłoszeń osób w wieku 65 lat i więcej, z czego 131 przez infolinię, a 850 bezpośrednio przez OPS/CUS. Faktycznie objętych wsparciem zostało 766 osób, z tego 105 zgłaszających się przez infolinię i 661 zgłaszających się bezpośrednio do OPS/CUS.

Na realizację Modułu II w 2022 r. dla 38 gmin województwa zachodniopomorskiego zostały przyznane środki w kwocie 2 465 688 zł z czego gminy wydatkowały środki w kwocie 1 995 560,58 zł.

Do realizacji programu w ramach Modułu II przystąpiło 2 541 osób, dla których zostało opłaconych 10 711 miesięcznych abonamentów. Łącznie zostało wykorzystanych 2 374 opaski bezpieczeństwa do świadczenia usługi opieki na odległość, z tego obsługiwanych samodzielnie przez samorząd gminny 395, obsługiwanych przez realizatora usługi 1 979.

Środki z dotacji celowej wykorzystane zostały w wysokości 2 756 301,49 zł, co stanowi 76,83% przyznanych dla województwa środków. Wydatki ze środków Funduszu wykorzystane były w 51 gminach, w tym: w 9 gminach miejskich, 20 gminach wiejskich i 22 miejsko-wiejskich. Najwięcej osób, które korzystały z programu pochodziło z Miasta Szczecina – 365, następnie z Miasta i Gminy Myślibórz - 278, z Miasta i Gminy Barlinek – 186, z Miasta i Gminy Borne Sulinowo - 160, z Miasta Kołobrzeg – 153, z Gminy Szczecinek – 150, z Miasta i Gminy Sianów – 136.

PODSUMOWANIE:

Program „Korpus Wsparcia Seniorów” był kontynuacją programu „Wspieraj Seniora”, który miał na celu zapewnienie usługi wsparcia seniorom, którzy w obowiązującym w tamtym czasie stanie epidemii zdecydowali się na pozostanie w domu. Strategicznym celem programu było zapewnienie usługi wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej przez świadczenie usług wynikających z rozeznanych potrzeb na terenie danej gminy, wpisujących się we wskazane w programie obszary oraz poprawa poczucia bezpieczeństwa i możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”.

12.6 PROGRAM „OPIEKA 75+” NA ROK 2022

Program „Opieka 75+” na rok 2022 został przygotowany z myślą o osobach w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi, samotnie gospodarującymi lub pozostającymi w rodzinie. W celu poprawy jakości życia tych osób poprzez zwiększenie dostępności do usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz w celu wsparcia gmin w realizacji zadania własnego w wymienionym zakresie.

Program realizowany jest od 2018 roku. Przeznaczony jest dla osób samotnych w wieku 75 lat i więcej, mieszkających na terenie małych gmin, tj. do 60 tys. mieszkańców.

Od 2019 r. program był realizowany w rozszerzonej formie i obejmował również osoby 75+ pozostające w rodzinach.

Ponadto, z programu korzystać mogły także te gminy, które realizują usługi opiekuńcze poprzez zlecenie wykonania przedmiotowego zadania organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 25 ust.1 ustawy o pomocy społecznej. Zmiana ta miała na celu objęcie swoim zasięgiem większą liczbę gmin, a tym samym umożliwienie przyznania dodatkowych lub nowych godzin usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych osobom w wieku 75 lat i więcej.

Gminy, które wyraziły chęć wzięcia udziału w programie zgłosiły zapotrzebowanie w Centralnej Aplikacji Statystycznej na kwotę 2.536.524,95 zł. Plan wydatków na dofinansowanie zadania dot. organizowania oraz świadczenia usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług

opiekuńczych w 2022 r. zwiększony został dotacją z rezerwy celowej budżetu państwa poz. 25 kwotą 2.143.393,35zł. Środki z rezerwy celowej budżetu państwa wykorzystane zostały w wysokości 1.699.290,18 zł

Chęć przystąpienia do Programu „Opieka 75+” na rok 2022 wyraziło 40 gmin. Wszystkie gminy biorące udział w edycji programu zadeklarowały przystąpienie do niego w ramach dofinansowania usług opiekuńczych. Natomiast dwie z nich tj. gmina miejsko-wiejska Łobez i gmina miejsko-wiejska Sianów zgłosiły chęć uczestnictwa w obu formach realizacji Programu.

Przyznane dotacje nie zostały w pełni wykorzystane z uwagi na:

- rezygnacja gmin z realizacji programu z powodu m.in. braków kadrowych, braku świadczeniobiorców na zakładanym pierwotnie poziomie,
- mniejsza niż zaplanowano liczba świadczonych godzin,
- rezygnacja z usługi przez świadczeniobiorcę z powodu pobytu w DPS, szpitalu, zmiany miejsca zamieszkania,
- zgon świadczeniobiorcy,
- zbyt wysoką odpłatność za usługę.

Powyższe środki finansowe przeznaczone były:

- na zwiększenie liczby godzin usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych u osób, które już korzystały z takich usług,
- na dofinansowanie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób, które dotychczas ich nie otrzymywały,
- dla samotnych osób starszych w wieku 75 lat i więcej, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Szczegółowe wskaźniki dotyczące realizowanego zadania zostały sporządzone zgodnie ze sprawozdaniem jednorazowym o symbolu DPS-IV-295-KSz/2022 i ujęte w zestawieniu poniżej.

Rzeczywista liczba gmin w województwie świadczących usługi opiekuńcze w ramach Programu „Opieka 75+” według stanu na dzień 31 grudnia 2022 r.	40
Rzeczywista liczba osób, którym przyznano usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dofinansowane w ramach Programu „Opieka 75+” edycja 2022 według stanu na 31 grudnia 2022 r.	975
Rzeczywista liczba osób, którym przyznano decyzją usługi opiekuńcze w 2022 r. w ramach programu ""Opieka 75+"" według stanu na 31 grudnia 2022 r.	957
Rzeczywista liczba osób, którym przyznano decyzją specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2022 r. w ramach programu "Opieka 75+" według stanu na 31 grudnia 2022 r.	18
Wysokość środków przyznanych na realizację Programu „Opieka 75+” w 2022 r. według stanu na 31 grudnia 2022 r.	2.143.393,35

Liczba osób zatrudnionych przez gminę na umowę o pracę, świadczących usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2022 r. według stanu na 31 grudnia 2022 r.	250
Liczba osób zatrudnionych przez gminę na umowę o pracę, świadczących usługi opiekuńcze w 2022 r. według stanu na 31 grudnia 2022 r.	249
Liczba osób zatrudnionych przez gminę na umowę o pracę, specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2022 r. według stanu na 31 grudnia 2022 r.	1
Liczba organizacji pozarządowych, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, którym gmina zleciła świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w ramach Programu w 2022 r. według stanu na 31 grudnia 2022 r.	0
Liczba podmiotów sektora prywatnego, od których gmina zakupiła usługę świadczenia usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w 2022 r. w ramach Programu według stanu na 31 grudnia 2022 r.	2

12.7 PROGRAM ASYSTENT RODZINY NA ROK 2022

Program zakładał dofinansowanie dodatku do wynagrodzenia dla asystentów rodziny w wysokości jednorazowej 3.000 zł. W "Programie asystent rodziny na rok 2022" uczestniczyły 93 gminy. Na dofinansowanie dodatku do wynagrodzenia dla asystentów rodziny w ramach Programu gminy otrzymały 468.360 zł z Funduszu Pracy, a wykorzystały kwotę 448.348 zł. W ramach Programu w 2022 r. gminy zatrudniały 160 asystentów rodziny (150 etatów), którzy obejmowali opieką 2.106 rodzin. W ramach programu „Za życiem” udzielono porad 41 rodzinom.

12.8 KARTA DUŻEJ RODZINY

Karta Dużej Rodziny to ogólnopolski system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin z co najmniej trójką dzieci. Jest przyznawana niezależnie od dochodu w rodzinie. Prawo do posiadania przywilejów z tytułu posiadania karty przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, rodzicom zastępczym lub osobą prowadzącym rodzinny dom dziecka. W przypadku dzieci karta należy się osobie w wieku do 18. roku życia, jeśli dziecko uczy się w szkole lub szkole wyższej, to karta przysługuje do 25. roku życia, do dnia 30 września następującego po końcu roku szkolnego/akademickiego, w którym jest planowane ukończenie nauki zgodnie z oświadczeniem o planowanym terminie ukończenia nauki w danej placówce. Natomiast w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, uprawnienia przysługują niezależnie od uzyskiwanych dochodów bez ograniczeń wiekowych. Karta przyznawana jest dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej na czas umieszczenia w danej rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. Od 1 stycznia 2018 r. Karta Dużej Rodziny jest dostępna w dwóch formach: tradycyjnej (tj. plastikowej) i elektronicznej (tj. na urządzeniach mobilnych).

Kartę można uzyskać poprzez złożenie wniosku w gminie właściwej ze względu na miejsce zamieszkania bądź elektronicznie za pośrednictwem portalu Emp@tia (empatia.mpips.gov.pl). Wydanie Karty Dużej Rodziny jest bezpłatne.

W 2022 roku z budżetu państwa przekazano dotację na koszty realizacji programu w wysokości 224 103,00 zł.

Obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 19 lutego 2022 r. zmieniło wysokość opłat za wydanie duplikatu Karty Dużej Rodziny oraz wysokości kosztów gminy związanych z przyznaniem tej Karty oraz wydaniem jej duplikatu (poz. 278) wydane na podstawie art. 30 ust. 3 ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 r. poz. 1744)

12.9 ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE – PROGRAM „RODZINA 500 +”

12.9.1 PROGRAM „RODZINA 500+” - ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ GMINĘ

W 2022 r. na realizację w województwie zachodniopomorskim w ramach programu „Rodzina 500+” przekazano dla gmin województwa zachodniopomorskiego środki finansowe w kwocie 660 511 768,72 zł (dane na podstawie sprawozdań w CAS).

Liczba wypłacanych świadczeń wynosiła średnio 250 435 miesięcznie. Wojewoda Zachodniopomorski przekazał 113 gminom łącznie średnio miesięcznie 55 042 647,39 zł.

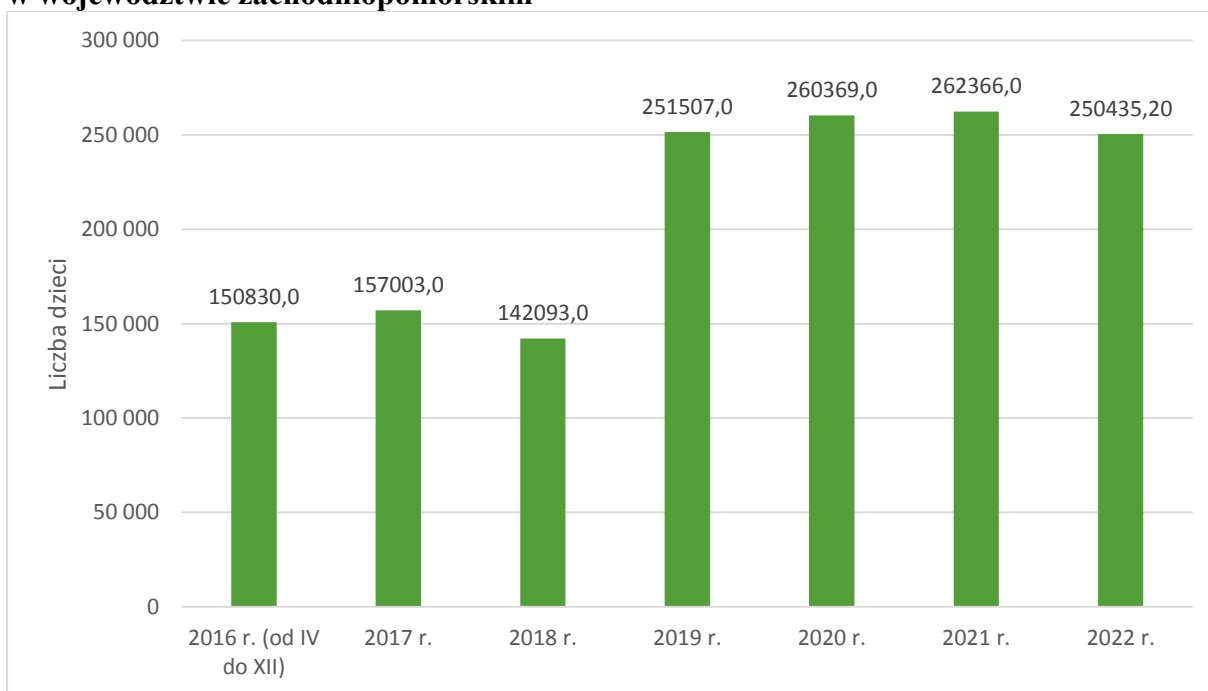
W ramach koordynacji gminy wypłaciły świadczenia w kwocie 32 833 767 zł (w 2021 roku było 67 479 941 zł). Zmniejszenie kwoty wypłaconej przez Gminy w ramach koordynacji świadczenia wychowawczego jest wynikiem zmiany dysponenta świadczenia którym od 1 czerwca 2022 roku jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Powyższe stanowi 4,97% ogólnej kwoty wypłaconych świadczeń (wg rozliczenia dotacji za 2022 rok kwota wykorzystanej dotacji jest równa 660 511 768,72 zł natomiast wg sprawozdania UM WZ łączna kwota świadczenia wychowawczego wypłacona w 2022 r. wyniosła 657 886 194 zł zł). W porównaniu do 2021 roku nastąpił spadek wydatków na realizację Programu „Rodzina 500+” w związku ze zmianą dysponenta środków w Programie na Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Wykres 9 Wydatki na realizację świadczenia wychowawczego w latach 2016-2022 w województwie zachodniopomorskim

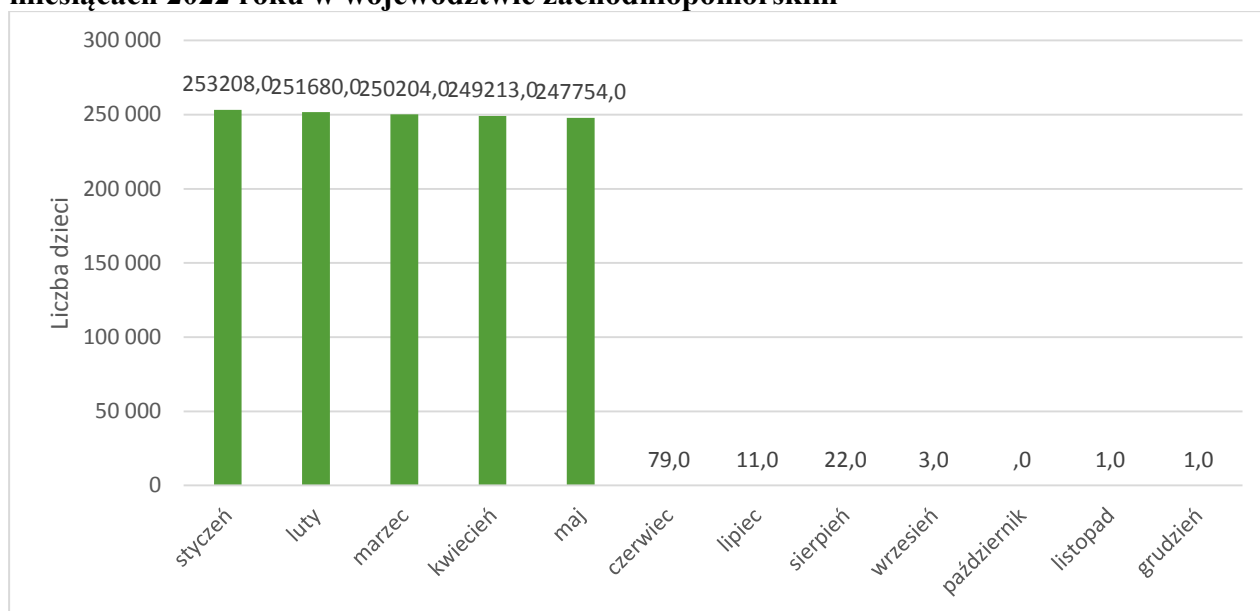
Źródło: Rozliczenie dotacji za lata 2016-2022

Wykres 10 Liczba dzieci uprawnionych do świadczenia wychowawczego w latach 2016-2022 w województwie zachodniopomorskim

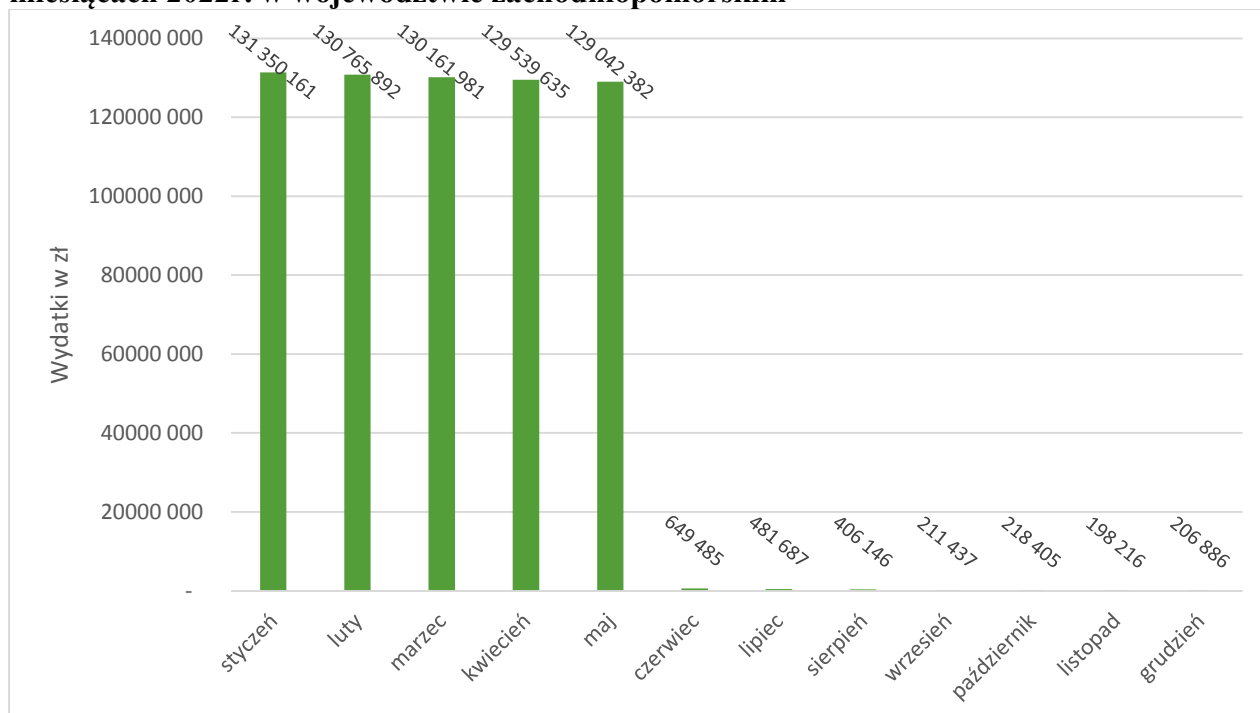
Źródło: Zbiornicze sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego za lata 2016 - 2022 r. publikowane w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Wykres 11 Liczba dzieci uprawnionych do świadczenia wychowawczego poszczególnych miesiącach 2022 roku w województwie zachodniopomorskim

Źródło: Zbiorecze sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego w 2022 roku publikowane w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Wykres 12 Wydatki na świadczenia wychowawcze (bez kosztów obsługi) w poszczególnych miesiącach 2022r. w województwie zachodniopomorskim

Źródło: Zbiorecze sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego za 2022 r. publikowane w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

12.9.3 PRYZNAWANIE I WYPŁATA DODATKU WYCHOWAWCZEGO W RAMACH PROGRAMU „RODZINA 500+”.

Dodatek wychowawczy przysługuje rodzinom zastępczym i osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia, w wysokości świadczenia wychowawczego, tzn. do 500 zł co miesiąc. W 2022 r. zadanie z zakresu przyznawania i wypłacania dodatku wychowawczego realizowane było w województwie zachodniopomorskim w 18 powiatach oraz 3 miastach na prawie powiatu. Realizacją zadań zajmowało się 18 Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz 3 Miejskie Ośrodki Pomocy Rodzinie (w Koszalinie, Szczecinie i Świnoujściu).

Liczba dzieci uprawnionych do otrzymania dodatku wychowawczego kształtowała się w poszczególnych miesiącach pierwszego półrocza 2022 roku na zbliżonym poziomie. Od 1 czerwca 2022 roku świadczenie jest wypłacane przez ZUS.

Średnia liczba uprawnionych dzieci w miesiącu wynosiła 2 991. Ogółem w 2022 roku w województwie zachodniopomorskim wypłacono 52 425 dodatków wychowawczych.

Poniesione ogółem wydatki z budżetu państwa na wypłatę dodatków wychowawczych w 2022 roku (bez kosztów obsługi) wyniosły 6 977 605 zł. Wszystkie zgłoszone przez powiaty potrzeby finansowe na wypłaty dodatku wychowawczego zostały z budżetu państwa w 2022 roku zaspokojone.

12.9.4 PRYZNAWANIE I WYPŁATA DODATKU DO ZRYCZAŁTOWANEJ KWOTY W RAMACH PROGRAMU „RODZINA 500+”.

Dodatek do zryczałtowanej kwoty przysługuje na każde dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, w wysokości świadczenia wychowawczego, tzn. do 500 zł co miesiąc.

W 2022 r. zadanie z zakresu przyznawania i wypłacania dodatku do zryczałtowanej kwoty realizowane było w województwie zachodniopomorskim w 2 powiatach oraz 1 mieście na prawie powiatu. Realizacją zadań zajmowały się 2 Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie (w Białogardzie i Wałczu) oraz 1 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (w Koszalinie).

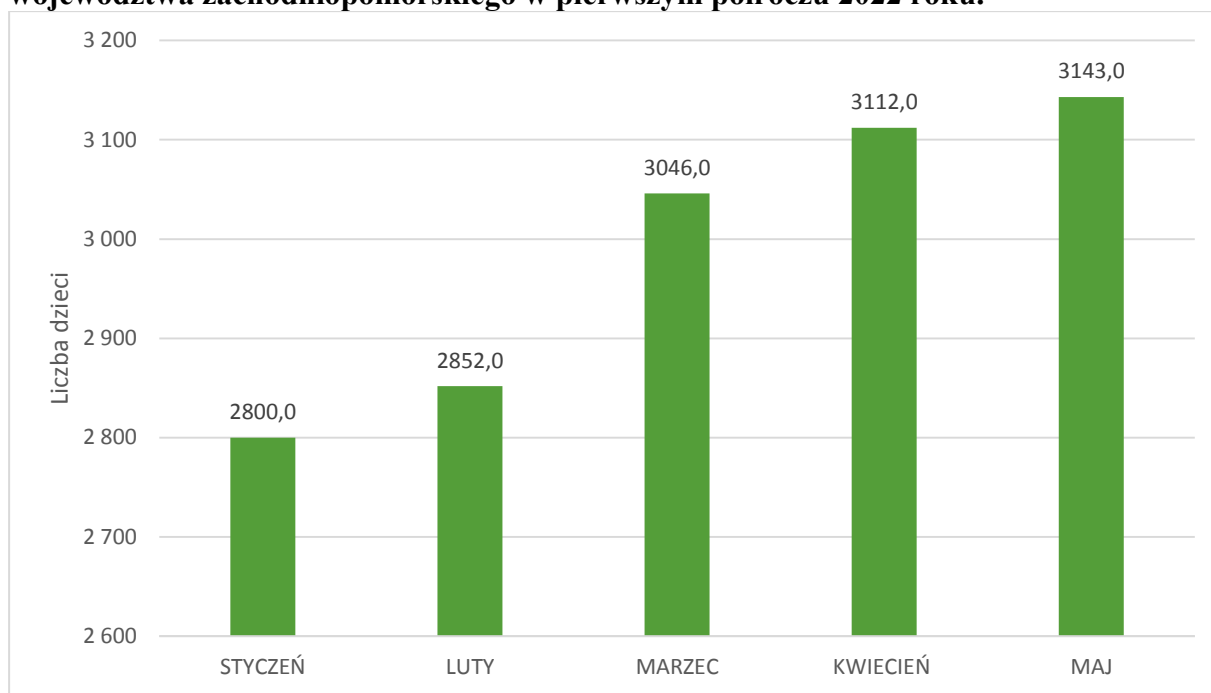
Liczba dzieci uprawnionych do otrzymania dodatku do zryczałtowanej kwoty kształtowała się w poszczególnych miesiącach pierwszego półrocza 2022 roku na zbliżonym poziomie. Od 1 czerwca 2022 roku świadczenie jest wypłacane przez ZUS.

Średnia liczba uprawnionych dzieci w miesiącu wynosiła 18. Ogółem wypłacono w województwie zachodniopomorskim w 2022 roku 187 dodatków wychowawczych.

Poniesione ogółem wydatki z budżetu państwa na wypłatę dodatków do zryczałtowanej kwoty w 2022 roku (bez kosztów obsługi) wyniosły 92 286 zł. Wszystkie zgłoszone przez powiaty potrzeby finansowe na wypłaty dodatku do zryczałtowanej kwoty zostały z budżetu państwa w 2022 roku zaspokojone.

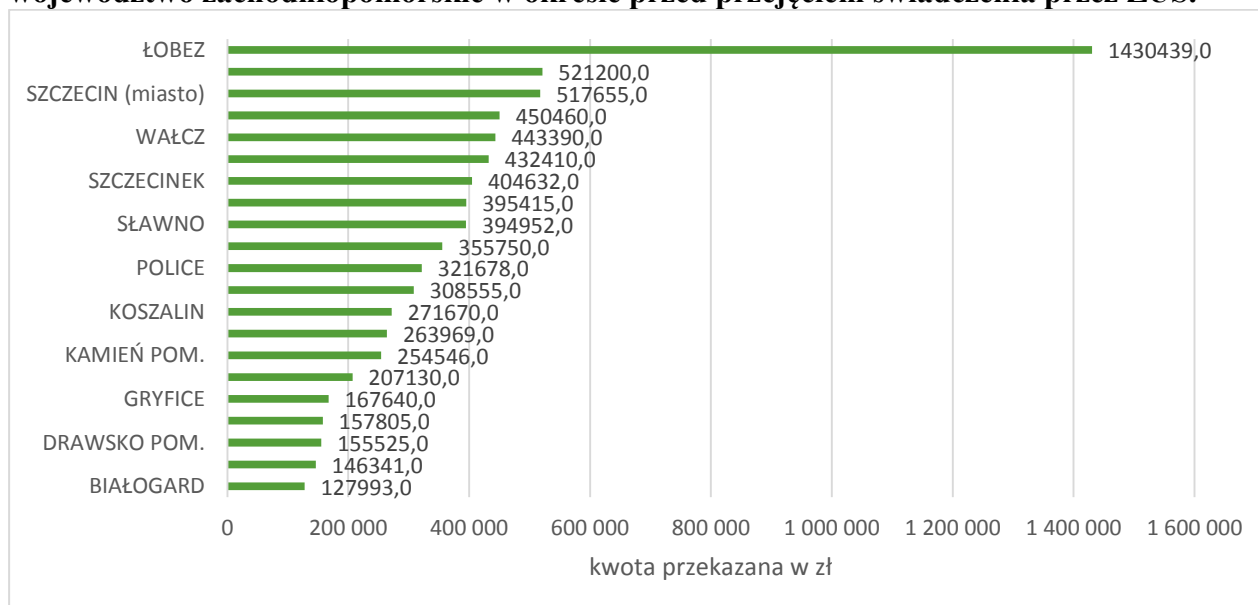

Wykres 13 Liczba dzieci korzystających z dodatku wychowawczego w powiatach województwa zachodniopomorskiego w pierwszym półroczu 2022 roku.

Źródło: Zbiornicze sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu dodatku wychowawczego za 2022 r. publikowane w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

Wykres 14 Wydatki na dodatki wychowawcze w podziale na powiaty w 2022 roku - województwo zachodniopomorskie w okresie przed przejściem świadczenia przez ZUS.

Źródło: Zbiornicze sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego za 2022 r. publikowane w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

PODSUMOWANIE:

W 2022 roku świadczenie wychowawcze i dodatki wychowawcze przysługiwały odpowiednio rodzicom biologicznym i przysposobionym oraz rodzinom zastępczym i osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia, w wysokości świadczenia wychowawczego, tzn. do 500 zł co miesiąc.

W 2022 r. zadanie z zakresu przyznawania i wypłacania ww. świadczeń wychowawczych realizowane było w województwie zachodniopomorskim w 113 gminach oraz 18 powiatach i 3 miastach na prawie powiatu. Ogólnie na realizację świadczenia wychowawczego 500+ wypłacono gminom w Województwie Zachodniopomorskim 660 511 768,72 zł natomiast powiatom przekazano dotacje na realizację wypłat dodatku wychowawczego 6 977 605 zł i dodatku do zryczałtowanej kwoty 92 286 zł.

13 WSPÓŁPRACA WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO W 2022 R. Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI I PODMIOTAMI PROWADZĄCYMI DZIAŁALNOŚĆ POŻYTKU PUBLICZNEGO W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

Zadania publiczne wpływające na poprawę sytuacji życiowej obywateli mogą być wykonywane przez samorządy lokalne gmin i powiatów, ale także przez organizacje pozarządowe. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹⁷ jest aktem prawnym regulującym współpracę pomiędzy administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego. Zgodnie z przywołanym aktem prawnym udzielanie dotacji może odbywać się w dwóch formach - powierzania organizacjom pozarządowym wykonania zadań publicznych bądź wspierania takich zadań.

„Program współpracy Wojewody Zachodniopomorskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2022-2023” podzielony został na obszary, które w 2022 roku z zakresu pomocy społecznej obejmowały:

- Obszar I – działalność na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, przebywających na terenie województwa zachodniopomorskiego,
- Obszar II – działalność na rzecz osób ubogich, wymagających wsparcia regionalnego systemu pomocy żywnościowej,
- Obszar III – działalność na rzecz rodzin objętych pomocą społeczną.

Otwarty konkurs ofert w powyższych obszarach, ogłoszony w dniu 21 lutego 2022 r. przez Wojewodę Zachodniopomorskiego, adresowany był do organizacji, które prowadziły działalność statutową w zakresie pomocy społecznej. Wybrane podmioty niepubliczne wspierane były w działaniach tworzących system wsparcia, w tym zmierzających do innowacyjności, a także wspierających działalność jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w zakresie obszaru I i II.

Z budżetu Wojewody na realizację Programu współpracy z NGO w obszarze I i II przekazano w wyniku otwartego konkursu ofert ogółem 250.000 zł dla 9 podmiotów niepublicznych. Organizacje pozarządowe otrzymały środki finansowe w formie dotacji, po uprzednim podpisaniu umowy. W ramach przekazanych środków finansowych podmioty niepubliczne wykorzystały ostatecznie 238.264 złote, tj. 95 % dotacji. Dotacją dofinansowano organizacje pozarządowe, które wniosły do realizowanych zadań publicznych wkład własny na poziomie nie mniejszym niż 25 % całkowitej wartości realizacji zadania publicznego,

---

¹⁷ Dz.U. z 2023 r., poz. 571

w tym wkład finansowy co najmniej w wysokości 10 % całkowitej wartości tego zadania. Wsparcie finansowe otrzymało 6 stowarzyszeń, 2 fundacje oraz 1 inny podmiot niepubliczny.

Z informacji uzyskanych w przekazanych sprawozdaniach końcowych z realizacji zadania publicznego za 2022 r. z zakresu pomocy społecznej, wynika, że:

W obszarze I, tj. „Działalność na rzecz osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością”, przekazano dotację w wysokości 200.000 zł, która została wykorzystana na dzień 31 grudnia 2022 r. w wysokości: 188.264 zł. Dotacja została przeznaczona na dofinansowanie następujących form pomocy: działania zmierzające do innowacyjności oraz poprawy standardów w placówkach pobytu i noclegu osób bezdomnych; doposażenie, zwiększenie bezpieczeństwa w obiektach; organizowanie prac adaptacyjnych i remontowych istniejącej bazy z udziałem osób bezdomnych przebywających w tych placówkach; zakup niezbędnego sprzętu i wyposażenia; zabezpieczenie noclegów, wyżywienia dla osób bezdomnych, szczególnie w okresie jesienno-zimowym; zaopatrzenie w odzież, obuwie, środki czystości i higieny osobistej; zapewnienie higieniczne funkcjonowania placówek (ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji epidemii COVID-19); umożliwienie korzystania z pomocy doraźnej, łaźni, punktu buforowego – pełniącego funkcję izolatorium dla osób bezdomnych oraz magazynów odzieżowych; udzielanie doraźnej pomocy przedmedycznej i sanitarnej, a także pomocy socjalnej, psychologicznej i aktywizacji zawodowej oraz terapii. Ogółem pomocy udzielono około 557 osobom, w ramach realizacji 8 projektów.

W obszarze II, tj. „Działalność na rzecz osób ubogich”, przekazano dotację w wysokości 50.000 zł, która została wykorzystana na dzień 31 grudnia 2022 r. w całości. Środki finansowe z dotacji wydatkowane na dofinansowanie następujących działań: dystrybucję żywności w ramach regionalnego systemu pomocy żywnościowej do wybranych placówek pomocy społecznej na terenie województwa zachodniopomorskiego, przeciwdziałanie marnotrawieniu żywności i propagowanie wolontariatu skierowanego na rzecz osób najuboższych. Ogółem pomocy udzielono około 24.277 osobom, w ramach realizacji 1 projektu.

W ramach obszaru III Programu, tj. „Działalność na rzecz rodzin objętych pomocą społeczną”, ww. Programu współpracy nie przekazano dotacji w 2022 roku.

14 PROGRAMY REALIZOWANE W RAMACH FUNDUSZU SOLIDARNOŚCIOWEGO

Fundusz Solidarnościowy jest państwowym funduszem celowym. Utworzony został ustawą z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1787 tj.), a jego celem jest udzielanie wsparcia społecznego, zawodowego, zdrowotnego oraz finansowego osobom niepełnosprawnym, a także udzielanie wsparcia finansowego – emerytom i rencistom. Zgodnie z rocznym planem działania na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych na rok 2022 w ramach Funduszu Solidarnościowego realizowano m.in. Programy:

- 1) „Opieka wytechnieniowa” – edycja 2022
- 2) „Centra opiekuńczo-mieszkalne” – nabór ciągły
- 3) „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2022

Warunkiem realizacji każdego z wyżej wskazanych programów jest tryb naboru wniosków, który w odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego, dokonywany jest przez wojewodów,

którzy sporządzają i przekazują listy rekomendowanych wniosków ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego lub właściwemu ministrowi.

14.1 „OPIEKA WYTCHNIENIOWA” – EDYCJA 2022

Program „Opieka wytchnieniowa” realizowany jest od roku 2019. Program powstał, by odciążyć członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Usługa opieki wytchnieniowej służy również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby niepełnosprawnej w sytuacji, gdy opiekunowie z różnych powodów nie mogą wykonywać swoich obowiązków. W roku 2022 skierowany został do: członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności a także nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności (lub orzeczeniem równoważnym). W Programie mogły wziąć udział gminy oraz powiaty, w których istnieje potrzeba świadczenia usług opieki wytchnieniowej.

Program był realizowany w trzech formach:

- 1) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego,
- 2) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej, w ramach pobytu całodobowego.

Dla województwa zachodniopomorskiego na realizację ww. zadania w roku 2022 przyznano środki w łącznej kwocie 4 530 458,40 zł, z czego wykorzystano kwotę 2 749 197,96 zł tj. 60,68 % przyznanych środków.

Tabela 15 Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” w latach 2021 – 2022

	2021	2022
<i>Liczba gmin/powiatów realizujących zadanie</i>	32	43
<i>Kwota wykorzystanych środków na realizację zadania w zł</i>	994 589,37	2 749 197,96
<i>Liczba osób, które skorzystały z usług w ramach Programu, z tego:</i>	242	391
<i>1) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego</i>	167	308
<i>2) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej, w ramach pobytu całodobowego</i>	19	83
<i>3) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej poprzez możliwości skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa</i>	56	-
<i>Liczba godzin/dni usług świadczonych w ramach Programu, z tego:</i>	25 747,50/241	60 904,45/1127
<i>1) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego</i>	24 987,50	60 904,45
<i>2) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej, w ramach pobytu całodobowego</i>	241	1127
<i>3) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej poprzez możliwości skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa</i>	760	-

Źródło: Sprawozdania województwa zachodniopomorskiego z realizacji Programu "Opieka wytchnieniowa".

14.2 PROGRAM „ASYSTENT OSOBISTY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ” – EDYCJA 2022

Celem Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” jest wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Osoby te mają możliwość skorzystania z pomocy asystenta m.in. przy wykonywaniu codziennych czynności, załatwieniu spraw urzędowych czy podejmowaniu aktywności społecznej. Program ma na celu również przeciwdziałanie dyskryminacji i wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych poprzez umożliwienie im uczestnictwa w wydarzeniach społecznych, kulturalnych czy sportowych.

Dla województwa zachodniopomorskiego na realizację ww. zadania w roku 2022 przyznano środki w łącznej kwocie 14 842 152,53 zł, z czego wykorzystano kwotę 11 461 045,48 zł tj. 77,22% przyznanych środków.

Tabela 16 Realizacja Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” w latach 2021 – 2022

	2021	2022
<i>Liczba gmin/powiatów realizujących zadanie</i>	38	54
<i>Kwota wykorzystanych środków na realizację zadania w zł</i>	2 735 614,37	11 461 045,48
<i>Liczba osób, które skorzystały z usług asystenta w ramach Programu</i>	482	948
<i>Liczba godzin usług asystenta świadczonych w ramach Programu.</i>	72 742,50	285 308,50

Źródło: Sprawozdania Wojewody Zachodniopomorskiego z realizacji Programu "Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej" za lata 2021-2022.

14.3 PROGRAM „CENTRA OPIEKUŃCZO-MIESZKALNE”

Program „Centra opiekuńczo-mieszkalne” skierowany jest do gmin i powiatów i pozwala na pozyskanie środków na utworzenie i utrzymanie placówek pobytu osób niepełnosprawnych. Celem Programu jest utworzenie Centrów opiekuńczo-mieszkalnych jako uzupełnienie systemu wsparcia osób niepełnosprawnych, poprzez stworzenie dodatkowej usługi w postaci zapewnienia możliwości zamieszkiwania w formie pobytu dziennego lub całodobowego. Centra przeznaczone są dla dorosłych osób niepełnosprawnych ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100).

Jednostki samorządu terytorialnego miały możliwość pozyskania środków na działania inwestycyjne (budowa, remont, przebudowa, zakup wyposażenia) związane z utworzeniem placówki (moduł I) oraz na bieżące utrzymanie jednostki (moduł II). Okres realizacji zadania inwestycyjnego nie może przekroczyć 3 lat.

W latach 2021 - 2022 z wnioskujących jednostek z województwa zachodniopomorskiego dofinansowanie z MRiPS na tworzenie centrum uzyskały: Miasto Szczecin na 20 miejsc pobytu

całodobowego, Miasto i Gmina Cedynia - 20 miejsc (16 dla pobytu całodobowego i 4 pobytu dziennego) oraz Gmina Dolice - 20 miejsc (6 dla pobytu całodobowego i 14 pobytu dziennego). Jednostki te docelowo mają utworzyć Centra opiekuńczo – mieszkalne do końca tego roku.

PODSUMOWANIE:

Celem Programów realizowanych w ramach Funduszu Solidarnościowego jest przede wszystkim wsparcie społeczne, zawodowe lub zdrowotne osób niepełnosprawnych. Dzięki wsparciu finansowemu z programów, nieustannie zwiększa się dostępność do usług skierowanych dla osób niepełnosprawnych oraz poprawia się komfort ich życia oraz umożliwia tym osobom utrzymanie samodzielności. Ważnym aspektem programów jest również wzmocnienie członków rodzin, opiekunów zaangażowanych w sposób stały w codzienne wspomaganie osób niepełnosprawnych oraz ograniczenie wpływu na ich kondycję psychofizyczną i wiążących się z tym obciążeń. Największe znaczenie ma dla tych rodzin wsparcie i pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opieki pielęgnacyjnej oraz w miarę możliwości zapewnienie kontaktów osób niepełnosprawnych z otoczeniem, co umożliwiają realizowane Programy.

W przypadku Programu „Opieka wytchnieniowa” w roku 2022 najczęściej pojawiającym się problemem w realizacji zadania było późniejsze niż zakładano rozpoczęcie realizacji usług oraz problem z zatrudnieniem kadry. Analogiczne problemy pojawiały się podczas realizacji Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” w roku 2022.

W dniu 30 listopada 2022 r. Minister Rodziny i Polityki Społecznej na podstawie art. 11 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym ogłosił Roczny Plan Działania na Rzecz Wsparcia Osób Niepełnosprawnych na 2023 rok, który zakłada kontynuację programów realizowanych w 2022 r. a tym samym pozyskanie środków jednostkom samorządu terytorialnego na kontynuację lub rozszerzenie usług kierowanych do osób niepełnosprawnych.

ZAKOŃCZENIE

Opracowanie stanowi analizę działań oraz zbior danych i informacji z zakresu systemu pomocy społecznej oraz niektórych obszarów polityki społecznej w województwie zachodniopomorskim w roku 2022.

Działania podejmowane przez samorzady w zakresie zabezpieczenia społecznego są odpowiedzią na pojawiające się problemy społeczne.

Spadek liczby osób korzystających z finansowych świadczeń pieniężnych pomocy społecznej, przy jednoczesnym wzroście liczby osób objętych pracą socjalną i usługami społecznymi pozwala wysunąć wniosek, że aktualna sytuacja społeczna powoduje zapotrzebowanie na różnorodne wsparcie instytucji pomocy społecznej, niekoniecznie finansowe. W tej sytuacji zasadnym wydaje się pełniejsze wykorzystanie dostępnych narzędzi pracy socjalnej - projektów socjalnych i kontraktów socjalnych. Z danych liczbowych wynika, że w województwie zachodniopomorskim praca socjalna w niewielkim stopniu jest prowadzona w oparciu o ww. narzędzia.

Większe wykorzystanie środków finansowych w ramach realizacji Programów z Funduszu Solidarnościowego utwierdza w przekonaniu o konieczności ciągłego rozwoju usług społecznych skierowanych do osób niepełnosprawnych i ich rodzin. W 2022 r. liczba gmin realizujących programy finansowane z Funduszu Solidarnościowego również uległa zwiększeniu, co pozwoliło w ramach programu „Asystent Osobisty osoby niepełnosprawnej” na pomoc 948 osobom, a w ramach programu „Opieka wychnieniowa” pomoc otrzymało 391 osób (w tym 308 osób w ramach pobytu dziennego i 83 osoby w ramach pobytu całodobowego).

Rok 2022 był szczególny z uwagi na wybuch konfliktu wojennego na Ukrainie. Szeroki zakres pomocy oferowanej uchodźcom wojennym ze strony instytucji państwowych oraz społeczeństwa polskiego przybrał skalę dotychczas niespotykaną, będąc jednocześnie świadectwem ogromnej empatii i ofiarności naszych obywateli. Na terenie województwa zachodniopomorskiego powstał szereg placówek i jednostek oferujących obywatelom Ukrainy natychmiastowe i kompleksowe wsparcie rzeczowe, bytowe oraz psychologiczne. Utworzone zostały punkty informacyjne, miejsca przejściowego schronienia oraz miejsca dłuższego zakwaterowania w ośrodkach turystycznych oraz bazach noclegowych. Obywatele Ukrainy mogli ubiegać się o różne formy wsparcia wymienione w ustawie o pomocy społecznej, a działania służb społecznych były wspierane i uzupełniane przez współpracujące z Wojewodą Zachodniopomorskim, prowadzące szeroko zakreślone działania organizacji pozarządowe.

Przedstawiony dokument zawiera zarysowanie głównych tendencji w zakresie systemu zabezpieczenia społecznego, odnotowanych na przestrzeni 12 miesięcy, w tym zmian ilościowych i jakościowych, w szczególności w kontekście przemian demograficznych i społecznych. Analiza przedstawionych danych utwierdza w przekonaniu, że kontynuacja podjętych kierunków działań prowadzi do niwelacji występujących problemów społecznych. Zwłaszcza koncepcja aktywnej polityki społecznej, w szczególności dotycząca rozwoju ekonomii społecznej, zmierza do promowania idei „praca zamiast zasiłku”, czyli przejścia od działań pomocowo-osłonowych do działań wspomagających zatrudnienie.

Załącznik 1 Wydatki na realizację zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zasiłków dla opiekunów, jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000 zł "Za życiem"

Lp.	Wyszczególnienie	2021 rok – w pełnej wysokości		2021 rok – zlotówka za zlotówkę		2022 rok – w pełnej wysokości		2022 rok – zlotówka za zlotówkę	
		Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki	Liczba świadczeń	Wydatki
		w tys.	w tys. zł	w tys.	w tys. zł	w tys.	w tys. zł	w tys.	w tys. zł
I	Świadczenia rodzinne (suma 1+2+3+4+5+6)	1 522	485 097	88	4 223	1 467	502 405	74	3 755
1	Zasiłki rodzinne, z tego na dziecko w wieku (suma 1.1-1.3) :	612	71 689	40	2 680	518	60 735	34	2 354
1.1	do ukończenia 5 roku życia	159	15 060	8	437	129	12 213	7	382
1.2	powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia	415	51 463	28	1 974	358	44 408	24	1 735
1.3	powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia	38	5 166	4	269	31	4 114	3	237
2	Dodatki do zasiłków rodzinnych, z tego z tytułu (suma 2.1-2.7):	300	37 206	48	1 543	265	32 286	40	1 401
2.1	urodzenia dziecka	3	2 498	0,63	34	2	1 784	0,43	26
2.2	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	10	3 754	0,73	177	7	2 911	0,50	127
2.3	samotnego wychowywania dziecka	38	7 436	4	433	34	6 672	3	416
2.4	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	43	4 631	3	165	40	4 275	2	158
2.5	rozpoczęcia roku szkolnego	35	3 477	27	138	30	2 974	22	115
2.6	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	53	4 157	5	174	45	3 528	5	159
2.7	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	118	11 253	8	422	107	10 142	7	400
3	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	7	7 416	x	x	6	5 780	x	x
4	Świadczenia opiekuńcze (suma 4.1+4.2+4.3+4.4)	557	295 083	x	x	566	329 565	x	x
4.1	zasiłek pielęgnacyjny	451	97 333	x	x	453	97 822	x	x
4.2	świadczenie pielęgnacyjne	99	193 545	x	x	109	229 574	x	x
4.3	specjalny zasiłek opiekuńczy	7	4 205	x	x	4	2 169	x	x
5	Świadczenie rodzicielskie	40	36 443	x	x	34	30 856	x	x
6	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, z tego za osoby pobierające:	75	37 260	x	x	78	43 183	x	x
6.1	świadczenie pielęgnacyjne	69	36 296	x	x	75	42 662	x	x
6.2	specjalny zasiłek opiekuńczy	6	964	x	x	3	521	x	x
II	Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	142	59 843	6	1 946	127	54 410	8	2 688
III	Zasiłek dla opiekuna								
1.1	Zasiłek dla opiekuna	3	2 051	x	x	1,8	1 113	x	x
1.2	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	2	361	x	x	1,1	184	x	x
IV.	Świadczenie jednorazowe w wysokości 4.000 zł („Za życiem”)	0,16	656	x	x	0,17	668	x	x

Świadczeni rodzinne Źródło: Sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych, z realizacji zadań przewidzianych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, z realizacji zadań z zakresu zasiłków dla opiekunów.

Załącznik 2 Informacja o realizacji wydatków budżetu Wojewody w 2022 r.

Przeznaczenie środków	Plan po zmianach	Wykonanie	Procent wykonania [%]
	[zł]	[zł]	
Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	670,00	669,60	99,94%
Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego ubezpieczenie zdrowotne za osoby bezrobotne niepobierające zasiłku lub stypendium oraz osób niepobierających zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego	45 004 602,00	43 872 459,92	97,48%
Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego za dzieci przebywające w placówkach pełniących funkcje resocjalizacyjne, wychowawcze lub w domach pomocy społecznej; uczniów oraz słuchaczy zakładów kształcenia nauczyciel	593 330,00	491 576,10	82,85%
Składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego za uczniów niepodlegających obowiązkowi ubezpieczenia z innego tytułu	27 454,00	18 302,40	66,67%
Na pokrycie kosztów wydawania przez gminy decyzji (po przeprowadzonych wywiadach środowiskowych) dla osób innych niż ubezpieczone	206 000,00	179 469,84	87,12%
realizacja przez powiat zadań wynikających z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego polegających na realizacji postanowienia sądowego o przyjęciu do dps	6 784,00	5 214,00	76,86%

realizacja zadań przez Samorząd Województwa wynikających z ustawy o ochronie zdrowia psychicznego polegających na ocenie zasadności zastosowania przymusu bezpośredniego w jednostkach oraz zapewnienie wykonania postanowienia sądu o przyjęciu do szpitala psychiatrycznego poprzez zapewnienie transportu sanitarnego i obecności wykwalifikowanego personelu medycznego	48 000,00	48 000,00	100,00%
wsparcie zadań publicznych wynikających z Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS (harmonogram na lata 2017 – 2021) oraz Programu współpracy Wojewody Zachodniopomorskiego z organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczenia AIDS na rok 2022	60 000,00	60 000,00	100,00%
Finansowanie działalności ponadgminnych domów pomocy społecznej	38 381 000,00	38 381 000,00	100,00%
Finansowanie działalności ponadgminnych domów pomocy społecznej -przeciwdziałanie Covid-19	1 421 711,00	1 421 711,00	100,00%
Finansowanie działalności ponadgminnych domów pomocy społecznej - wypłata dodatku dla pracownika socjalnego	10 800,00	9 466,45	87,65%
Finansowanie działalności środowiskowych domów samopomocy w gminach dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz realizacja programu kompleksowego wsparcia dla rodzin "Za życiem" (30% na uczestnika w środowiskowym domu samopomocy, ze spektrum autyzmu lub niepełnosprawnością sprzężoną)	34 736 277,95	34 664 761,85	99,79%
Finansowanie działalności środowiskowych domów samopomocy w gminach dla osób z zaburzeniami psychicznymi w gminach, w tym utworzenie nowych miejsc i ich utrzymanie oraz realizacja Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin "Za życiem"	235 900,00	216 237,70	91,66%

Finansowanie działalności środowiskowych domów samopomocy w gminach dla osób z zaburzeniami psychicznymi - wypłata dodatku dla pracownika socjalnego	4 667,00	4 667,00	100,00%
Finansowanie działalności powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi	5 999 902,05	5 997 303,64	99,96%
Finansowanie działalności powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi - wypłata dodatku dla pracownika socjalnego	9 600,00	9 600,00	100,00%
Finansowanie działalności powiatowych ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym utworzenie nowych miejsc i ich utrzymanie oraz realizacja Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin "Za życiem"	185 469,95	174 217,50	93,93%
Rozwój sieci domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży w ramach działania 1.4 Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”	16 000,00	16 000,00	100,00%
Programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i programy psychologiczno-terapeutyczne dla osób stosujących przemoc w rodzinie oraz ośrodki wsparcia	1 228 500,00	1 192 955,96	97,11%
Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022	100 000,00	100 000,00	100,00%
Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	5 215 000,00	4 413 262,49	84,63%
Składki na ubezpieczenie zdrowotne cudzoziemcom, którzy uzyskali w RP status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.	5 065,00	4 818,06	95,12%
Zasiłki okresowe i celowe	25 670 187,80	24 847 732,76	96,80%
Zasiłki stałe	51 362 829,00	50 594 309,08	98,50%
Finansowanie działalności powiatowych centrów pomocy rodzinie Finansowanie wypłaty dodatku dla pracownika socjalnego zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy, realizującego pracę socjalną w środowisku w roku 2022	151 320,00	145 091,98	95,88%

Sprawowanie opieki przez opiekunów prawnych nad osobami całkowicie ubezwłasnowolnionymi	2 150 865,00	2 121 112,81	98,62%
Ośrodki pomocy społecznej - dofinansowanie kosztów funkcjonowania ośrodków pomocy społecznej	26 559 000,00	26 559 000,00	100,00%
Ośrodki pomocy społecznej - wypłaty dodatku dla pracownika socjalnego zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy, realizującego pracę socjalną w środowisku w roku 2022	3 503 337,00	3 361 309,61	95,95%
Wsparcie finansowe zadań i programów realizacji zadań pomocy społecznej - dofinansowanie mieszkań chronionych - wypłaty dodatku dla pracownika socjalnego zatrudnionego w pełnym wymiarze czasu pracy, realizującego pracę socjalną w środowisku w roku 2022	9 600,00	9 600,00	100,00%
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	5 129 000,00	4 669 913,60	91,05%
Program "Opieka75+"	2 143 393,35	1 699 290,18	79,28%
Program "Posiłek w domu i w szkole"	25 857 687,00	23 709 746,20	91,69%
Pomoc dla cudzoziemców - wypłata zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium RP	20 840,00	16 890,00	81,05%
Pomoc dla cudzoziemców - udzielanie pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą na terytorium RP i wymagają wsparcia w związku z procesem integracji	284 078,00	281 733,70	99,17%
zasiłki celowe dla rodzin lub osób poszkodowanych w wyniku niekorzystnych zjawisk atmosferycznych noszących znamiona klęski żywiołowej (silne wiatry, deszcze, nawałnice).	481 763,87	473 864,10	98,36%
Program Wieloletni "Senior +" na lata 2021-2025	1 634 637,00	1 591 868,34	97,38%
Program Wieloletni "Senior +" na lata 2021-2025	116 640,00	116 640,00	100,00%

Świadczenie wychowawcze oraz koszty obsługi zadania w ramach Programu Rodzina 500 Plus	665 994 000,00	660 511 768,72	99,18%
Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, zasiłek dla opiekuna	587 920 805,90	579 843 431,78	98,63%
Jednorazowe świadczenie na podstawie art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	717 525,54	688 660,67	95,98%
Karta Dużej Rodziny dla rodzin wielodzietnych	224 103,00	215 480,78	96,15%
Finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców umieszczonych w pieczy zastępczej	247 632,00	165 061,40	66,66%
Dodatek wychowawczy oraz koszty obsługi zadania w ramach Programu Rodzina 500 Plus	7 806 660,00	7 634 736,07	97,80%
Ośrodki adopcyjno-opiekuńcze	3 672 226,52	3 670 034,41	99,94%
Finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	441 510,76	399 586,70	90,50%
Dodatek: do zryczałtowanej kwoty, w wysokości świadczenia wychowawczego oraz koszty obsługi zadania w ramach Programu Rodzina 500 Plus	1 738 592,00	1 643 450,81	94,53%
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	11 741 424,56	11 474 976,68	97,73%
RAZEM	1 559 076 391,25	1 537 726 983,89	98,63%

Źródło danych: Zestawienie dotacji przyznanych w 2022 r. sprawozdania zał. 4 Procedura nr 8.

Załącznik 3 Wydatki na realizację zadań w ramach Programu Wieloletniego SENIOR+ 2021-2025, edycja 2022

Lp.	JST - gminy	Razem
1.	Gmina Barwice	23 116,87 zł
2.	Gmina Będzino	116 640,00 zł
3.	Gmina Biesiekierz	48 600,00 zł
4.	Gmina Borne Sulinowo	38 880,00 zł
5.	Gmina Chociwel	24 300,00 zł
6.	Gmina Choszczno	17 190,00 zł
7.	Gmina Czaplinek	34 992,00 zł
8.	Gmina Darłowo	93 312,00 zł
9.	Gmina Dębno	97 038,00 zł
10.	Gmina Gryfino	85 212,00 zł
11.	Gmina Kalisz Pomorski	58 320,00 zł
12.	Gmina Krzęcin	149 993,76
13.	Gmina Mielno	58 320,00 zł
14.	Gmina Międzyzdroje	29 160,00 zł
15.	Gmina Nowogródek Pomorski	77 760,00 zł
16.	Gmina Polanów	108 000,00
17.	Gmina Sianów	143 370,00 zł
18.	Gmina Suchań	39 303,00 zł
19.	Gmina Szczecinek	189 160,00 zł
20.	Gmina Świdwin	87 480,00 zł
21.	Gmina Ustronie Morskie	53 227,80 zł
22.	Miasto Kołobrzeg	167 175,33 zł
23.	Miasto Koszalin	155 520,00 zł
24.	Miasto Stargard	113 791,00 zł
Razem		2 009 861,76
Lp.	JST - powiaty	Razem
1.	Powiat Policki	116 640,00
Razem		116 640,00
Łącznie JST		2 126 501,76

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2022.

Załącznik 5 Wydatki na realizację zadań w ramach Resortowego Programu „Opieka wytnieniowa” realizowanego w oparciu o Fundusz Solidarnościowy.

Lp.	JST - gminy	Kwota
1.	Gmina Barwice	5 126,92
2.	Gmina Będzino	7 916,84
3.	Gmina Biały Bór	100 130,19
4.	Gmina Bielice	48 110,07
5.	Gmina Biesiekierz	66 623,50
6.	Gmina Bobolice	42 882,00
7.	Gmina Borne Sulinowo	62 403,92
8.	Gmina Brojce	0,00
9.	Gmina Chojna	17 136,00
10.	Gmina Dobra	28 240,47
11.	Gmina Dolice	67 807,58
12.	Gmina Goleniów	92 069,90
13.	Gmina Gryfice	97 619,99
14.	Gmina Gryfino	49 327,85
15.	Gmina Karnice	17 182,22
16.	Gmina Kołbaskowo	28 584,19
17.	Gmina Kołobrzeg	19 584,00
18.	Gmina Łobez	5 760,00
19.	Gmina Malechowo	35 589,63
20.	Gmina Manowo	0,00
21.	Gmina Mielno	29 376,00
22.	Gmina Myślibórz	25 452,00
23.	Gmina Nowogard	39 168,00
24.	Gmina Osina	99 021,60
25.	Gmina Police	49 572,00
26.	Gmina Połczyn-Zdrój	94 492,61
27.	Gmina Przybiernów	0,00
28.	Gmina Rewal	17 020,00
29.	Gmina Sianów	236 712,26
30.	Gmina Stargard	0,00
31.	Gmina Stepnica	0,00
32.	Gmina Miasto Szczecinek	49 290,99
33.	Gmina Szczecinek	10 454,83
34.	Miasto Stargard	234 491,08
35.	Gmina Miasto Świdwin	19 875,28
36.	Gmina Świeszyno	9 792,00
37.	Gmina Trzebiatów	42 650,16
38.	Gmina Ustronie Morskie	68 290,37
39.	Gmina Wolin	12 619,51
Razem		1 830 373,96

Lp.	JST - powiaty	Kwota
1.	Powiat Myśliborski	34 892,00
2.	Powiat Sławieński	19 584,00
3.	Powiat Wałecki	864 348,00
4.	ŚWINOUJŚCIE (miasto)	0,00
Razem		918 824,00
Łącznie JST		2 749 197,96

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2022.

Załącznik 6 Ranking udziału powiatów w realizacji programów rządowych i resortowych w roku 2022.

lp.	jst - powiaty	SENIOR+	ŚDS	Domy dla Samotnych Matek	AOON	OW	Program Ostonowy „WJST w TSPWR”	ilość programów realizowanych przez jst łącznie
1	Powiat Myśliborski		1		1	1		3
2	Powiat Policki	1		1	1			3
3	Powiat Wałecki				1	1		2
4	Powiat Białogardzki		1					1
5	Powiat Drawski				1			1
6	Powiat Gryfiński						1	1
7	Powiat Kołobrzeski				1			1
8	Powiat Sławieński					1		1
9	Powiat Szczecinecki						1	1
10	Powiat Łobeski				1			1
11	Powiat Choszczeński							0
12	Powiat Goleniowski							0
13	Powiat Gryficki							0
14	Powiat Kamieński							0
15	Powiat Koszaliński							0
16	Powiat Pyrzycki							0
17	Powiat Stargardzki							0
18	Powiat Świdwiński							0
19	KOSZALIN (miasto)							0
20	SZCZECIN (miasto)							0
21	ŚWINOUJŚCIE (miasto)							0
razem		1	2	1	6	3	2	15

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2022.

Załącznik 7 Ranking udziału gmin w realizacji programów rządowych i resortowych w roku 2022.

lp.	jst - gminy	SENIOR+	Opieka 75+	ŚDS	Mieszkania chronione	AOON	OW	Program Ośtonowy „WJST w TSPPrR”	Od zał. do samodz.	ilość programów realizowanych przez jst łącznie
1.	Miasto Stargard	1		1		1	1		1	5
2.	MiG Gryfino	1	1	1		1	1			5
3.	Gmina Świdwin	1	1	1		1		1		5
4.	MiG Barwice	1	1				1		1	4
5.	MiG Borne Sulinowo	1	1			1	1			4
6.	MiG Chojna		1			1	1	1		4
7.	MiG Sianów	1	1			1	1			4
8.	Miasto Świdwin		1	1		1	1			4
9.	Gmina Dolice		1		1	1	1			4
10.	Miasto Koszalin	1		1		1				3
11.	Miasto Świnoujście		1	1			1			3
12.	MiG Bobolice		1			1	1			3
13.	MiG Choszczno	1	1			1				3
14.	MiG Czaplinek	1	1			1				3
15.	MiG Nowogard		1			1	1			3
16.	MiG Polanów	1	1			1				3
17.	MiG Trzebiatów		1			1	1			3
18.	Gmina Biesiekierz	1				1	1			3
19.	Gmina Mielno	1				1	1			3
20.	Gmina Nowogródek Pom.	1	1			1				3
21.	Gmina Przybiernów		1			1	1			3
22.	Gmina Szczecinek	1				1	1			3
23.	Miasto Białogard		1			1				2
24.	Miasto Darłowo		1			1				2
25.	MiG Goleniów					1	1			2
26.	MiG Gryfice					1	1			2
27.	MiG Kalisz Pom.	1				1				2
28.	MiG Łobez		1				1			2
29.	MiG Międzyzdroje	1	1							2
30.	MiG Myślibórz		1				1			2
31.	MiG Police		1				1			2
32.	MiG Pyrzyce		1			1				2
33.	Miasto Szczecinek					1	1			2

34.	MiG Trzcińsko Zdrój		1			1				2
35.	MiG Wolin					1	1			2
36.	Gmina Banie		1			1				2
37.	Gmina Będzino	1					1			2
38.	Gmina Bielice		1				1			2
39.	Gmina Brojce					1	1			2
40.	Gmina Darłowo	1						1		2
41.	Gmina Karnice					1	1			2
42.	Gmina Kołobrzeg					1	1			2
43.	Gmina Malechowo					1	1			2
44.	Gmina Manowo					1	1			2
45.	Gmina Osina					1	1			2
46.	Gmina Rewal		1				1			2
47.	Gmina Stara Dąbrowa		1			1				2
48.	Gmina Stargard		1				1			2
49.	Gmina Stepnica					1	1			2
50.	Gmina Świeszyno					1	1			2
51.	Gmina Ustronie Morskie	1					1			2
52.	Miasto Szczecin					1				1
53.	Miasto Kołobrzeg	1								1
54.	MiG Barlinek					1				1
55.	MiG Biały Bór						1			1
56.	MiG Chociwel	1								1
57.	MiG Dębno	1								1
58.	MiG Dobrzany		1							1
59.	MiG Drawsko Pom.		1							1
60.	MiG Mieszkowice		1							1
61.	MiG Mirosławiec					1				1
62.	MiG Połczyn Zdrój						1			1
63.	Miasto Sławno		1							1
64.	MiG Suchań	1								1
65.	MiG Tuczno					1				1
66.	MiG Węgorzyno		1							1
67.	Gmina Bierzwnik					1				1
68.	Gmina Brzeżno		1							1
69.	Gmina Dobra						1			1
70.	MiG Gościno			1						1
71.	Gmina Grzmiąca					1				1
72.	Gmina Kobylanka					1				1
73.	Gmina Kołbaskowo						1			1
74.	Gmina Krzęcin	1								1
75.	Gmina Marianowo		1							1
76.	Gmina Sławoborze		1							1

77.	MiG Tychowo		1							1
78.	Gmina Widuchowa					1				1
79.	Gmina Wierzchowo		1							1
80.	MiG Cedynia									0
81.	MiG Człopa									0
82.	MiG Dobra									0
83.	MiG Drawno									0
84.	MiG Dziwnów									0
85.	MiG Golczewo									0
86.	MiG Ińsko									0
87.	MiG Karlino									0
88.	MiG Kamień Pom.									0
89.	MiG Lipiany									0
90.	MiG Maszewo									0
91.	MiG Moryń									0
92.	MiG Nowe Warpno									0
93.	MiG Pełczyce									0
94.	MiG Płoty									0
95.	MiG Recz									0
96.	MiG Resko									0
97.	Miasto Wałcz									0
98.	MiG Złocieniec									0
99.	Gmina Białogard									0
100.	Gmina Boleszkowice									0
101.	Gmina Dygowo									0
102.	Gmina Kozielice									0
103.	Gmina Postomino									0
104.	Gmina Przelewice									0
105.	Gmina Radowo Małe									0
106.	Gmina Rąbino									0
107.	Gmina Rymań									0
108.	Gmina Siemyśl									0
109.	Gmina Sławno									0
110.	Gmina Stare Czarnowo									0
111.	Gmina Świerżno									0
112.	Gmina Wałcz									0
113.	Gmina Warnice									0
razem		24	40	7	1	47	40	3	2	164

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2022.

Załącznik 8 Ranking według wykorzystanych przez gminy środków na realizację programów rządowych i resortowych w roku 2022.

lp.	jst - gminy	SENIOR+	Opieka 75+	ŚDS	Mieszkania chronione	AOON	OW	Program Ostonowy „WJST w TSPPWR”	Od zal. do samodz.	łącznie	ranking wykorzystanych środków
1.	Miasto Koszalin	155 520		40 000		2 448 408				2 643 928	powyżej 1 mln zł
2.	Miasto Szczecin					1 864 254				1 864 254	
3.	MiG Goleniów					759 492	264 384			1 023 876	
4.	Miasto Stargard	113 791		100 000		385 139	293 760		100 000	992 690	od 600 tys. zł do 1 mln zł
5.	Gmina Dolice		7 048		511 200	163 710	68 544			750 502	
6.	Miasto Świdwin		94 500	60 000		456 850	85 680			697 030	od 400 tys. zł do 600 tys. zł
7.	MiG Sianów	145 800	77 000			126 072	244 800			593 672	
8.	Miasto Białogard		175 350			383 622				558 972	
9.	MiG Borne Sulinowo	38 880	43 000			370 974	69 462			522 316	
10.	MiG Barlinek					520 353				520 353	
11.	Gmina Szczecinek	189 160				250 410	58 752			498 322	
12.	MiG Kalisz Pom.	58 320				412 182				470 502	
13.	MiG Gryfino	85 536	118 200	6 500		115 362	68 544			394 142	od 200 tys. zł do 400 tys. zł
14.	MiG Trzebiatów		51 540			235 620	105 264			392 424	
15.	Gmina Biesiekierz	48 600				216 342	78 336			343 278	
16.	Miasto Świnoujście		137 585	60 147			142 800			340 532	
17.	MiG Police		250 000				83 844			333 844	
18.	Gmina Stepnica					198 900	97 920			296 820	
19.	MiG Mirosławiec					296 361				296 361	
20.	MiG Choszczno	21 838	83 500			179 673				285 011	
21.	MiG Gryfice					177 174	101 592			278 766	
22.	Gmina Nowogródek Pom.	77 760	15 602			171 040				264 402	
23.	MiG Tuczno					250 614				250 614	
24.	MiG Polanów	108 000	40 000			86 363				234 363	
25.	MiG Nowogard		44 642			149 022	39 168			232 832	
26.	Gmina Mielno	58 320				121 513	29 376			209 209	
27.	Gmina Świdwin	87 480	17 907	19 400		54 009		24 540		203 336	
28.	Gmina Osina					87 975	107 712			195 687	od 100 tys. zł do 200 tys. zł
29.	Miasto Kołobrzeg	194 400								194 400	

30.	Gmina Stargard		8 840			176 256			185 096	od 50 tys. zł do 100 tys. zł	
31.	Miasto Szczecinek				94 860	87 312			182 172		
32.	MiG Chojna		89 952		51 714	22 032	17 040		180 738		
33.	Gmina Widuchowa				173 502				173 502		
34.	MiG Biały Bór					171 850			171 850		
35.	MiG Wolin				97 002	68 544			165 546		
36.	Gmina Krzęcin	157 055							157 055		
37.	Gmina Grzmiąca				156 384				156 384		
38.	Miasto Darłowo		15 120		139 689				154 809		
39.	MiG Myślibórz		74 445			78 336			152 781		
40.	MiG Barwice	29 160	7 500			78 336		35 500	150 496		
41.	Gmina Bielice		87 461			56 682			144 143		
42.	MiG Czaplnek	34 992	14 410		91 902				141 304		
43.	MiG Bobolice		5 344		36 720	98 532			140 596		
44.	Gmina Bierzwnik				140 454				140 454		
45.	MiG Pyrzyce		63 550		73 440				136 990		
46.	MiG Trzcińsko Zdrój		45 375		90 851				136 226		
47.	Gmina Będzino	116 640				19 584			136 224		
48.	Miasto Sławno		133 364						133 364		
49.	Gmina Karnice				99 150	28 800			127 950		
50.	Gmina Przybiernów		12 960		77 789	34 272			125 021		
51.	Gmina Ustronie Morskie	54 127				68 544			122 671		
52.	Gmina Banie		14 120		105 672				119 792		
53.	Gmina Darłowo	93 312						14 280	107 592		
54.	Gmina Marianowo		104 905						104 905		
55.	MiG Dębno	97 038							97 038		
56.	MiG Połczyn Zdrój					94 493			94 493		
57.	MiG Mieszkowice		86 671						86 671		
58.	Gmina Rewal		13 244			66 096			79 340		
59.	Gmina Kołobrzeg				19 125	58 752			77 877		
60.	Gmina Malechowo				38 107	39 168			77 275		
61.	Gmina Brojce				19 125	57 528			76 653		
62.	Gmina Manowo				56 406	19 584			75 990		
63.	Gmina Stara Dąbrowa		9 538		63 189				72 727		
64.	Gmina Kobylanka				70 114				70 114		
65.	MiG Drawsko Pom.		59 500						59 500		
66.	MiG Międzyzdroje	29 160	25 000						54 160		
67.	Gmina Świeszyno				39 535	9 792			49 327		od 1 zł do 50 tys. zł
68.	MiG Suchań	40 503							40 503		

69.	Gmina Dobra						39 168			39 168
70.	Gmina Sławoborze		29 739							29 739
71.	Gmina Kołbaskowo						29 376			29 376
72.	MiG Tychowo		26 289							26 289
73.	MiG Chociwel	24 300								24 300
74.	MiG Łobez		13 175				9 792			22 967
75.	MiG Dobrzany		20 790							20 790
76.	MiG Węgorzyno		13 104							13 104
77.	MiG Gościno			10 000						10 000
78.	Gmina Wierzchowo		9 568							9 568
79.	Gmina Brzeżno		3 557							3 557
80.	MiG Cedynia									0
81.	MiG Człopa									0
82.	MiG Dobra									0
83.	MiG Drawno									0
84.	MiG Dziwnów									0
85.	MiG Golczewo									0
86.	MiG Ińsko									0
87.	MiG Karlino									0
88.	MiG Kamień Pom.									0
89.	MiG Lipiany									0
90.	MiG Maszewo									0
91.	MiG Moryń									0
92.	MiG Nowe Warpno									0
93.	MiG Pełczyce									0
94.	MiG Płoty									0
95.	MiG Recz									0
96.	MiG Resko									0
97.	Miasto Wałcz									0
98.	MiG Złocieniec									0
99.	Gmina Białogard									0
100.	Gmina Boleszkowice									0
101.	Gmina Dygowo									0
102.	Gmina Kozielice									0
103.	Gmina Postomino									0

104.	Gmina Przelewice										0
105.	Gmina Radowo Małe										0
106.	Gmina Rąbino										0
107.	Gmina Rymań										0
108.	Gmina Siemysł										0
109.	Gmina Sławno										0
110.	Gmina Stare Czarnowo										0
111.	Gmina Świerżno										0
112.	Gmina Wałcz										0
113.	Gmina Warnice										0
razem		2 059 692	2 143 393	296 047	511 200	12 216 165	3 352 766	55 860	135 500		20 770 623

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2022.

Załącznik 9 Ranking według wykorzystanych przez powiaty środków na realizację programów rządowych i resortowych w roku 2022.

lp.	jst - powiaty	SENIOR+	ŚDS	Domy dla Samotnych Matek	AOON	OW	Program Ochrony „WJST w TSPwR”	łącznie	ranking wykorzystanych środków
1	Powiat Myśliborski		1 095 540		820 539	293 760		2 209 839	powyżej 1 mln zł
2	Powiat Wałecki				864 450	864 348		1 728 798	
3	Powiat Drawski				304 776			304 776	od 220 tys. zł do 1 mln zł
4	Powiat Policki	116 640		15 000	144 228			275 868	
5	Powiat Kołobrzeski				229 194			229 194	
6	Powiat Łobeski				137 340			137 340	od 70 tys. zł do 220 tys. zł
7	Powiat Białogardzki		89 810					89 810	
8	Powiat Gryfiński						70 160	70 160	od 1 zł do 70 tys. zł
9	Powiat Szczecinecki						38 090	38 090	
10	Powiat Sławiński					19 584		19 584	0 zł
11	Powiat Choszczeński							0	
12	Powiat Goleniowski							0	
13	Powiat Gryficki							0	
14	Powiat Kamieński							0	
15	Powiat Koszaliński							0	
16	Powiat Pyrzycki							0	
17	Powiat Stargardzki							0	
18	Powiat Świdwiński							0	
19	KOSZALIN (miasto)							0	
20	SZCZECIN (miasto)							0	
21	ŚWINOUJŚCIE (miasto)							0	
	razem	116 640	1 185 350	15 000	2 500 527	1 177 692	108 250	5 103 459	

Źródło: Rozliczenia dotacji przyznanych jednostkom samorządu terytorialnego w roku 2022.